

Kallelse till barn- och utbildningsnämnden

Nämnd	Barn- och utbildningsnämnden
Tid	Tisdagen den 17 februari 2026 klockan 17.00
Plats	Vänstra kammarsalen, Kommunhuset
Justerare	Tomas Brusberg

Föredragningslista

Nr	Ärende
----	--------

1.	Godkännande av dagordning
Föredragande: Johanna Bergbom, ordförande
2.	Val av justerare
Föredragande: Johanna Bergbom, ordförande
3.	Aktuell betygsstatistik 7-9, 17.05
Föredragande: Patric Hilmerzon, rektor Hagabodaskolan
4.	Aktuell betygsstatistik åk 6, 17.25
Föredragande: Emma Davidsson, utvecklingsledare
5.	Uppföljning fritidshemsverksamheten, 17.45
Föredragande: Emma Davidsson, utvecklingsledare
Paus 18.05	
6.	Ekonomisk månadsrapport och barn- och elevavstämning januari, 18.15
Föredragande: Mona Ljunggren, ekonom
7.	Bokslut 2025, 18.25
Föredragande: Mona Ljunggren, ekonom och Åsa Wadling, utbildningschef
8.	Ansvarsprovning svar från revisionen, 19.10
Föredragande: Åsa Wadling, utbildningschef
9.	Remiss Grön plan 2040, 19.20
Föredragande: Per Sandberg, biträdande utbildningschef
10.	Redovisning av delegationsbeslut för januari månad, 19.30
Föredragande: Ingrid Alenbratt, handläggare

Nr Ärende

11. Information, 19.35
 Föredragande: Johanna Bergbom, ordförande

Johanna Bergbom
Ordförande

Ingrid Alenbratt
Sekreterare

Bokslut 2025

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att godkänna nämndens årsbokslut 2025 med verksamhetsberättelse, uppföljning av personalnyckeltal samt verksamhetsutvecklingsmål och kvalitetsuppföljning.

Beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsförvaltningen har upprättat 2025 års bokslut. Barn- och utbildningsnämndens bokslut innebär en positiv avvikelse mot budget motsvarande 7 650 000 kronor, vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 1,4%.

Investeringsbudgeten har ett överskott på 721 000 kronor. Detta beror på att vissa projekt ej har kommit igång ännu.

Bilaga 1 Bokslutsrapport 2025, Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningsnämnden

Åsa Wadling
utbildningschef

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Bokslutsrapport 2025

Barn- och utbildningsförvaltningen

Bokslutsrapport 2025

Status: Påbörjad Rapportperiod: 2025-12-31 Organisation: Barn- och utbildningsförvaltningen

Innehåll

1	Nämndens verksamhetsberättelse	3
1.1	Årets verksamhet	3
1.2	Årets ekonomiska resultat.....	5
1.3	Investeringar	5
1.4	Nyckeltal	6
1.5	Framtiden	9
2	Uppföljning av personalnyckeltal	12
2.1	Sjukfrånvaro.....	12
2.2	Personalomsättning	13
2.3	Personalsammansättning.....	13
2.4	Tidsanvändning.....	14
3	Verksamhetsutvecklingsmål och kvalitetsuppföljning	15
3.1	Uppföljning av verksamhetsutvecklingsmål.....	15
3.2	Kvalitetsuppföljning	17

1 Nämndens verksamhetsberättelse

1.1 Årets verksamhet

Förskola och familjecentral:

Den nedåtgående trenden i barnantal har fortsatt under året, vilket skapat osäkerhet kring framtida förskolestruktur och lett till planering för nedläggning av en förskola i kommunen. Samtidigt har den hotande övertaligheten, kopplad till minskande barnantal, inneburit att tillsvidareanställningar inte har kunnat erbjudas i den utsträckning som verksamheten haft behov av. Den upplevda arbetsmiljön har under året varit fortsatt ansträngd. Förskolorna har en hög närvaro bland barnen, både sett till antal barn per dag och långa vistelsetider. Öppna förskolan vid familjecentralen kompletterar de kommunala förskolorna genom att erbjuda en social mötesplats, stöd till föräldrar och en pedagogisk verksamhet för barn 0–6 år. Detta utgör en viktig del av kommunens framtida arbete med att främja tidigt stöd och stärka familjer.

Grundskola och fritidshem:

Behörigheten till gymnasiet för elever i årskurs 9 uppgår i år till 87,8 % (153 av 172 elever) efter lovskola, vilket är något lägre än föregående läsår (88,5 %).

Betygsresultaten visar en fortsatt stark utveckling i svenska, med särskilt höga resultat i årskurs 9 där 95 % var godkända vid vårterminens slut. Engelska ligger stabilt högt, med en viss nedgång i årskurs 8 som återhämtades i årskurs 9. Matematik är fortsatt det mest utmanande ämnet; efter en nedgång till 82 % i årskurs 9 under höstterminen ökade andelen godkända till 85 % vid vårterminens slut.

Tydligaste förbättring: Svenska i årskurs 9 . Störst utmaning: Matematik i årskurs 9

Skolinspektionen har under året granskat Habo kommuns arbete som huvudman. Granskningen omfattade analys av studieresultat och trygghet samt huvudmannens kompensatoriska arbete. Habo kommun bedömdes i hög utsträckning uppfylla kvalitetskriterierna inom båda områdena. Granskningen avslutades därför utan krav på åtgärdsredovisning. I ett nationellt perspektiv är resultatet starkt: av 20 granskade huvudmän i landet bedömdes endast tre uppfylla kriterierna i hög utsträckning i båda områdena. Habo kommun tillhör därmed en liten grupp huvudmän med helt positiva bedömningar.

Anpassad grundskola:

Verksamheten präglas av nöjda elever och vårdnadshavare samt personal som trivs. Utöver ordinarie verksamhet har tillsyn för de elever som ej längre har rätt till fritidshem, skett i samverkan med socialförvaltningen, i Ängens lokaler. Från höstterminens start har skolan lämnat Hagenskolan och är nu en egen skola med en egen

rektor. Utökningar i elevunderlag har varit större än prognosen, och personalen har utökats med fyra resurspedagoger och två lärartjänster. De tillfälliga lokalerna för skolan är nu utnyttjade till maxkapacitet. Lokaler på närliggande skola har tillgängliggjorts för rektorsexpedition och samtalsrum.

Gymnasiet:

Habos elever hade 90% examinationsgrad. Fler flickor än pojkar når examen. (nedgång med -4 procentenheter). Ligger strax över Jönköpings kommuns genomsnitt, 89% (nedgång med -2 procentenheter. Mullsjö: 85% (-6 procentenheter) Aneby: 85% (-15 procentenheter) Vaggeryd: 79% (-15 procentenheter). Det är också färre elever på de yrkesförberedande programmen (81%) än på de högskoleförberedande programmen (97%) som når examen av Habos elever.

Det finns ett tydligt samband mellan närvaro och examenresultat - ju högre närvaro, desto större chans att klara examen. Närvaro är avgörande för studieresultat även för Habos elever. Cirka 40 procentenheters skillnad i examensresultat mellan hög och låg närvaro visar att frånvaro är en stor riskfaktor.

Vuxenutbildning:

Vuxenutbildningen bedrivs i samarbete med Jönköpings kommun där undervisningen sker. Verksamheten har präglats av hög efterfrågan på enskilda kurser, främst matematik och engelska som krävs för högskolebehörighet. Ett återkommande problem är att många elever inte klarar kurserna vid första tillfället och behöver läsa om. Antalet elever med utländsk bakgrund som efter SFI-studier läser upp grundläggande ämnen, särskilt svenska, har ökat markant under året.

Kommunalt aktivitetsansvar:

Ungdomsarbetslösheten i Habo har varierat mellan 4,5–9,6 % de senaste fem åren. Svängningarna förklaras främst av pandemins effekter på ungas möjligheter till praktik och jobb, förändringar på arbetsmarknaden, ett begränsat lokalt utbud av ungdomsjobb samt matchningsproblem kopplat till utbildningsnivå och minskad vägledning under pandemin.

Kulturskola:

Kulturskolan har genomfört årets större evenemang, bland annat Temakonsert och jubileumsföreställningen Lucia 40 år. Verksamheten har fortsatt erbjuda undervisning och uppspelningar för cirka 700–750 elever. Köerna till dansverksamheten kvarstår som ett utvecklingsområde. Under året har en ny verksamhetsplan tagits fram för att stärka struktur och kvalitet. Arbetet med underlag och ritningar för Haga Södra har påbörjats, där kommunen planerar att samlokalisera kulturskolan och fritidsgården.

1.2 Årets ekonomiska resultat

Verksamhet/enhet	Budget 2025	Bokslut 2025	Avvikelse*	Bokslut 2024
Fritidshem	33 437	31 227	2 210	31 064
Förskola	143 925	141 505	2 420	144 350
Gymnasieskola	75 371	77 516	-2 145	73 693
Anpassad gymnasieskola	6 217	6 250	-33	5 472
Kommunal kulturskola	7 023	7 160	-137	7 188
Nämnd, administration	14 164	11 094	3 069	11 420
Förskoleklass/Grundskola	253 202	251 704	1 498	245 186
Anpassad grundskola	20 925	19 571	1 354	20 427
Vuxenutbildning	1 193	1 779	-586	1 602
Total	555 457	547 807	7 650	540 401

Barn- och utbildningsnämnden lämnar in ett bokslut för 2025 med ett positivt resultat på 7 650 tkr vilket är en avvikelse mot budget med 1,4%.

I tertial 2 beräknades ett överskott på ca 4 000 tkr.

Barn- och elevprognosen har hållit relativt väl under året. Skillnaderna mellan budget och utfall har varit som följer

- Förskola 20 barn färre
- Fritidshem 20 barn färre
- Skola 37 elever färre
- Gymnasieskola 9 elever färre

Om man beräknar vad resultatet borde blivit med ovanstående elevförändringar så skulle det bli ca 6 700 tkr.

1.3 Investeringar

Investeringsbudget 2025	Bokslut 2025	Avvikelse
1 825	1 104	721

Under hösten färdigställdes nya moduler på Hagabodaskolan för att få rum med det ökande antalet elever i åk 7-9. I samband med det investerades i möbler till

klassrummen samt digitala skrivtavlor. Investering är gjord gällande uppgradering av digitala skrivtavlor. Ett par av förskolorna har delat upp sina lekgårdar med staket utifrån trygghet och säkerhet.

1.4 Nyckeltal

Egna nyckeltal	2025	2024	2023	2022	2021
Antal barn elever					
Förskola	875	894	930	920	941
Fritidshem	971	991	984	940	903
Förskoleklass och grundskola	2 187	2 187	2 141	2 131	2 081
Anpassad grundskola	33	30	25	15	15
Gymnasieskola	560	561	548	537	522
Anp. gymnasieskola	10	9	6	6	4
Kostnad per elev (egen beräkning) tkr					
Förskola	162	160	151	142	130
Fritidshem	32	31	28	27	26
Förskoleklass och grundskola	115	112	104	99	90
Anpassad grundskola	593	681	709	879	663
Gymnasieskola	138	131	127	126	125
Anpassad gymnasieskola	625	608	627	524	513
Barn per årsarbetare, Förskola - N11010					
Kommunal regi		5,6	5,6	5,5	5,8
Enskild i Habo N11011		4,7	4,7	5,2	5
Liknande kommuner, kommunala		5,5	5,4	5,5	5,5

Samtliga kommuner		5,1	5,0	5,0	5,4
Årsarbetare med förskollärarexamen (%) - N11043					
Kommunal regi		74	75	73	70
Enskild i Habo N11042		34	35	45	39
Liknande kommuner		45	50	47	47
Samtliga kommuner		46	46	45	45
Antal elever per lärare (heltidstjänst) - N 15034					
Grundskola, kommunal, preliminär		11,7	11,9	11,5	12
Liknande kommuner		12,3	12,6	12,3	13
Samtliga kommuner		11,3	11,3	11,4	11,5
Lärare med pedagogisk högskoleutbildning - N15031					
Grundskola, kommunal		94,8	94,8	95	95,4
Liknande kommuner		89,7	89,1	88,5	88,7
Samtliga kommuner		86,1	84,6	83,6	83,4
Andel behöriga till gymnasie exkl. nyinv. och okänd bakgrund - 15563					
Samtliga i Habo	83,3	87,8	89,7	90,7	90,4
Liknande kommuner	90,5	90,9	91,4	93,1	93,5
Samtliga kommuner	82,5	82,7	84,9	84,4	86,3

Elevantal

Elevantalet stämmer relativt väl. Totalt skiljer sig elevantalet med 86 elever eller 1,8%

Nyckeltal förskola

Nettokostnaden per barn har ökat med endast 1,25%. I denna ökning ligger bland annat löneökningar. Anledningen till den låga ökningen beror bl.a. på nedläggning av Laggets förskola, minskande kostnader för måltider samt ett överskott hos några rektorsområden.

Barn per årsarbetare håller sig ganska konstant 2021-2024 och förväntas inte ändras något drastiskt för 2025. Dessa tal redovisas till hösten för 2025. I jämförelse med alla kommuner i landet ligger Habo på ca 0,5 barn fler än genomsnittet.

Habo har exceptionellt bra siffror vad gäller utbildade förskollärare inom förskolan och ligger mycket över både liknande kommuner och om man jämför genomsnittet i alla kommuner.

Nyckeltal fritidshem

Nettokostnaden per barn har ökat med ca 3%. Ökningen innehåller en utökning av ca en tjänst samt löneökningar och uppräknings av matkostnader och förbrukning.

Nyckeltal förskoleklass/grundskola

Nettokostnaden per elev har ökat med 2,7%. I denna ökning inryms löneökningar, ökade kostnader för måltider och förbrukning.

Antal elever per lärare har sjunkit något under perioden 2021-2024. Detta beror främst på utökningar i budget vad gäller elever med särskilda behov (internt resursbelopp) .

Andel lärare med pedagogisk högskoleutbildning håller sig konstant högt, både mot likande kommuner och samtliga kommuner.

Nyckeltal anpassad grundskola

Nettokostnaden har minskat med ca 13%. Beror både på vilka elever vi har i verksamheten samt att vi under 2024 köpte platser för fler elever än vi gjort 2025. Nu är nästan all denna verksamhet samlad i Habo vilket gör att kostnaden per elev sjunker.

Nyckeltal gymnasieskola

Nettokostnaden per elev har ökat med ca 5,3%. Man kan konstatera att den indexökning som vi räknade med inför budget 2025 som låg på 3% inte har räckt till den verkliga ökningen på ca 4,2%. Utöver detta så har det tillkommit kostnader för elever med särskilda behov på ca 1 200 tkr.

Nyckeltal anpassad gymnasieskola

En ökning per elev med ca 2,8%, vilket i stort sett motsvarar löneökningar och kostnadsökningar.

Behöriga till gymnasiet

Behörigheten i åk 9 till nationella yrkesprogram uppgick till 82% (143 av 175 elever)

1.5 Framtiden

Förskola och familjecentral:

Habo kommuns kommunala förskolor utvecklas mot allt modernare och mer hållbara lärmiljöer där barnens trygghet, delaktighet och lärande står i centrum. Fokus ligger på att förbättra lokaler, stärka pedagogiken enligt läroplanen och skapa goda förutsättningar för barnens hälsa och välbefinnande genom tydliga rutiner för omsorg, måltider och stöd. Genom samverkan med familjecentralen och den öppna förskolan förstärks det tidiga stödet till familjer, vilket bidrar till en sammanhållen och framtidsinriktad förskoleverksamhet.

Grundskola och fritidshem :

Oroande ökning av psykisk ohälsa hos ungdomar, ökning av elever med problematisk skolfrånvaro. Fortsatt strukturerat arbete tillsammans med elevhälsans professioner behövs. tillgänglig lärmiljö en del i detta är resursenhet.

Strategiskt målarbete/ökat samarbete mellan skola och socialtjänst. Den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft 2025, betonar vikten av förebyggande arbete och samverkan för att förbättra barn och ungas förutsättningar att fullfölja sina studier. Fokus på helhetssyn elevers behov, samordning av planerade insatser.

Stort antal nationella reformer med stor påverkan på våra verksamheter tex ny läroplan , nya kursplaner och ny betygsskala.

Anpassad grundskola:

Fortsätter att växa i elevantal och därmed utökningar i personalstyrkan. Investeringar i möbler och material kommer att behövas i parallell takt, samt ytterligare tillfälliga lokaler i väntan på den permanenta platsen för Habos anpassade grundskola.

Gymnasiet:

Habo kommun kommer framåt att fortsätta att stärka övergången till gymnasieskolan. 2025 antogs Habo-elever främst till högskoleförberedande program (54%), följt av yrkesprogram (32%), introduktionsprogram (13%) och anpassad gymnasieskola (1%). Behörigheten bland direktsökande åk 9 till nationella yrkesprogram uppgick till 82%

(143 av 175 elever), medan 18% var obehöriga – ett läge som kräver fortsatt fokus på att minska inflödet till introduktionsprogram genom tydlig studie- och yrkesvägledning samt förstärkta övergångsinsatser.

Jönköpings tre gymnasieskolor deltar i ett tvåårigt forskningsprojekt (2025-2027) med Jönköping University för att utveckla konkreta metoder mot skolfrånvaro. Projektet kartlägger nuläget, genomför workshopar med lärare, kuratorer och skolsköterskor, och tar fram en praktisk åtgärdsmodell. Fokus är tvärprofessionellt samarbete och förebyggande insatser där personalen får verktyg att tidigt upptäcka varningssignaler och stötta elever. Målet är evidensbaserade metoder som ökar närvaron och examensresultaten.

Övergången till det nationella antagningssystemet Indra förbereds med projektstyrning, utbildningsinsatser och riskanalys. Sista gymnasievalet i Procapita sker 2026 och första valet i Indra 2027, vilket innebär ändrade arbetsprocesser och förbättrade möjligheter till uppföljning av val, antagning och resultat.

Vuxenutbildning:

Behovet av vuxenutbildning förväntas öka med stigande kostnader. Utmaningar framöver: förbättra genomströmning och minska andelen omläsningar. Den växande gruppen elever med utländsk bakgrund som läser grundläggande ämnen utan statsbidrag kräver ökade kommunala resurser och möjligen nya finansieringslösningar.

Kommunalt aktivitetsansvar (KAA):

KAA kommer framåt att fortsätta att arbeta för att ungdomar utanför gymnasiet erbjuds meningsfull sysselsättning och tydliga vägar vidare mot studier eller arbete. Fokus ligger på tidiga insatser och individanpassade aktiviteter som stärker ungas möjligheter att gå vidare. Den nya lagstiftningens aktivitetskrav kräver en fördjupad samverkan med socialtjänsten för att ge ett samlat stöd, särskilt till ungdomar med mer omfattande behov. Trots låg arbetslöshet riskerar vissa ungdomar att hamna utanför, och arbetet kommer därför fortsatt att utgå från principen att alla räknas, med målet att varje ungdom ska få relevanta aktiviteter och vägledning.

Kulturskola:

Satsningen på Haga Södra kommer att skapa en gemensam mötesplats för barn och unga genom samlokalisering av kulturskolan och fritidsgården. Detta förväntas ge bättre förutsättningar för verksamhetsutveckling och samverkan. Utmaningen med köer till dansverksamheten kvarstår och behöver hanteras framöver.

Demografins utmaningar:

Barn- och elevunderlaget utvecklas fortsatt i olika riktningar inom verksamheten, vilket påverkar både lokalförutsättningar och personalplanering. Förskolan och grundskolans lägre årskurser har ett vikande underlag. Det innebär behov av löpande anpassningar av gruppstorlekar, bemanning och resursfördelning. Minskningen ställer krav på en långsiktigt hållbar personalplanering där kompetens säkras samtidigt som överkapacitet undviks.

Samtidigt är högstadiet och den anpassade grundskolan fortsatt trångbodd, med elevantal som överstiger befintlig lokalkapacitet. Den höga beläggningen innebär utmaningar för arbetsmiljö och undervisning, men medför också ett ökat behov av stabil och tillräcklig bemanning. Personalplaneringen måste därför balansera två motsatta behov: både neddragningar och omställningar i verksamheter med minskande underlag, och förstärkningar i de enheter där elevantalet växer och lokalerna är hårt belastade.

Samlat kräver utvecklingen en strategisk översyn av både lokaler och personalresurser för att säkerställa ändamålsenliga lärmiljöer och en hållbar organisation framåt.

2 Uppföljning av personalnyckeltal

Habo kommun har tagit fram ett antal nyckeltal inom området personal som bedöms viktiga att följa upp regelbundet. Dessa nyckeltal analyseras i fyra områden; sjukfrånvaro, personalomsättning, personalsammansättning och tidsanvändning.

2.1 Sjukfrånvaro

	Sjukfrv 1- 14 % ack Jan - Dec 2025	Sjukfrv 15+ % ack Jan - Dec 2025
Alla åldrar	2.5%	2.2%

Sjukfrånvaron i Habo kommuns kommunala verksamheter uppvisar under 2025 en lägre nivå för både kort- och långtid jämfört med totalnivåerna i kommunen. Den totala korttidsfrånvaron uppgår till 2,5 procent och långtid till 2,2 procent. Bland medarbetare yngre än 29 år noteras en något högre korttidsfrånvaro än genomsnittet, medan långtidssjukfrånvaron är markant lägre i denna grupp.

Förskolans sjukfrånvaro ligger på en högre nivå än övriga verksamheter. Korttidsfrånvaron uppgår till 4,0 procent (3,6 procent föregående år) och långtid till 3,9 procent (3,7 procent föregående år). Inom grundskolan är sjukfrånvaron lägre: korttid 1,8 procent (1,7 procent föregående år) och långtid 1,7 procent (1,9 procent föregående år). Dessa siffror visar att grundskolan har en stabil nivå i korttid samt en minskning i långtid jämfört med föregående år.

Den psykosociala belastningen i förskolans verksamhet påverkas av flera strukturella faktorer. Låg personaltäthet bidrar till en ökad arbetsbelastning, då färre vuxna behöver hantera fler samtidiga behov i barngruppen. Detta påverkar både arbetsmiljö och återhämtningsmöjligheter under dagen.

Även långa vistelsetider bland barnen medför att verksamheten behöver hållas stabil och aktiv under större delar av dagen, vilket ställer ytterligare krav på kontinuitet, planering och personalens uthållighet. Kombinationen av hög närvarotid hos barnen och begränsade personalresurser kan därmed förstärka den psykosociala belastningen och bidra till ökade sjukfrånvaronivåer över tid.

2.2 Personalomsättning

	2024	2025
Externa avgångar	-22	-30
Omsättning externt (%)	4.90%	6.52%

Personalomsättningen i Habo kommuns utbildningsverksamheter är överlag låg. Inom fritidshemmen uppgår omsättningen till 2 personer, vilket motsvarar en stabil bemanningssituation. Inom förskolan har totalt 6 personer slutat eller bytt tjänst, fördelat på 6 olika förskolor, vilket innebär en mycket begränsad omsättning per enhet. Grundskolan redovisar en omsättning på 18 personer, varav 1 rektor, 2 biträdande rektorer, 6 medarbetare på Alléskolan, och 5 på Hagaboda, där 1 av dessa var en pensionsavgång. Inom nämndadministrationen uppgår omsättningen till 3 personer.

Den sammantagna bilden visar att personalomsättningen fortsatt är låg och stabil, med huvuddelen av förändringarna fördelade på många mindre enheter, vilket minskar påverkan på verksamhetens kontinuitet.

2.3 Personalsammansättning

	2021	2022	2023	2024	2025
Antal tillsvidareanställda månadsavlönade	427	451	459	472	479
Antal visstidsanställda månadsavlönade	55	63	51	55	50

	Antal årsarbetare enl. ÖK	Genomsn. syss.grad, (%)
Tillsvidare	463.4	96.75%

Antal månadsavlönade har ökat med 6 personer sedan december 2024. Förändringen fördelar sig på:

Fritidshem 4 (Utökning tjänster ca 1,3 tjänst)

Förskola -6 (27 färre barn)

Anpassad grundskola 3 (fler elever)

Kansli 1

2.4 Tidsanvändning

	Timmar Jan - Dec 2025	Timmar Jan - Dec 2024
A ARBETAD TID	695 382.4	693 456.7
4 FYLLNADSTID	977.0	4 966.0
5 ÖVERTID	1 462.1	841.2
B FRÅNVARO	286 384.2	279 375.6

Under året har en förändring i EU-lagstiftningen, som innebär att fyllnadstid inte längre får användas, påverkat tidsanvändningen inom både förskola och grundskola. Denna regeländring har lett till en tydlig minskning av registrerad fyllnadstid och en motsvarande ökning av övertidstimmar.

För förskolan minskade fyllnadstiden från 1 420 timmar 2024 till 327 timmar 2025, medan övertiden ökade från 508 timmar 2024 till 642 timmar 2025. Motsvarande utveckling ses i grundskolan, där fyllnadstiden minskade från 1 128 timmar 2024 till 205 timmar 2025, samtidigt som övertiden steg från 130 timmar 2024 till 331 timmar 2025. Förändringen följer direkt av lagstiftningen och återspeglar övergången från fyllnadstid till övertid som primär resurs vid bemanningsbehov.

När det gäller frånvaro är mönstren stabila mellan 2024 och 2025 för både förskola och grundskola. Inga större förändringar kan noteras i sjukfrånvaron. Däremot fortsätter förskolan att uppvisa fler föräldraledighetsdagar än grundskolan, vilket följer samma mönster som tidigare år.

3 Verksamhetsutvecklingsmål och kvalitetsuppföljning

3.1 Uppföljning av verksamhetsutvecklingsmål

Kommunfullmäktige beslutar för varje mandatperiod om fokusområden för verksamhetsutveckling. För innevarande mandatperiod är dessa fokusområden; Enkel och tillgänglig service, Mod och innovation för effektiv resurshantering samt Attraktiv arbetsgivare.

Utifrån fokusområden för verksamhetsutveckling tar respektive nämnd fram verksamhetsutvecklingsmål kopplade till grunduppdragen för verksamheterna. Varje nämnd ska arbeta fram 4-6 verksamhetsutvecklingsmål där de önskar göra en markant förflyttning. Målen beslutas årligen av nämnden och vid behov kan mål alltså läggas till eller plockas bort under en pågående mandatperiod. Utöver de mål som är kopplade till fokusområdena kan nämnden besluta om ytterligare så kallade "egna verksamhetsutvecklingsmål".

3.1.1 Enkel och tillgänglig service

Fokusområde Enkel och tillgänglig service syftar till att Habo kommun ska vara en attraktiv kommun men nöjda invånare och till att stärka kommunens varumärke och förtroende. Kommunens invånare ska tillhandahållas en hög servicenivå, ett gott bemötande och snabba handläggningstider.

Verksamhetsutvecklingsmål	Bedömning
BUF har ett välfungerande processtöd i sina verksamheter	

Barn- och utbildningsförvaltningen har ett välfungerande processtöd. Ansvarsfördelningen är tydlig för var och en i respektive ansvarsområde och kommuniceras till berörda. Sårbarheten i verksamheten uppstår vid längre frånvaro av personal som inte är planerad. Detta verksamhetsmål anses kunna avslutas, dels utifrån Skolinspektionens kvalitetsgranskning med högt positivt betyg samt utifrån uppnådd effekt.

3.1.2 Mod och innovation

Fokusområde Mod och innovation för effektiv resurshantering syftar till att Habo kommun ska ha en kostnadseffektiv verksamhet för att säkerställa största möjliga nytta för pengarna och att använda resurser på bästa sätt i relation till våra invånare.

Organisationen ska t ex våga använda ny teknik för att skapa en bättre verksamhet med samma eller mindre resursåtgång.

Verksamhetsutvecklingsmål	Bedömning
---------------------------	-----------

Tillgängliga lärmiljöer

Vi ser utmaningar gällande att skolmiljön inte kan ge det stöd som alla elever behöver, vilket kan visa sig genom mer eller mindre omfattande skolfrånvaro. Då skolfrånvaron också ofta leder till låg måluppfyllelse är detta ett väsentligt område att fortsatt fånga upp i tillgänglighetsarbetet. Vi har medvetet valt att först fokusera på den fysiska lärmiljön eftersom den är avgörande för att skapa grundläggande förutsättningar för lärande. Kompetensutvecklingen som genomförts och som fortsatt planeras inför kommande läsår förväntas bidra till ökad kompetens om hur vi pedagogiskt kan använda den fysiska lärmiljön för att underlätta lärande.

Gemensam målformulering finns som grund för pågående förbättringsarbete inom alla enheter: "Alla enheter arbetar aktivt och systematiskt för att skapa tillgängliga lärmiljöer för alla barn och elever". Ett förtydligande gällande vad vi menar med tillgänglighet är att möjliggöra för alla barn och elever att kunna vara där de förväntas vara och kunna göra det de förväntas göra, och därigenom ges förutsättningar som leder till utveckling och lärande.

Gemensamma möten för rektorer på torsdagar har innevarande läsår inrymt avsatt tid för strategiskt arbete för Tillgängliga lärmiljöer. Syftet för denna avsatta tid är att skapa förutsättningar för att gemensamt driva vårt strategiska utvecklingsarbete framåt utifrån delaktighet, inflytande och ansvarstagande genom kollegialt lärande.

3.1.3 Attraktiv arbetsgivare

Fokusområde Attraktiv arbetsgivare syftar till att Habo kommun ska ha medarbetare med hög kompetens för att kunna erbjuda kommunens invånare den bästa servicen. För att säkerställa detta krävs bland annat engagerade och nöjda medarbetare, en låg personalomsättning och låga sjuktal. Det ska ses som attraktivt att arbeta inom Habo kommun.

Verksamhetsutvecklingsmål	Bedömning
---------------------------	-----------

Medarbetare som uppfattar sin arbetsmiljö som god

Styrkor och svagheter – Medarbetare uppfattar sin arbetsmiljö som god

Medarbetarenkäten som gjordes i slutet på året visar mycket goda resultat på samtliga nio frågeområden för barn och utbildningsförvaltningen med ett totalt medelvärde på 4,3 i en 5-gradig skala. 460 av 495 medarbetare har svarat vilket ger en svarsfrekvens på 93% . Föregående mätning låg det totala medelvärdet på 4,2.

Medarbetarenkäten visar att arbetsmiljön inom Barn- och utbildningsförvaltningen kännetecknas av starka resultat, högt engagemang och en positiv syn på arbetets meningsfullhet. Trivseln i arbetslagen är mycket hög och medarbetarna upplever att både kollegialt stöd och ledarskap fungerar väl. Detta utgör en stabil grund för att fortsätta utveckla våra verksamheter och säkerställa kvalitet för barn och elever.

Resultaten pekar samtidigt på några viktiga utvecklingsbehov. Arbetsbelastningen upplevs periodvis som hög, och möjligheten att påverka beslut i det dagliga arbetet kan stärkas. Även lönerelaterad återkoppling framstår som ett område som fortsatt behöver prioriteras.

Sammantaget visar resultaten att Barn- och utbildningsförvaltningen står stark, men att uthållighet i arbetsmiljöarbetet är avgörande för att långsiktigt säkra en hållbar kompetensförsörjning, god kvalitet och fortsatt attraktivitet som arbetsgivare.

3.1.4 Verksamhetens egna verksamhetsutvecklingsmål

Utöver de verksamhetsutvecklingsmål som kopplats till fokusområden kan förvaltningarna välja att arbeta fram andra verksamhetsutvecklingsmål. Dessa rapporteras i detta stycke.

Verksamhetsutvecklingsmål	Bedömning
---------------------------	-----------

3.2 Kvalitetsuppföljning

För att säkerställa en god kvalitet i verksamheten ska respektive nämnd identifiera kritiska kvalitetsfaktorer för sina verksamheter. Kvalitetsfaktorerna bevakas och följs upp med hjälp av kvalitetsindikatorer och respektive förvaltningschef ansvarar för att rapportera avvikelser i de kritiska kvalitetsfaktorerna till nämnden. Kritiska kvalitetsfaktorer identifieras inom de fyra olika perspektiven; Målgruppsperspektivet, Verksamhetsperspektivet, Medarbetarperspektivet och Ekonomiperspektivet. Analyser och slutsatser gällande avvikande kvalitet ska följas av åtgärder som behöver vidtas för att tillse att kvalitet uppnås.

3.2.1 Verksamhetsperspektivet

Inom verksamhetsperspektivet ska kvalitet och effektivitet i verksamheten och processerna säkerställas.

KKF Kritisk kvalitetsfaktor	Bedömning
Ändamålsenliga lärmiljöer	
Ändamålsenliga lokaler ger möjlighet att anpassa och utforma undervisningen för att kunna möta varje elevs behov. Lokaler som är tillgängliga för barn med särskilda behov och som stödjer differentierade arbetssätt är avgörande för tillgänglighet och inkludering. Vi ser också att problematisk skolfrånvaro ställer stora krav på att utforma ändamålsenliga lokaler för att kunna möjliggöra stöd i 3 nivåer. Det finns nu framtaget ett underlag för att systematiskt och regelbundet inventera huruvida våra lokaler är ändamålsenliga. Detta underlag är framtaget i samverkan med elevhälsans professioner samt utifrån hittills genomförd kompetensutveckling gällande tillgängliga lärmiljöer. En utmaning är att de olika enheterna har skilda förutsättningar för ändamålsenliga lärmiljöer beroende på lokalernas utformning och möjligheter. I vissa fall kan en stor utmaning gällande att skapa ändamålsenliga lokaler vara trångboddhet, lokalfrågan för den anpassade grundskolan utifrån behov och ökande elevantal är ett sådant exempel. För denna verksamhet är det i allra högsta grad angeläget att snarast möjligt kunna erbjuda ändamålsenliga lokaler utifrån verksamhetens särskilda behov.	

3.2.2 Målgruppsperspektivet

Inom målgruppsperspektivet ska kvalitet och effektivitet utifrån medborgarnas perspektiv säkerställas.

KKF Kritisk kvalitetsfaktor	Bedömning
Ledning och stimulans	
Tillgänglighetsarbetet i förskolan och skolan syftar till att alla barn och elever, utifrån sina behov, ska ges den ledning och stimulans som krävs för att utvecklas utifrån läroplanens mål. Utifrån detta ser vi att stödinsatser för ökad tillgänglighet behöver utformas på olika nivåer: - Nivå 1: Genom ledning och stimulans för ökad tillgänglighet inom klassrummet/gruppens ram för alla elever oavsett färdighets- och kunskapsnivå.	

- Nivå 2: Då detta inte är tillräckligt stöd kan tillgänglighetsarbetet också innefatta relevanta stödinsatser utanför gruppen/klassrummet inom ramen för särskilt stöd. Utöver detta har skolorna möjlighet att ansöka om internt resursbelopp vid extraordinära och elevspecifika insatser. Vi har kunnat se att fördelning av dessa medel för särskilt omfattande stödinsatser har fallit väl ut. En förtydligad rutin för tilldelnings och utvärderingsprocess av ansökningsbart internt resursbelopp är framtagen.

- Nivå 3: Behov kvarstår att utveckla tillgänglighet genom stödinsatser som organiseras utifrån en resursenhet i Habo kommun till elever där det genom utredning framgår att stödbehov är så pass omfattande att dessa behöver ges utanför skolenheten.

De ämnen som fortsatt kommer stå i fokus gällande ledning och stimulans är matematik, svenska och svenska som andraspråk. Dessa ämnen står i fokus för det fortsatta arbetet inom ledning och stimulans, då dessa ämnen har lägst betygspoäng. En planerad satsning på kompletterande lärverktyg som stöd för ökad ledning och stimulans i dessa ämnen kommer ske genom Magma (matematik) samt Begreppa (svenska och svenska som andraspråk).

3.2.3 Medarbetarperspektivet

Inom medarbetarperspektivet ska kvalitet och effektivitet utifrån kompetens, medarbetarskap, ledarskap och arbetsmiljö säkerställas.

KKF Kritisk kvalitetsfaktor	Bedömning
Kompetens	
Arbetsmiljö	

Habo kommun har fortsatt mycket hög lärarbehörighet. Vid senaste mätningen hade 94.8 procent av lärarna i grundskolan pedagogisk högskoleexamen, vilket är fjärde högst i landet. Förskolan i kommunal regi hade 77 procent förskollärarlegitimerade pedagoger, näst högst i landet. Den höga behörigheten är en viktig faktor bakom elevernas goda gymnasiebehörighet över tid.

Personaltäthet: Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan , kommunal regi 5,6 barn per årsarbetare . Lägst personaltäthet i länet. I gruppen liknade kommuner förskola (Liknande kommuner förskola är avsedd för kostnadsjämförelser. Bygger på viktningen referenskostnad 70 % och befolkning 30%.) har 5 av 7 kommuner högre personaltäthet än vad vi har. Knivsta som har lägst personaltäthet i den kommungruppen har enbart 36% behöriga förskollärare. Den höga lärarbehörigheten i Habo kommun är en kvalitetsfaktor men medför samtidigt högre personalkostnader. Behöriga och legitimerade lärare har högre lön än obehöriga. De har ofta längre erfarenhet, vilket också ger högre lönekostnader. Kommunen kan ha fler tillsvidareanställda och mindre andel visstid/vikarier. Det kan finnas högre kostnader för kompetensutveckling

3.2.4 Ekonomiperspektivet

Inom ekonomiperspektivet ska kvalitet och effektivitet utifrån god ekonomisk hushållning säkerställas.

KKF Kritisk kvalitetsfaktor	Bedömning
Kvalitet och effektivitet utifrån god ekonomisk hushållning.	
Verksamheten har haft en stabil ekonomisk utveckling över tid. Budgeten har varit i balans de senaste fem åren, och uppföljningen visar på god budgetföljsamhet i samtliga verksamheter. Avvikelse har hanterats löpande och inom ramen för fastställda rutiner, vilket har bidragit till en fortsatt god ekonomisk kontroll. Hantering av riktade statsbidrag fortsätter dock att innebära utmaningar. De statsbidrag som erbjuds är ofta kortsiktiga, starkt villkorade och förändras från år till år, vilket försvårar långsiktig planering och framförhållning i verksamheterna. Trots detta har de statsbidrag som varit aktuella under året sökts, administrerats och följts upp enligt gällande riktlinjer, och redovisningar har lämnats in i tid. Sammantaget präglas ekonomin av en stabil grund genom god budgetdisciplin, samtidigt som osäkerheten kring riktade statsbidrag skapar en fortsatt utmaning i planeringen framåt.	

Till

Barn- och utbildningsnämnden
(för kännedom)

Återkoppling till barn- och utbildningsnämnden 2025

Som ett led i den grundläggande granskningen och inför årets ansvarsprövning har kommunrevisionen tagit del av barn- och utbildningsnämndens skriftliga svar på revisionsfrågorna samt genomfört ett dialogmöte med nämndens presidium den 5 november 2025. Återkopplingen nedan bygger på de uppgifter nämnden lämnat skriftligt och muntligt. Dessa uppgifter har inte verifierats genom fördjupad eller riktad granskning.

Iakttagelser och noteringar

Nämnden uppger i sina skriftliga svar att kvalitetsarbetet under 2025 har bedrivits med gemensamma arbetssätt, bland annat genom SKA-dialoger, screeningar och återkommande analysmöten. I dialogen beskrev presidiet att gemensamma analysfrågor och stöd från centrala funktioner används för att skapa en mer enhetlig uppföljning mellan skolor och förskolor. I nämndens svar anges att Skolinspektionens kvalitetsgranskning 2025 gav ett positivt utfall utan identifierade utvecklingsområden inom de granskade delarna, och presidiet återgav vid mötet att kommunen lyfts fram som ett gott exempel. Nämnden beskriver att granskningen bekräftar den inriktning och de arbetssätt som används i kvalitetsarbetet. Samtidigt framgår av nämndens svar att förändrade barn- och elevprognoser påverkar verksamhet och lokaler. Nämnden nämner nedläggning av en förskola och flytt av moduler som genomförda åtgärder, och presidiet beskrev att skillnader mellan verksamheter gör planeringen mer komplex över tid. Nämnden anger vidare att ekonomiska förutsättningar för 2026 delvis är oklara och kopplade till budgetprocessen samt att prioriteringar kan behöva göras om äskanden inte beviljas. Vid dialogmötet beskrev presidiet att gymnasiekostnader och programval påverkar den ekonomiska planeringen. I de två källorna framgår däremot i begränsad utsträckning hur nämnden samlat följer upp och utvärderar hur det går för Habos gymnasieelever när utbildningen huvudsakligen bedrivs i andra kommuner. Av nämndens skriftliga svar framgår att arbete mot problematisk frånvaro bedrivs genom gemensamma rutiner och särskilda funktioner, och i dialogen beskrev presidiet bland annat tidig upptäckt, samt att vissa övergångar och "inre frånvaro" uppmärksammas som viktiga delar i arbetet. Slutligen framgår av nämndens skriftliga svar att internkontrollplanens resultat och hanteringen av delegationsbeslut inte redovisas närmare i dokumentet. I dialogen berörde presidiet främst uppföljningsstrukturer kopplade till undervisning, närvaro och resultat, medan genomförande och utfall av internkontrollplanen 2025 inte utvecklades i samma grad.

Rekommendationer

Med utgångspunkt i nämndens egna uppgifter och de utvecklingsområden som framkommit lämnar revisorerna följande rekommendationer. Rekommendationerna baseras på nämndens redovisning och utgör inte verifierade brister.

- Att nämnden tydliggör hur förändrade barn- och elevprognoser omsätts i samlad planering, så att konsekvenser för lokaler, organisation och resurser framgår mer samlat inför kommande beslut.
- Att nämnden i sin ekonomiska uppföljning samlar en tydligare helhetsbild av gymnasiefrågan, så att både kostnadspåverkan (t.ex. programval) och hur nämnden följer upp gymnasieelevernas utveckling framgår av styrning och uppföljning.
- Att nämnden löpande sammanställer och återkopplar effekter av arbetet med problematisk frånvaro, så att det framgår hur rutiner och insatser följs upp och hur utvecklingen bedöms över tid.
- Att nämnden redovisar internkontrollplanens genomförande och utfall mer samlat under året, inklusive hur kontrollmoment och uppföljning av delegationer återrapporteras till nämnden.

Vi återkommer med en samlad bedömning i revisionsberättelsen för 2025.

Vi tackar barn- och utbildningsnämndens presidium för engagemang och det konstruktiva samtalet.

Kommunens revisorer

Anders Hellman

Maria Westmar

Stellan Carlström

Gerth Lundh

Mats Werthén

§ 5 Beslut om remiss av grönplan 2040

Diarienummer KS23/86

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att grönplanen 2040 ska remitteras till byggnadsnämnden, fritids- och kulturnämnden, miljönämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden samt naturskyddsföreningen för yttrande senast 2026-03-27.

Vidare beslutar kommunstyrelsen att ge tekniska förvaltningen i uppdrag att genomföra en inventering även av ytterområdena i Habo kommun.

Beskrivning av ärendet

Grönplanen för Habo kommun är ett övergripande styrdokument som vägleder det långsiktiga arbetet med att bevara, utveckla och stärka kommunens blå och gröna stråk. Planen lyfter fram naturens betydelse för ekologi, folkhälsa och klimatanpassning och fungerar som ett gemensamt planeringsunderlag för hela kommunen.

Grönplanen omfattar hela Habo kommun men har ett särskilt fokus på Habo tätort, där de blå och gröna stråken har inventerats och analyserats. Arbetet omfattar främst kommunal mark men inkluderar även områden med annan ägarstruktur för att ge en helhetsbild av tätortens gröna samband. Genom samverkan med berörda aktörer skapas goda förutsättningar för effektiva och långsiktigt hållbara åtgärder.

Inventeringen har genomförts med stöd av Boverkets verktyg Värderosen och omfattar 15 nyckelkodsområden som tillsammans bildar ett blågrönt nätverk. Dessa områden bidrar till ekologiska samband, klimatanpassning och god folkhälsa. Förekomsten av rödlistade arter har beaktats i planeringen men redovisas inte i detalj av hänsyn till art- och områdesskydd.

Grönplanens vision är att Habo ska vara en hållbar och grön kommun där naturens värden tas tillvara både nu och i framtiden. Planen ska säkerställa en balanserad utveckling mellan natur, bebyggelse och samhällsfunktioner och fungerar som ett samlat verktyg för att skapa en attraktiv, resilient och långsiktigt hållbar livsmiljö i hela kommunen.

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att grönplanen 2040 ska remitteras till byggnadsnämnden, fritids- och kulturnämnden, miljönämnden,

barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden samt naturskyddsföreningen för yttrande senast 2026-03-27 samt att ge tekniska förvaltningen i uppdrag att genomföra en inventering även av ytterområdena i Habo kommun (KSAU 2025-12-16 § 99).

Kommunstyrelsens behandling

Olle Moln Teike (SD) och Henrik Sporrang Esbjörsson (M) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Beslutet skickas till
Samtliga nämnder
Naturskyddsföreningen

Grönplan 2040

Antagen av xx den DD månad ÅÅÅÅ § x

HABO
KOMMUN

Ordlista

Allmän platsmark avser ett område som i en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov. En allmän plats får inte mer än tillfälligtvis upplåtas för en enskild verksamhet. Om det är kommunen som är huvudman för en allmän plats ska användning alltid redovisas i detaljplanen. En allmän plats kan till exempel vara en gata, ett torg eller en park.

Biodiversitet är mångfald av liv i form av växter, djur, svampar och andra organismer.

Biologisk mångfald är variationsrikedom bland levande organismer av olika ursprung och de miljöer och ekologiska komplex där dessa organismer ingår. Det innebär mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem.

Biotop är livsmiljö för vissa växter- eller djursamhällen. Miljön har naturliga gränser.

Bottenskikt är det understa vegetationsskiktet vilket utgörs av mossor och lavar.

Dagvatten är ytligt avrinnande vatten, till exempel regn, smältvatten och framträngande grundvatten.

Död ved är döda trädstammar och grenar i olika stadier av nedbrytning. Död ved är mycket viktig för många djur- och växtarter.

Ekologisk infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk.

Ekosystem är ett dynamiskt komplex av växt- djur- och mikroorganismssamhällen och deras fysiska miljö som samverkar som en egen enhet.

Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystem som gynnar människor, det vill säga upprätthåller eller förbättrar människors välbefinnande och livsvillkor. Ex: pollinering, luft- och vattenrening, klimatreglering, utjämning av vattenflöden.

Erosion är den nedbrytning och transport av berg, jord eller annat material på grund av en mekanisk eller kemisk påverkan.

Fauna är alla förekommande djurarter inom ett område.

Flora är alla förekommande växtarter inom ett område.

Friluftsliv är vistelse utomhus i natur- och kulturlandskap för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling.

Gröna tak är tak med levande växlighet som takbeläggning så som gräs- och sedumtak.

Gröna stråk är bredare sammanhängande eller nästan sammanhängande stråk med natur- och parkmark som går helt eller delvis genom bebyggelse. Stråken är viktiga både för att människor ska kunna röra sig genom större sammanhållna gröna stråk och fungerar som spridningskorridorer för växter och djur.

Grönområden är mark- eller vattenytor som används för rekreation och fritid. De kan vara stora parker, naturmark eller anlagda platser i eller nära tätorter. Grönområden är viktiga för människor som vill vistas ute nära sitt hem. De bidrar också till biologisk mångfald, bättre luft och bättre mikroklimat.

Grönstruktur är ett samlingsnamn för alla ytor med vatten och vegetation i staden och i landskapet runtomkring. Tillsammans bildar de ett sammanhängande nätverk av gröna och blå ytor – alltså mark och vatten som inte är hårdgjorda. Grönstrukturen har stor betydelse för natur och klimat, men också för människors hälsa och välbefinnande.

Grön infrastruktur är ett ekologiskt nätverk av livsmiljöer, naturområden och anlagda områden som sköts på ett sätt som gynnar biologisk mångfald. Den stärker ekosystemtjänster som är viktiga för samhället, till exempel pollinering, vattenrening, koldioxidupptag och rekreation.

Grönyta är alla typer av gröna ytor inom en tätort. Det kan vara allmänna parker, öppna gräsytor, träd- eller vegetationsbevuxna områden, grönytor som blivit över vid byggnation, villaträdgårdar, gröna ytor mellan flerbostadshus och industrier, samt gröna stråk längs vägar. Tillsammans utgör dessa ytor tätortens grönstruktur och bidrar till ett bättre klimat, renare luft, biologisk mångfald och en hälsosam livsmiljö.

100-års regn en regnmängd som har en återkomsttid på 100 år uppnås eller överträffas i genomsnitt en gång på 100 år.

Landskap definieras som ett område sådant det uppfattas av människor, där dess karaktär är ett resultat av påverkan från och samspelet mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer.

Naturbaserade lösningar är multifunktionella åtgärder för att hantera olika samhällsutmaningar genom att skydda, utveckla eller skapa ekosystem samtidigt som biologisk mångfald och mänskligt välbefinnande främjas.

Lokalt omhändertagande av dagvatten innebär att dagvatten hanteras på den egna tomten eller i området, istället för att ledas ned i dagvattensystem eller avlopp.

Nationell rödlista är en sammanställning av arters status inom ett land. Arternas status bedöms med hjälp av ett antal kriterier som omfattar uppskattningar av populationsstorlek, förekomst, utbredning och trender. Utifrån denna bedömning placeras arterna i olika kategorier. De är LC (livskraftig), DD (saknas data), NT (nära hotad), VU (sårbar), EN (starkt hotad), CR (akut hotad) och RE (regionalt utdöd).

Natura 2000-område är EU:s nätverk av skyddade områden som skapats för att bevara biologisk mångfald. Syftet är att skydda de mest värdefulla och hotade arterna och naturtyperna i Europa.

Nätverket bygger på två EU-direktiv:

Fågeldirektivet – skyddar alla vilda fåglar samt deras viktiga livsmiljöer.

Art- och habitatdirektivet – skyddar särskilt utpekade naturtyper och arter av djur och växter.

Natura 2000-områden kan finnas både på land och i vatten och omfattar allt från skogar och våtmarker till havsområden och fjällmiljöer. Skyddet innebär inte alltid att området ska lämnas helt orört, men aktiviteter måste anpassas så att naturvärdena inte försämras.

Naturområden är områden som domineras av naturliga miljöer, såsom skogar, vattenmiljöer, våtmarker, ängar eller berg, och som har bevarade ekologiska värden. De kan vara helt orörda eller endast i liten utsträckning påverkade av människan, och fungerar som livsmiljöer för växter och djur samt som viktiga platser för rekreation och naturupplevelser.

Naturreservat är den mest använda formen för att skydda mark- och vattenområden. Möjligheten att skydda områden genom reservatsbildning uppkom 1964 i samband med naturvårdslagens tillkomst. Naturreservat kan bildas bland annat i syfte att bevara biologisk

mångfald och tillgodose behov av områden för friluftsliv. Naturresevat bildas genom beslut av länsstyrelse eller kommun.

Nyckelbiotop är en livsmiljö som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö anses ha en mycket stor betydelse för flora och fauna. En nyckelbiotop innehåller ofta känsliga och sällsynta djur- och växtarter. Där finns eller kan förväntas finnas rödlistade arter. Begreppet har främst använts inom skogsbruk men även för t ex trädklädda betesmarker.

Rödlistad art är en art som placerats i någon av kategorierna Nära hotad, Sårbar, Starkt hotad, Akut hotad eller Nationellt utdöd. Arter som klassas som Sårbar, Starkt hotad eller Akut hotad räknas enligt IUCN:s terminologi som hotade.

Slåtter avses avklippningen av gräs med lie eller skärande redskap. Syftet med slåtter var förr att producera foder i form av hö.

Stadsodling är odling i staden till exempel på balkonger, odlingslotter, bostadsgårdar eller på allmän plats.

Sandblottor är öppna ytor med frilagd sand där vegetation saknas eller är mycket gles. De uppstår genom naturliga processer eller markstörningar och är viktiga livsmiljöer för många specialiserade arter, särskilt vildbin, gaddsteklar och vissa sandlevande växter.

VA är en förkortning för vatten och avlopp. Förkortningen används i flera sammanhang såsom huvudman eller organisation för VA-verksamhet, hantering, anläggningar, ledningsnät, tjänst, personal mm.

Värdekärnor är särskilt värdefulla områden i naturen där höga naturvärden är samlade, till exempel ovanliga arter, viktiga livsmiljöer eller strukturer som gynnar biologisk mångfald. Dessa områden fungerar som nav i landskapet och har stor betydelse för att bevara och utveckla ekologiska samband.

Ädellövträd är lövträd med hårt och ofta värdefullt virke. I Sverige räknas ek, bok, alm, ask, lind, lönn och avenbok som ädellövträd. De är viktiga för den biologiska mångfalden eftersom många växter och djur är beroende av de livsmiljöer som dessa träd skapar.

Innehåll

Ordlista	2
Innehåll.....	6
Introduktion	8
Vision	8
Mål.....	9
Syfte.....	9
Planens avgränsning.....	9
Organisation, process och ansvar	10
Förutsättningar för genomförande.....	11
Grönplanens tre värden och strategier	14
Strategiskt hållbarhetsarbete.....	17
Målsättningar på olika nivåer	18
Grönplaneringens förutsättningar och nuläge	20
Ekologiskt värde i Habo kommun	35
Folkhälsovärden.....	41
Klimatmässigt värde.....	45
Inventering och förslag på utveckling för Habo tätort.....	48
Kyrkeryd - identitet pedagogiskt naturcenter	52
Kråkeryd 1 - blandskog med integrerad lekmiljö.....	57
Kråkeryd - ny områdeslekmiljö.....	62
Mölekullen - hällpartiet med strömmande vatten.....	67
Centrala Habo - Blå ängen vid spinnnet.....	72
Centrala Habo - hembygdens naturpark.....	77
Stora Kärr - utflyktslekmiljö med tema vatten.....	82
Bränninge - utflyktslekmiljö Solparken.....	88

Centrala Habo - Stationsområdet.....	95
Stora Kärr - Lundgatans temalekmiljö.....	101
Sjogarp - Vättervy.....	107
Lilla Bränninge - Granskog	113
Södra Bränninge - Ängen	118
Kärnekulla - Ravinen.....	123
Fiskebäck - Vättervy lekmiljö	128

Introduktion

Grönplanen för Habo kommun är ett centralt verktyg för att skapa en långsiktigt hållbar framtid. Planen är ett övergripande styrdokument som syftar till att bevara, utveckla och stärka kommunens blå och gröna miljöer – till nytta för både dagens och framtidens generationer.

Grönplanen omfattar hela kommunen och lyfter fram den avgörande betydelsen av den blå och gröna strukturen. Den visar hur ekologiska, folkhälsomässiga och klimatrelaterade värden tillsammans bidrar till att stärka Habo på lång sikt. Dokumentet fungerar som en gemensam grund för alla som arbetar med planering, utveckling och förvaltning inom kommunen.

Avsnittet "Inventering och förslag på utveckling" fokuserar särskilt på Habo tätort och dess blå och gröna stråk inom tätortens gränser. Arbetet behandlar främst allmän platsmark och fördjupar förståelsen för områdets ekologiska, folkhälsomässiga och klimatomässiga värden. Här framhävs viktiga ekosystemtjänster, såsom biologisk mångfald, klimatanpassning, vattenrening, hälsa, välbefinnande och social samvaro, samtidigt som konkreta utvecklingsförslag presenteras för hur dessa ytor kan utvecklas och bevaras.

Grönplanen fungerar som ett heltäckande ramverk för hur kommunen kan stärka naturens värden, skapa attraktiva livsmiljöer och höja livskvaliteten för Habos invånare.

Genom att fördjupa kunskapen och ge tydlig vägledning för planering utgör grönplanen ett strategiskt och praktiskt stöd i arbetet med att utveckla en hållbar och attraktiv livsmiljö – där natur och samhälle växer i balans.

Vision

Visionen för grönplanen är att Habo ska vara en hållbar och grön kommun där naturens värden bevaras, utvecklas och kommer både dagens och framtidens generationer till godo. Genom att stärka ekologin, möta klimatförändringarna, främja folkhälsa och friluftsliv samt öka tillgängligheten till naturen skapas en kommun där människor och natur kan växa och må bra tillsammans.

Mål

I program för hållbar miljö 2020–2030 har kommunfullmäktige antagit följande mål inom fokusområdet "Hållbart nyttjande av natur, vatten och mark":

- Mål 16, Kommunen ska arbeta för att bevara och utveckla ekosystemtjänster och biologisk mångfald
- Mål 17, Kommunen ska arbeta för hållbar vattenanvändning med låg miljöpåverkan
- Mål 18, Kommunen ska vara väl anpassad för att möta klimatförändringar och de samhällspåverkande konsekvenser som följer av dessa

Detta innebär att kommunen ska arbeta för ett hållbart nyttjande av natur, vatten och mark. Kommunen ska värna om en hållbar markanvändning genom att främja de ekosystemtjänster som naturen erbjuder. Kommunen ska vara rustad för och anpassad till att möta de klimatförändringar vi inte råder över.

Syfte

Grönplanen syftar till att synliggöra och stärka värdena i Habos blå och gröna miljöer samt utgöra ett strategiskt planeringsunderlag för en långsiktigt hållbar och attraktiv livsmiljö. Planen ska samordna ekologiska, klimatomfattiga och folkhälsorelaterade värden och därigenom säkerställa att naturen kan utvecklas i balans med ett samhälle i tillväxt.

Planens avgränsning

Grönplanen omfattar hela Habo kommun och innehåller strategier för att bevara och utveckla kommunens blå och gröna miljöer.

I grönplanen ingår "Inventeringar och förslag på utveckling för Habo tätort", som fokuserar på natur- och vattenområden tillgängliga för allmänheten, främst på kommunägd mark men även vissa områden med annan ägarstruktur. Dessa områden är viktiga för att skapa en helhetsbild av tätortens grönstruktur och kräver samverkan med berörda aktörer.

Fokus ligger på Habo tätort eftersom den är kommunens största och mest centrala tätort, med störst användning av allmänna grönområden. Insatser här får störst effekt för rekreation, sociala värden och ekologisk funktion, och kan fungera som modell för övriga tätorter.

Den blå och gröna strukturen hänger ofta samman, men vattenhantering och dagvatten behandlas främst i kommunens dagvattenplan, som kompletterar grönplanen.

Tillsammans ger planerna stöd för en hållbar, trivsamt och motståndskraftig kommun.

Organisation, process och ansvar

Arbetet med grönplanen leds av kommunstyrelsen och genomförs i nära samverkan mellan flera förvaltningar.

En styrgrupp (miljöchef, teknisk chef samt kultur- och fritidschef) ansvarar för de strategiska vägvalen och för att planen färdigställs till år 2025. Till stöd finns en referensgrupp bestående av gata- och parkchef, bygglovschef samt plan- och exploateringschef.

Själva arbetet bedrivs av en projektgrupp, där representanter från berörda enheter samt miljö- och hållbarhetsstrategen vid kommunledningsförvaltningen ingår. Gruppen leds av en projektingenjör från tekniska förvaltningen.

Ansvarsfördelning:

- Plan- och exploateringsenheten - ansvarar för kommunens strategiska samhällsplanering och att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling av den fysiska miljön.
- Gata och parkenheten – ansvarar för skötsel och drift av kommunens grönområden.
- Bygglovsenheten – ansvarar för den byggda miljön, beviljar bygglov, ger förhandsbesked och fungerar som tillstånds- och tillsynsmyndighet.
- Kultur- och fritidsförvaltningen – ansvarar för kommunens fritids- och kulturmiljöer.
- Miljöförvaltningen – ansvarar för tillsyn samt bidrar med kompetens inom natur- och vattenvård.
- Miljö- och hållbarhetsstrategen – ansvarar för helhetsperspektivet och den övergripande strategiska planeringen.

Arbetsprocess:

Grönplanen tas fram enligt Naturvårdsverkets vägledning *Grönplanera!* (2022) i fem steg:

1. Planera och organisera – uppdrag och arbetsgrupp (projekt direktiv 2023).
2. Kartlägga och analysera – nulägesbeskrivning av förutsättningar och utmaningar.
3. Temakartor och översiktsbilder – för att visualisera resultatet.
4. Formulera mål, strategier och åtgärder.
5. Anta, genomföra och följa upp – revidering sker varje mandatperiod.

LONA-projekt och tidsplan:

Projektet finansieras delvis av LONA-bidrag (351 000 kr) från Länsstyrelsen i Jönköpings län. Det startade 2022 och ska avslutas senast 31 december 2025. Förslaget till grönplan ska lämnas till politiska instanser senast december 2025.

Rapportering och uppföljning:

Projektgruppen rapporterar löpande till styrgruppen och referensgruppen. När planen har antagits ska genomförda åtgärder redovisas tertialvis och sammanställas i kommunens hållbarhetsbokslut.

Förutsättningar för genomförande

Habo kommun vill utveckla och stärka sina gröna områden i takt med ett växande samhälle. För att detta ska vara möjligt krävs långsiktig planering och välplanerade åtgärder. Arbetet kommer att kräva både ekonomiska och personella resurser under flera år, samt nära samordning mellan olika förvaltningar och aktörer för att säkerställa att utvecklingen blir både hållbar och effektiv.

Översiktsplanen 2040 och grönstrukturens utveckling

Översiktsplanen 2040 pekar ut natur- och vattenområden som har särskilt stor betydelse på lokal nivå. I den mindre skalan – främst kring Habo tätort – har flera gröna stråk identifierats som viktiga att bevara och utveckla. Tillsammans bildar dessa områden kommunens gröna och blå strukturer: natur- och vattenmiljöer som stärker den biologiska mångfalden, binder samman ekosystem och bidrar till en robust, attraktiv och klimatsmart kommun.

Grönplanen tar vid där Översiktsplanen 2040 slutar och fungerar som en fördjupning av dess inriktning. Den fördjupar kunskapen om kommunens natur- och vattenmiljöer och visar hur Habo kan ta tillvara sina styrkor för att skapa ett mer hållbart samhälle.

För mer information om de utpekade natur- och vattenområdena hänvisas till Översiktsplanen 2040.

Dialog och delaktighet – Min naturplats

Under februari–juli 2023 genomförde Habo kommun den digitala enkäten ”Min naturplats” för att samla in invånarnas synpunkter på kommunens natur- och grönområden. Totalt deltog 260 personer, främst vuxna boende i Habo tätort, med en något större andel kvinnor än män.

Resultaten visar tydligt att naturen har stor betydelse för invånarnas välbefinnande. De flesta besöker sina favoritplatser regelbundet – oftast till fots eller med cykel – och de vanligaste motiven är naturupplevelse, lugn och stillhet samt motion. Bland de mest uppskattade platserna finns Hökesåns dalgång, Hökensås, Hembygdsparken och Domsand.

Enkäten belyser även behovet av fler lättillgängliga, sammanhängande och välutrustade grönområden nära människors vardagsmiljöer. Många efterfrågar till exempel fler parkstråk, sittplatser och naturområden i anslutning till bostäder och service.

Synpunkterna från enkäten används nu som underlag i kommunens fortsatta arbete med Grönplanen, med målet att utveckla en inkluderande, hållbar och attraktiv grönstruktur som stärker Habo – både idag och för framtiden.

Utmaningar och trender

I arbetet med grönplanering står kommunen och andra aktörer inför en rad utmaningar och trender. Särskilt tydliga är dessa i avvägningar mellan bebyggelseutveckling, trafikinfrastruktur samt gröna strukturer.

Byggnader, näringsliv och teknisk infrastruktur har direkta ekonomiska värden medan grön- och blå strukturvärden ofta är indirekta och samspelar i komplicerade ekologiska samband.

- Ökad befolkning och förtätning: Fler invånare kräver fler och bättre grönområden. Samtidigt är det en utmaning att förtäta tätorter och behålla ekosystemtjänster.
- Attraktivt boende: Närhet till grönområden höjer attraktiviteten men kan hotas av nybyggnation. Balansen mellan exploatering och bevarande är viktig.
- Tillgänglig grönska: Barriärer som vägar och bebyggelse försvårar tillgången till naturen och påverkar både människor och ekosystem negativt.

- Beslutsprocessen: Grönoråden får ofta stå tillbaka i planeringen. Bättre beslutsunderlag krävs för att lyfta fram deras långsiktiga och mångfunktionella värden.
- Ett förändrat klimat: Klimatförändringar ökar behovet av grönoråden som svalkar, tar hand om skyfall och stärker ekosystemen och dess motståndskraft.
- Vattenkvalitet: Föroreningar i sjöar och vattendrag är en utmaning. Naturens egen rening är effektiv men kräver ytor och investeringar.
- Statsodling på bostadsgårdar: Odlingsslådor på bostadsgårdar är en växande trend som ger hyresgäster möjlighet till egen odling. Det stärker gemenskapen, gynnar biologisk mångfald och bidrar till trivsel och hälsa.
- Föränderligt friluftsliv: Nya aktiviteter ställer krav på mångfunktionella och upplevelserika grönoråden där olika behov kan mötas.
- Delaktighet: Medborgarnas kunskap är en resurs. Delaktighet stärker både planeringen och den lokala demokratin.
- Förvaltning: Begränsade resurser gör skötsel av grönoråden svår. Underhåll av grönoråden växer och kvaliteten behöver säkras långsiktigt.
- Kunskapsbehov: Blå- och grönstruktur är komplexa. Ökad kunskap krävs för att förstå deras värden och möjliggöra hållbar utveckling.

Grönplanens tre värden och strategier

Grönplanens tre värden fungerar som en kompass för hur Habo kommun ska utveckla och förvalta sina blå och gröna miljöer ur ett helhetsperspektiv. De omsätter visionen om en hållbar och attraktiv kommun i praktiskt arbete genom att styra både långsiktiga prioriteringar och konkreta insatser.

De ekologiska värdena handlar om att bevara och stärka livsmiljöer för växter och djur samt värna den biologiska mångfalden.

De folkhälsomässiga värdena sätter människors hälsa och livskvalitet i fokus genom att skapa fler möjligheter till rekreation, rörelse och naturupplevelser nära hemmet.

De klimatomässiga värdena syftar till att minska sårbarheten vid klimatförändringar, bland annat genom effektiv dagvattenhantering, trädplantering och grönare stadsmiljöer.

Tillsammans visar dessa tre värden hur natur, klimat och människors välbefinnande kan utvecklas i balans och integreras i kommunens planering.

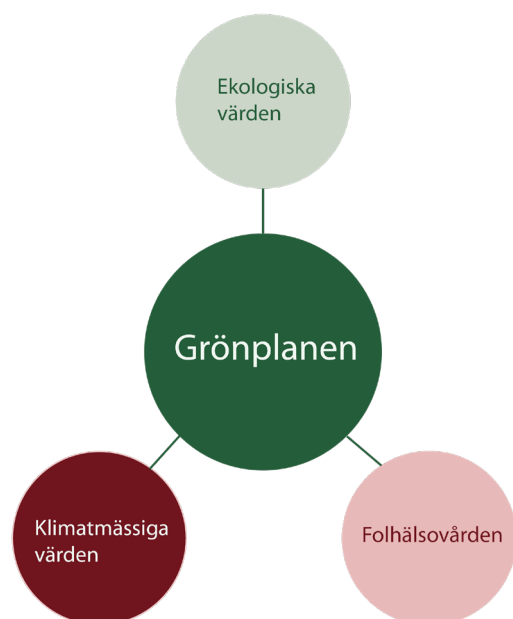

Bild 1: Tre värden i grönplanen: ekologiskt, folkhälso- och klimatomässigt värde.

Ekologiska värden

Habo kommun ska aktivt arbeta för att stärka naturvärden och utveckla den biologiska mångfalden.

Detta görs för att:

- Skapa livskraftiga miljöer för växt- och djurliv.
- Bevara eller utveckla grönområden och grönstråk.
- Framhäva blå och gröna ytors kvaliteter.
- Öka kunskapen om ekosystemtjänster och naturresurser i fysisk planering.

Exempel på åtgärder:

- Välj pollinatörvänliga växter och bekämpa invasiva arter.
- Arbeta för fria vandringsvägar för fisk i våra vattendrag.
- Utveckla vägledning för skötsel och naturvårdsfrågor.
- Identifiera och peka ut grönområden och stråk för fysisk planering.

Folkhälsovärden

Genom att utveckla blå och gröna stråk stärker kommunen folkhälsa samt ökar tillgänglighet och naturupplevelse.

Detta görs för att:

- Skapa möjlighet för sociala möten och rekreation
- Främja fysisk aktivitet och välbefinnande
- Möjliggöra friluftsliv för alla åldrar och grupper
- Stärka hälsa genom ökad tillgång till naturupplevelser

Exempel på åtgärder:

- Förbättra tillgången till naturen för alla invånare.
- Skapa varierande och stillsamma miljöer för social samvaro, motion och rekreation.
- Samarbeta med föreningar (friluftsförbund, idrotts- och funktionsrättsorganisationer)
- Föra dialog med kommuninvånare om deras behov och önskemål.

Klimatmässiga värden

För att hantera och anpassa sig till klimatförändringarna arbetar kommunen aktivt med att säkerställa och utveckla blå och gröna stråk.

Detta görs för att:

- Verka för en god bebyggd miljö.
- Förbättra mikroklimatet
- Minska risken för översvämningar och värmeöar
- Fördröja och rena dagvatten innan det når våra sjöar och vattendrag

Exempel på åtgärder:

- Skapa nya dagvattenytor.
- Plantera träd som renar luften.
- Tillföra grönska i hårdgjorda miljöer.
- Skapa skuggande miljöer och vistelseytor

Strategiskt hållbarhetsarbete

Det strategiska hållbarhetsarbetet utgår från Habo kommuns vision "Habo kommun - den hållbara kommunen för hela livet". Kommunens strategiska hållbarhetsarbete omfattar alla dimensioner av hållbar utveckling och bygger på de åtta hållbarhetsprinciperna, Agenda 2030 med de globala hållbarhetsmålen, de nationella/regionala miljömålen, de folkhälsopolitiska målen och lokala mål samt den nationella klimatanpassningsstrategin.

Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen

År 2015 beslutade världens ledare genom FN om ett gemensamt arbetssätt för hållbar utveckling i världen. Det fick namnet Agenda 2030 och innehåller 17 globala mål och 169 delmål. Målen ska bland annat bidra till att avskaffa extrem fattigdom, minska jämlikheter och orättvisor i världen, främja fred och rättvisa och lösa klimatkrisen. Genom grönplanen finns koppling till fyra av de 17 globala hållbarhetsmålen:

Mål 3 "God hälsa och välbefinnande"

- Delmål 3.4 "Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande."

Mål 11 "Hållbara städer och samhällen"

- delmål 11.5 "Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer".
- delmål 11.7 "Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Mål 13 "Bekämpa klimatförändringarna"

- delmål 13.1 "Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder."
- delmål 13.3 "förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

Mål 15 "Ekosystem och biologisk mångfald"

- delmål 15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2030 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

Målsättningar på olika nivåer

Internationella konventioner och EU-lagstiftning

Internationella konventioner

- Konventionen om biologisk mångfald (CBD) – Syftar till att bevara den biologiska mångfalden, använda naturresurser på ett hållbart sätt och fördela vinster rättvist. Mål till 2030 är att skydda minst 30 procent av land och hav samt stärka urfolks rättigheter.
- Våtmarkskonventionen (Ramsar) – Skyddar våtmarker med hög ekologisk betydelse och ska bidra till ett hållbart nyttjande.
- Europeiska landskapskonventionen – Handlar om att skydda, förvalta och utveckla landskap i alla miljöer, och uppmuntrar till långsiktigt arbete och samarbete inom Europa.

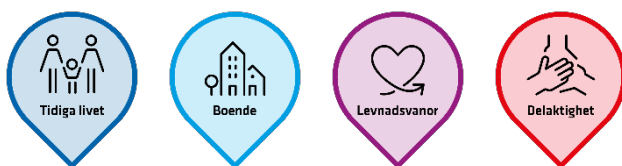
EU:s lagar och strategier

- Naturrestaureeringsförordningen (EU 2022/869) – Ställer krav på att återställa ekosystem och livsmiljöer. Från 2024 ska städer säkerställa tillgång till gröna områden, och till 2030 ska naturen visa en positiv trend.
- Vattendirektivet (2000/60/EG) – Reglerar skydd och förvaltning av vattenresurser utifrån avrinningsområden.
- Fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet – Skyddar arter och livsmiljöer, särskilt inom Natura 2000-områden.
- EU:s strategi för biologisk mångfald 2030 – Syftar till att stoppa förlusten av biologisk mångfald, skydda 30 procent av land och hav, återställa natur, öka grönska i städer och hantera invasiva arter.

Folkhälsopolitiska målen

Det nationella folkhälsopolitiska ramverket syftar till god och jämlik hälsa i hela befolkningen och att minska hälsoklyftor inom en generation. För grönplanen är särskilt relevanta mål följande:

- Mål 1: Det tidiga livets villkor
- Mål 5: Boende och närmiljö
- Mål 6: Levnadsvanor
- Mål 7: Kontroll, inflytande och delaktighet

Nationella friluftslivsmålen

Sveriges friluftslivspolitik syftar till att ge alla människor möjlighet till naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och kunskap om natur och miljö, med allemansrätten som grund. I Habo kommun prioriteras fyra av de tio nationella målen:

1. Tillgänglig natur för alla
2. Tillgång till natur för friluftsliv
3. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
4. Friluftsliv för god folkhälsa

Nationella miljömålen

Förutom koppling till de globala hållbarhetsmålen har grönplanen även kopplingar till miljömål på både nationell och regional nivå.

De nationella miljömålen beskriver hur tillståndet i vår natur- och kulturmiljö måste vara för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. De nationella mål som är relevanta för grönplanen är God bebyggd miljö, Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Myllrande våtmarker.

Nationella lagar

- Plan- och bygglagen (PBL) – Styr den långsiktiga planeringen av mark, vatten och byggande samt tar hänsyn till klimataspekter i fysik planering.
- Miljöbalken – Främjar hållbar utveckling och skyddar naturresurser samt biologisk mångfald.
- Förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete – ställer krav på att kommuner ska arbeta med klimatanpassning inom sina ansvarsområden.
- Kulturmiljölagen – Skyddar kulturarv som byggnader, parker och fornlämningar.
- Skogsvårdslagen – Reglerar hållbart brukande av skog med hänsyn till biologisk mångfald och friluftsliv.
- Jordabalken – Reglerar ägande och möjliggör naturvårdsavtal mellan markägare och stat eller kommun.
- Lagen om allmänna vattentjänster – Fastställer kommunes ansvar för vattenförsörjning, avlopp och dagvattenhantering.

Grönplaneringens förutsättningar och nuläge

Habo har värdefulla natur- och vattenmiljöer som utgör viktiga resurser i kommunens utveckling. Grönplanen utgår från dagens förutsättningar: kommunen växer, trycket på naturområden ökar och behovet av rekreation, biologisk mångfald och klimatanpassning blir allt större. Planen presenterar konkreta förslag för att skapa attraktiva miljöer och integrera naturvärden i samhällsplaneringen.

Strategier i Översiktsplan 2040:

- Bevara tätortsnära grönområden för rekreation och biologisk mångfald.
- Skapa sammanhängande gröna stråk som stärker ekosystemtjänster och livsmiljöer.

- Förbättra tillgången till Vättern och kommunens vattendrag för friluftsliv och rekreation.
- Kartlägga och värdera naturvärden för att identifiera och skydda viktiga områden.
- Etablera kommunala naturreservat för att långsiktigt skydda särskilt värdefulla miljöer.

Markanvändning och landskapsbild

Kommunens landyta omfattar 32 849 hektar och präglas av ett variationsrikt landskap där skog, jordbruksmark och vattenmiljöer samspelar. Skogen upptar drygt hälften av markytan, framför allt barr- och blandskog, men även lövskogar som har stor betydelse för mångfalden. Hökensås i väster utmärker sig som ett stort sammanhängande skogsområde med unika naturförutsättningar.

Jordbruket omfattar drygt 14 procent av ytan och skapar ett mosaikartat odlingslandskap, särskilt i de östra delarna längs Vättern. Här möts små åkrar, betesmarker, skogsdungar och kulturhistoriska element som stenmurar. Det bidrar både till livsmedelsförsörjningen och till ett kulturpräglat landskap med höga biologiska värden.

Vattenmiljöerna täcker nästan en tredjedel av ytan och är viktiga både ekologiskt och socialt. Sjöar, vattendrag och våtmarker bidrar till vattenreglering och biologisk mångfald, samtidigt som de skapar attraktiva miljöer för friluftsliv. Särskilt värdefulla är ravinerna längs Vättern med sina artrika lövskogar och rinnande vatten.

Bebyggelsen är i huvudsak koncentrerad till Habo tätort och utgör en liten del av ytan. Detta ger goda möjligheter att även framöver bevara sammanhängande natur- och rekreationsområden i direkt närhet till tätorten. Kombinationen av naturresurser, kulturmiljöer och begränsad exploatering gör Habo till en kommun med höga kvaliteter för både människor och ekosystem.

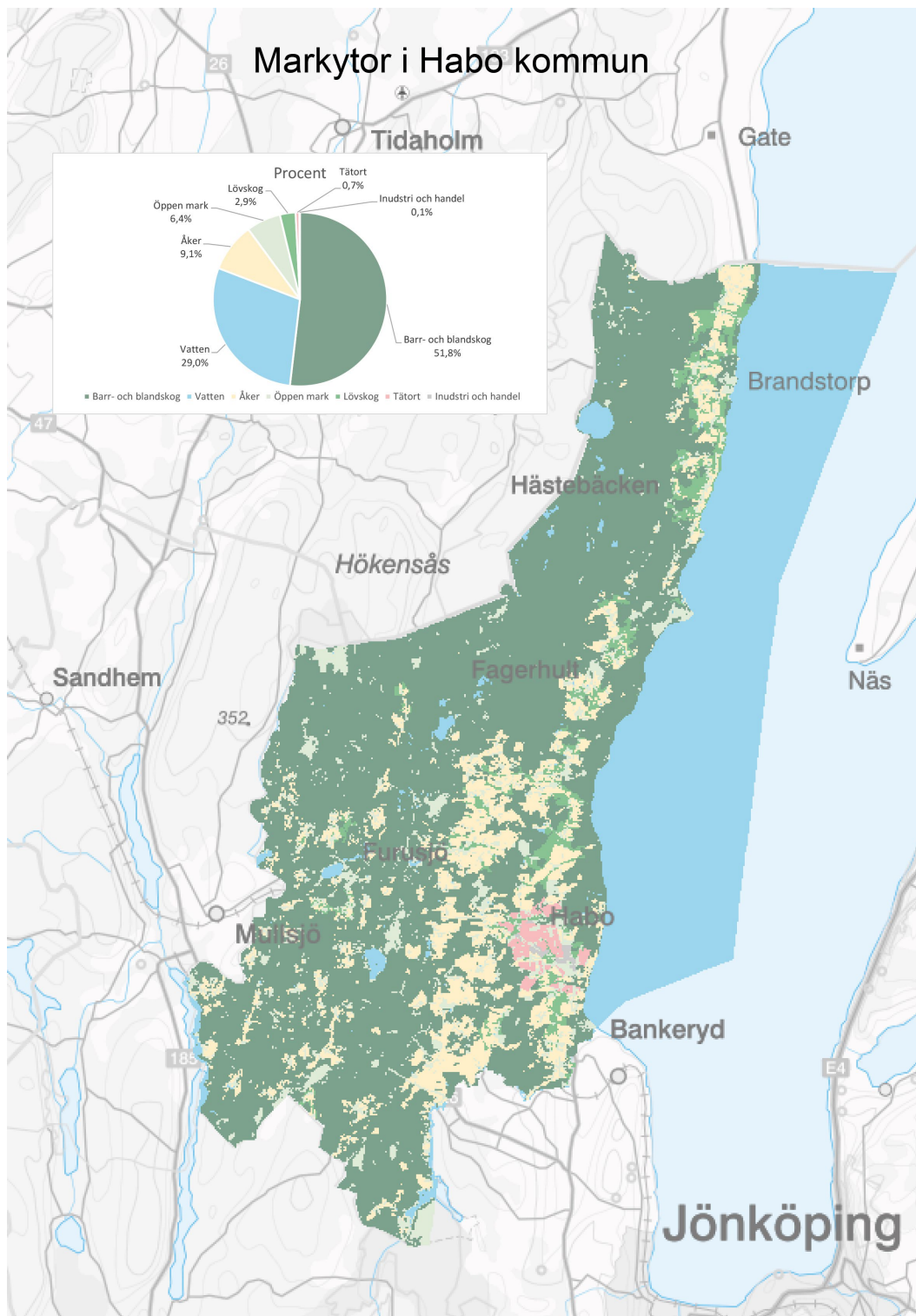

Bild 2: Översikt över markanvändningen i Habo kommun.

Naturområden, vattenområden och vattendrag

Kommunens naturområden erbjuder en rik och varierad natur. Här finns vidsträckta skogar med tall, gran, löv och blandade trädslag, tillsammans med betes- och ängsmarker, strandzoner vid sjöar, raviner, hagmarker och flera naturreservat. Tillsammans skapar dessa miljöer viktiga livsutrymmen för många skyddsvärda arter och bidrar till ekosystem som är både starka och motståndskraftiga.

Många av naturområdena är dessutom lättillgängliga och populära för friluftsliv, vandring, motion och naturupplevelser. Den nära kontakten med naturen stärker både folkhälsan och invånarnas känsla av välbefinnande och tillhörighet.

Genom att bevara och utveckla sammanhängande gröna stråk skapas bättre spridningsvägar för växter och djur, vilket främjar den biologiska mångfalden och ökar naturens motståndskraft mot klimatförändringar.

Kommunens vattenområden utgör en särskilt framträdande del av naturen. Sjöar, våtmarker – som kärr och mossar – och rinnande vatten täcker stora ytor och bidrar till hög ekologisk mångfald. Vattendrag som rinner genom ravinerna vid Vättern, bland annat Hökesån, Hornån och Knipån, skapar unika miljöer med höga naturvärden. Dessa vattenmiljöer fungerar både som livsmiljöer och spridningskorridorer för många arter, samtidigt som de fungerar som naturliga buffertar vid extremväder och bidrar till klimatanpassning.

Det finns dock utmaningar, bland annat barriärer som vägar, järnvägar och vandringshinder i vattendragen, som begränsar arters spridning och påverkar ekosystemens funktioner. Genom riktade åtgärder – exempelvis faunapassager, restaurering av vattendrag och naturanpassad dagvattenhantering – kan dessa hinder minskas eller undanröjas. På så sätt stärks naturvärdena, ekosystemens motståndskraft ökar och sambanden mellan olika miljöer utvecklas för framtiden.

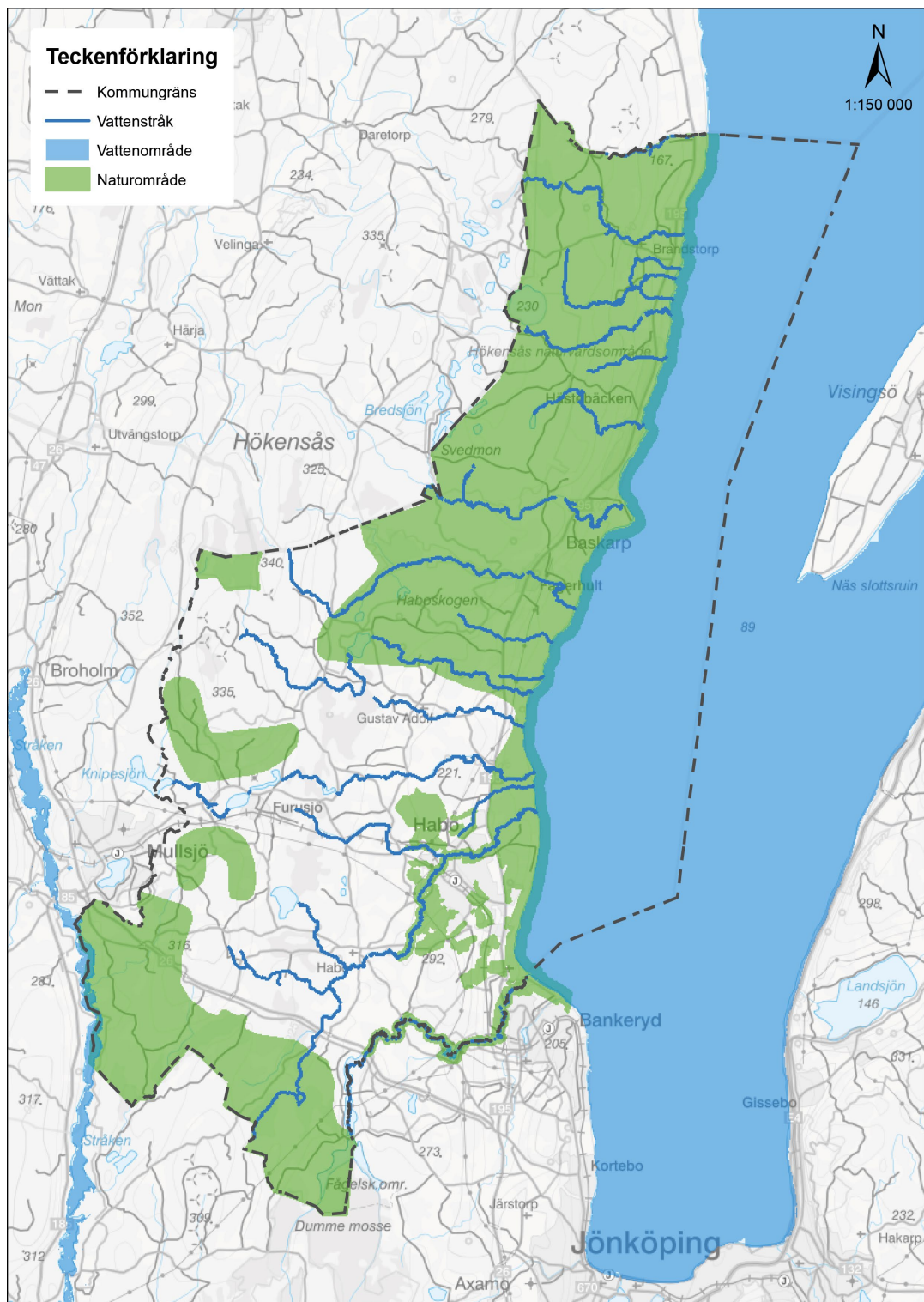

Bild 3: Översikt över naturområden och vattendrag i Håbo kommun.

Värdekärnor

Värdekärnor är områden med särskilt höga naturvärden som har stor betydelse för den biologiska mångfalden. De kan bestå av exempelvis gamla skogar, våtmarker eller odlingslandskap och fungerar som viktiga noder i den gröna infrastrukturen. Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram kartor som visar var dessa värden finns för att ge underlag till kommuner och andra aktörer i planeringen av ett hållbart landskap. I Habo kommun finns flera utpekade värdekärnor, bland annat längs Vätterns östra del med rika lövskogsmiljöer, vid Hökesån och Fagerhult med värdefulla våtmarker samt i odlingslandskapet väster om Furusjö där småskaligt jordbruk skapar livsmiljöer för många arter. Kunskapen om värdekärnor hjälper Habo kommun att ta hänsyn till naturens värden och planera för en långsiktigt hållbar utveckling.

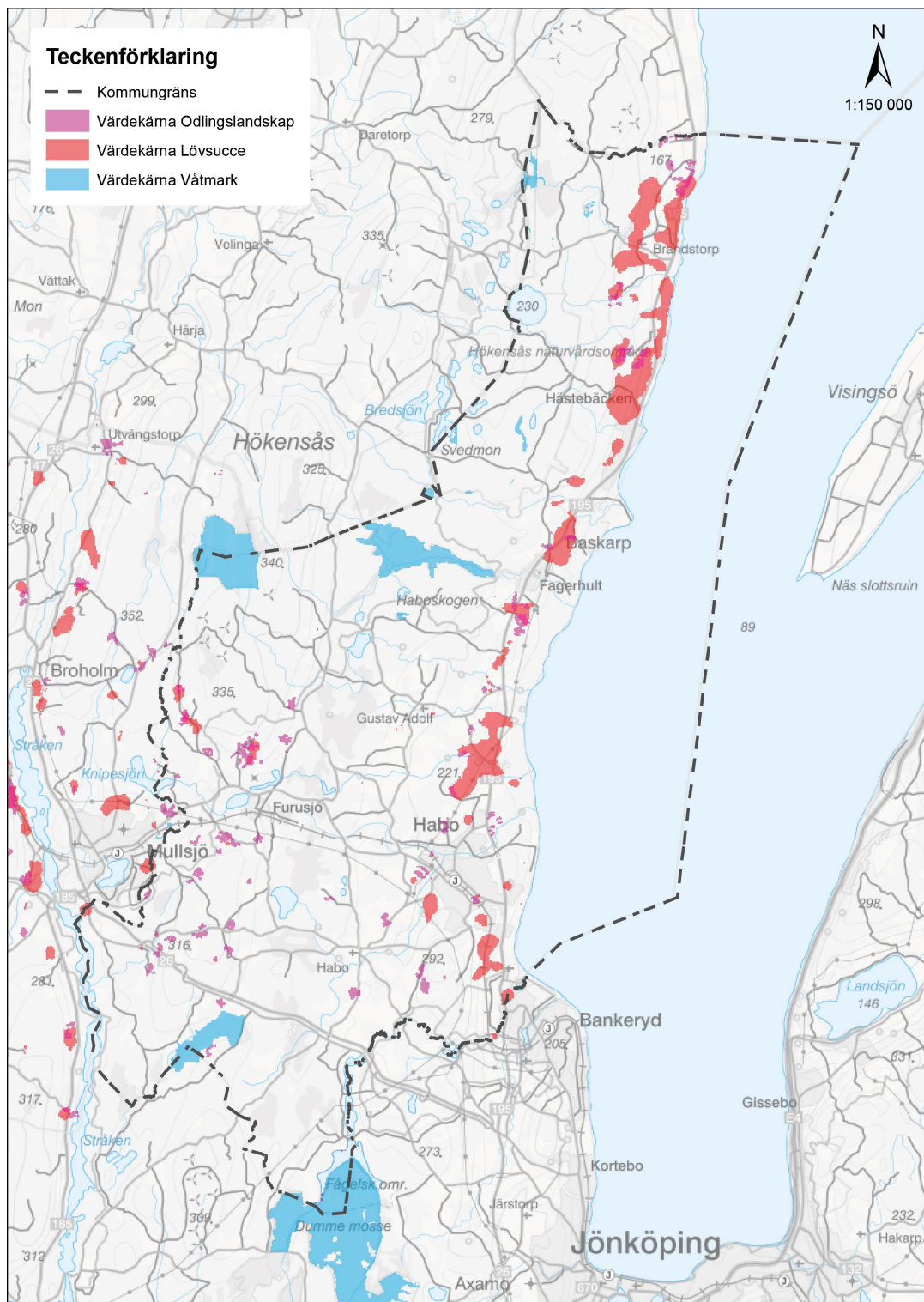

Bild 5: Översikt över värdekärnor i Habo kommun.

Skyddad natur

Habo kommun har en stor variation av skyddade områden som bevarar natur, arter och landskap för framtiden. Nedan presenteras de olika skyddsformerna som finns i kommunen, deras omfattning samt syfte och ansvarig myndighet:

Skyddsform	Antal/utbredning i Habo kommun	Syfte och innehåll	Ansvarig myndighet
Naturresevat	23 områden	Bevarar värdefulla naturmiljöer; varje resevat har särskilda föreskrifter	Länsstyrelsen
Naturvårdsområde	1 område (Hökensås)	Skyddar landskapsbild, kulturbetingade biotoper och friluftsområden; numera jämställda med naturresevat	Länsstyrelsen
Naturminne	2 objekt (bokträd vid Dykärr, ek vid Lufsebacken)	Bevarar enskilda naturobjekt med unika egenskaper	Länsstyrelsen/Kommunen
Biotopskyddsområde	4 skogliga områden	Skyddar små biotoper med höga naturvärden; viktiga livsmiljöer för både hotade och vanliga arter	Skogsstyrelsen
Djur- och växtskyddsområde	1 fågelskyddsområde (Domneådammen)	Ger förstärkt skydd för särskilda arter genom att begränsa störande aktiviteter	Länsstyrelsen/Kommunen
Natura 2000-område	17 områden	EU-nätverk för att bevara hotade arter och livsmiljöer, även riksintressen enligt miljöbalken	Naturvårdsverket/Länsstyrelsen
Strandskyddsområde	Generellt 100 m, 200 m vid Stråken, 300 m vid delar av Vättern	Bevarar växt- och djurliv samt allmänhetens tillgång till strandområden	Länsstyrelsen/Kommunen

Bild 6: Översikt över skyddad natur i Habo kommun.

Riksintressen i Habo kommun

Habo kommun har flera områden som är skyddade som riksintressen på nationell nivå. Dessa områden är viktiga för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård och utgör värdefulla resurser för biologisk mångfald, rekreation och kulturarv. Riksintressena ska beaktas i planering och förvaltning för att säkerställa deras långsiktiga värden.

Riksintresse för friluftsliv

Kommunen har ett område som är utpekade som riksintresse för friluftsliv. Det innebär att området har särskilt höga värden för rekreation, friluftsaktiviteter och naturupplevelser för både invånare och besökare. Utpekandet baseras på områdets tillgänglighet, naturkvalitéer och betydelse för friluftslivet på regional och nationell nivå.

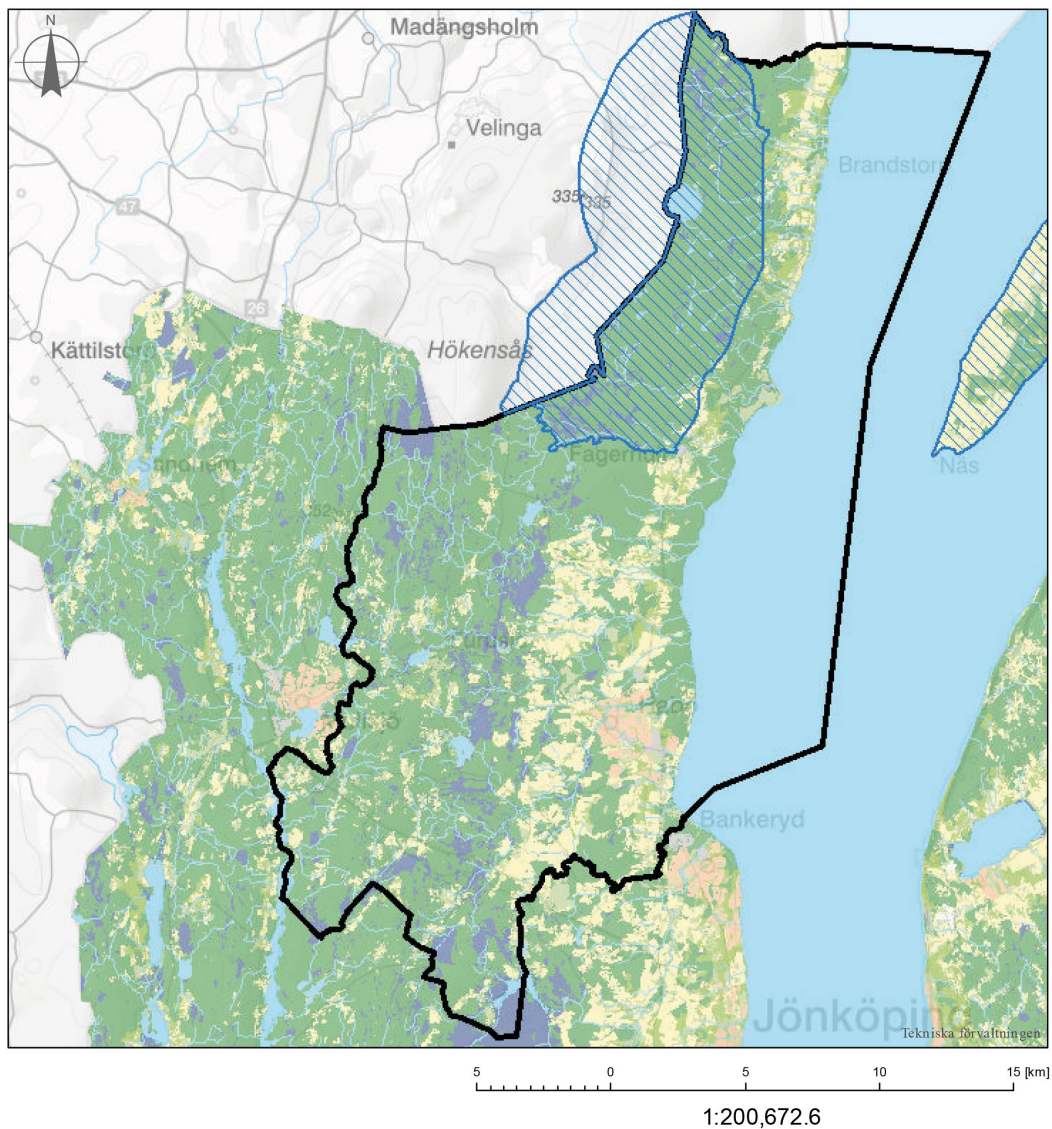
I Habo kommun omfattar riksintresset bland annat Västra Vätterstranden och Hökensås. Dessa områden är kända för sina stora skogar, sjösystem och varierade landskap som erbjuder goda möjligheter till vandring, bad, fiske, bär- och svampplockning samt andra naturupplevelser. De är betydelsefulla för turism och friluftsliv året runt och utgör en viktig del av kommunens identitet och attraktionskraft.

Kartan nedan visar det område som är utpekade som riksintresse för friluftsliv i Habo kommun. Mer information finns i kommunens översiktsplan (ÖP).

Riksintresse för friluftsliv

March 25, 2025

Teckenförklaring

	Riksintresse_Frilu...		Vatten
	Habo kommungräns		Åker
	Vattendrag		Barr- och blandskog
	Våtmarker		Lövskog
	Industri- och handelsbebyggelse		Öppen mark
	Bebyggelse		

Bild 7: Översikt över friluftslivets riksintressen i Habo kommun.

Riksintresse för naturvård

I Habo kommun finns elva områden som är av riksintresse för naturvård. De är utpekade för att de visar särskilt värdefulla naturtyper, landskap och miljöer som är typiska för olika delar av Sverige. Ett riksintresse kan också vara en mycket sällsynt natur som bevarats i gott skick.

De områden som är riksintresse i kommunen är:

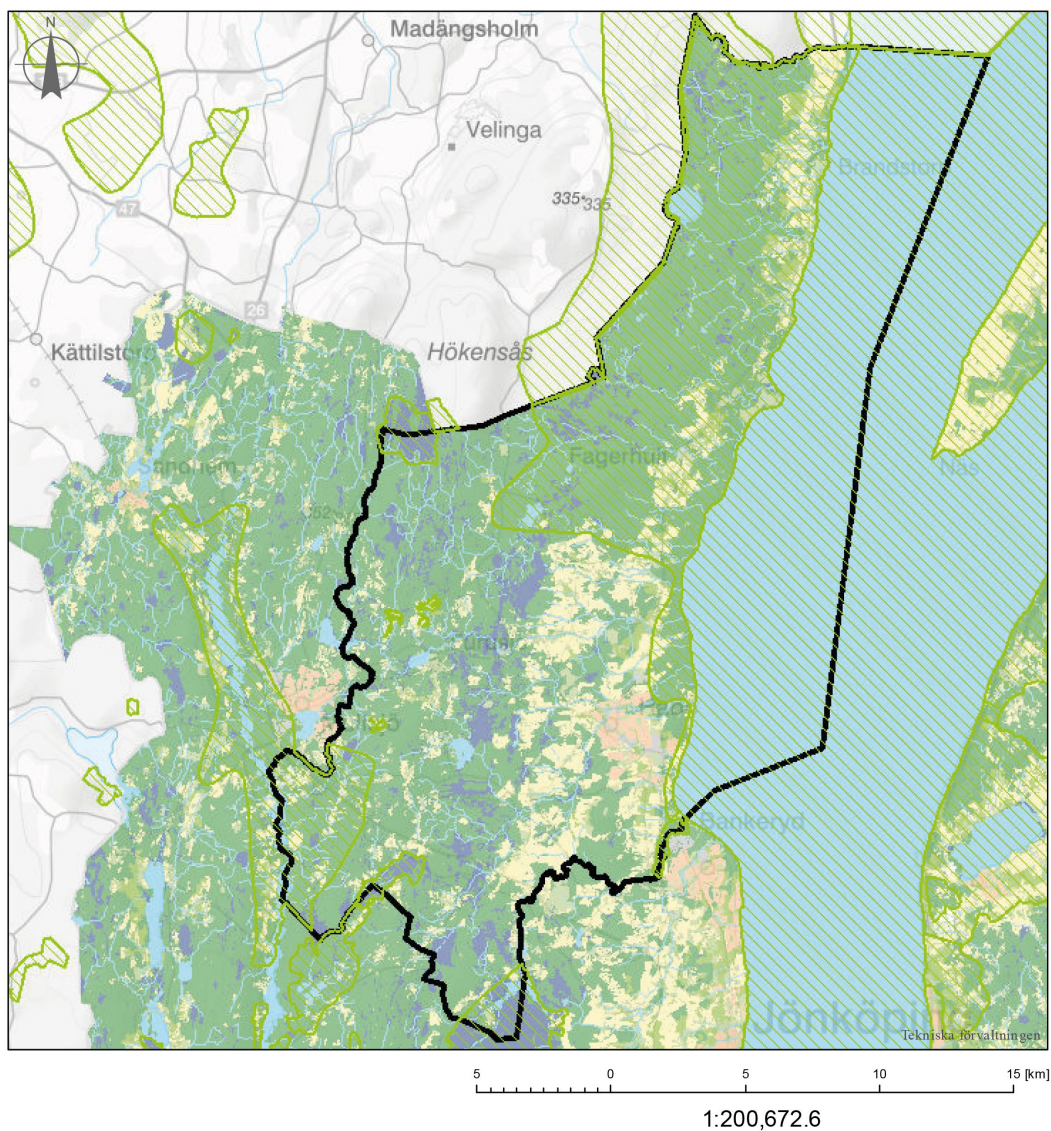
- Västra Vätterstranden och Hökensås
- Vättern
- Domneån
- Baremosse
- Stråkendalen
- Stråkendalen - Bottnarydsfältet
- Karshulta mosse
- Dumme mosse
- Flatered
- Svenshult
- Jäboruder

Kartan nedan visar områden av riksintresse för naturvård i Habo kommun. Mer information finns i kommunens översiktsplan 2040 (ÖP).

Riksintresse för naturvård

March 25, 2025

Teckenförklaring

	Riksintresse_Natu...		Vatten
	Habo kommungräns		Åker
	Vattendrag		Barr- och blandskog
	Våtmarker		Lövskog
	Industri- och handelsbebyggelse		Öppen mark
	Bebyggelse		

Bild 8: Översikt över naturvårdens riksintressen i Habo kommun.

Riksintresse för kulturmiljövård

Kommunen har ett riksintresse för kulturmiljövård – Habo kyrkby. Riksintresset omfattar miljöer som tydligt visar på ortens historiska utveckling och kulturhistoriska värden.

Uttekandet grundar sig på kyrkbys välbevarade bebyggelse och dess framträdande placering i det öppna odlingslandskapet.

De kulturhistoriska värdena knyts framför allt till Habo kyrka, en ovanligt välbevarad och rikt dekorerad barockkyrka i trä med en medeltida sakristia i sten. Till helheten hör även den fristående klockstapeln från 1760, prästgården från 1828 samt sockenstugan.

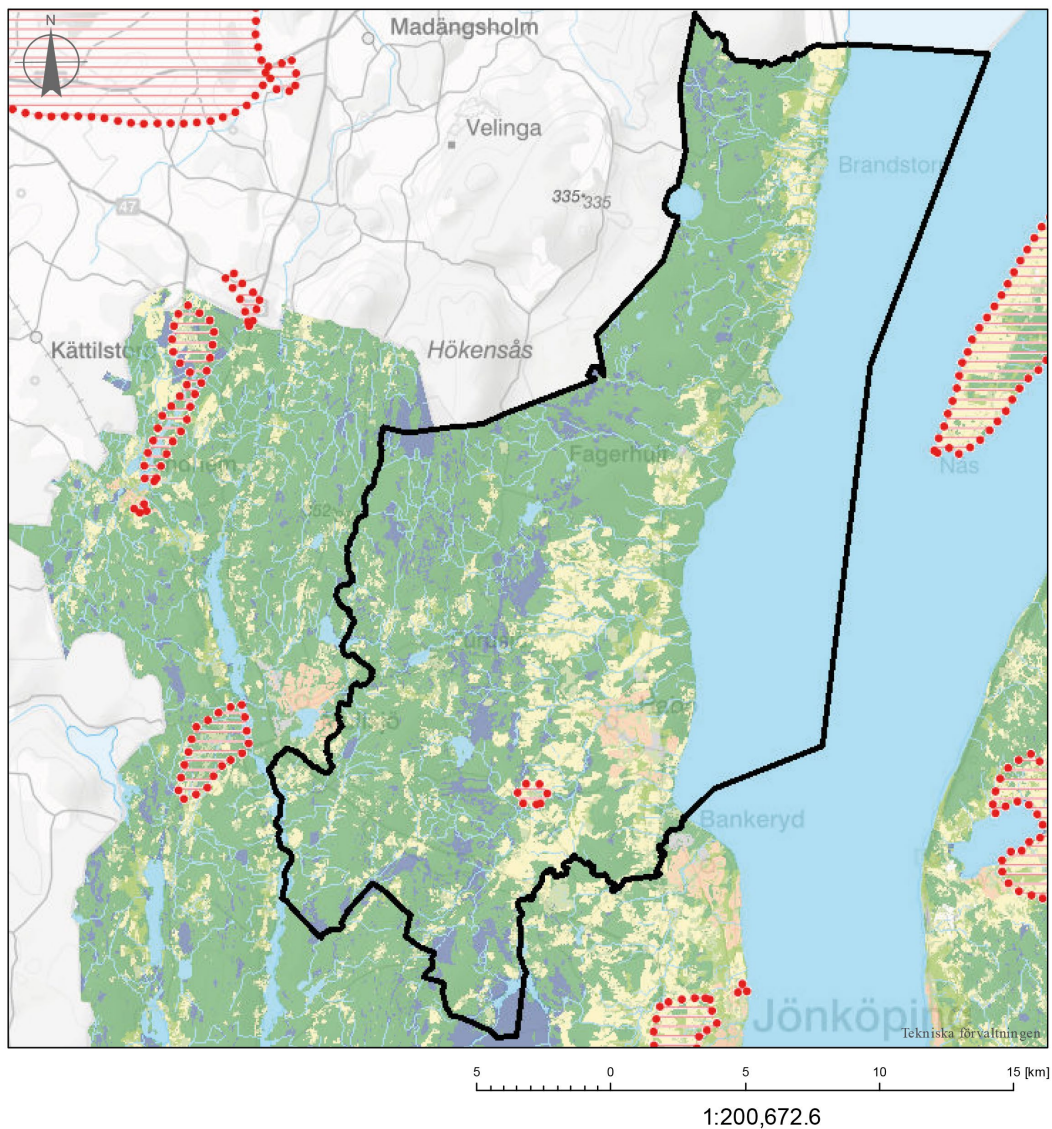
Tillsammans med omgivande jordbruksmark utgör de ett tydligt exempel på en traditionell sockencentrum-miljö med stor kulturhistorisk betydelse.

Kartan nedan visar områden av riksintresse för kulturmiljöer i Habo kommun. Utförlig information finns i kommunens översiktsplan.

Riksintresse för kulturmiljöer

March 25, 2025

Teckenförklaring

RAA_Riksintresse...	Vatten
Habo kommungräns	Åker
Vattendrag	Barr- och blandskog
Våtmarker	Lövskog
Industri- och handelsbebyggelse	Öppen mark
Bebyggelse	

Bild 9: Översikt över riksintresseområden för kulturmiljöer i Habo kommun

Ekologiskt värde i Habo kommun

Habo kommun värnar sina ekologiskt värdefulla miljöer och arbetar långsiktigt för att stärka den biologiska mångfalden. Kommunen vårdar och utvecklar viktiga natur- och vattenområden genom att restaurera livsmiljöer, knyta samman grönstrukturer och förvalta naturresurser på ett hållbart sätt. På så sätt bevaras ekologiska värden och ekosystemens funktioner för både dagens invånare och kommande generationer.

Naturtyper och livsmiljöer

Betes-och ängsmarker

Betes- och ängsmarkerna i Habo kommun har höga biologiska och kulturella värden. I Jordbruksverkets databas TUVa finns information om var dessa marker är belägna, samt deras naturvärden och eventuella kulturlämningar.

I Habo används betesmarkerna främst för bete av nötkreatur, hjortar, får och hästar. Dessa marker utgör viktiga livsmiljöer för många växter, insekter och fåglar. Vanliga växter är bland annat klöver, ängssvingel, timotej och ängskovall. Typiska träd i hagmarkerna är ask, ek, körsbär, björk, en och rönn, vilket skapar ett artrikt och varierat landskap.

Områdena Flatered–Svenshult och Ekered är exempel på platser i kommunen med öppna hagmarker, små åkrar ofta omgivna av stenmurar. Enligt ängs- och hagmarksinventeringen har dessa områden mycket höga bevarandevärden.

Ängarna i Habo slås traditionellt för att ge vinterfoder till djuren. Eftersom växterna får blomma innan slåttern sker, är ängarna mycket artrika och särskilt viktiga för pollinerande insekter. Typiska ängsväxter är prästkraze, blåklocka, ängsskallra, olika fibblor, rödklint, kattfot och smörblomma. Tillsammans bidrar dessa växter till ett levande och färgrikt odlingslandskap som lockar bin, fjärilar och andra pollinatörer.

Slutsats: Betes- och ängsmarkerna i Habo kommun är av stor betydelse för djurhållning, biologisk mångfald och kulturmiljö. Att bevara dessa marker stärker och skyddar både natur- och kulturvärden, vilket bidrar till ett hållbart och levande landskap för framtiden.

Bäckraviner

Bäckraviner i Habo kommun har både biologiska och historiska betydelser. Biologiskt sett skapar dessa raviner unika livsmiljöer för många växter och djur, tack vare deras fuktiga och skyddade miljöer. Här trivs bland annat ormbunkar, mossor och olika bärväxter. De är också viktiga för djurlivet, där små däggdjur och insekter finner mat och skydd. Ravinerna spelar en roll i att stabilisera vattenflöden och motverka erosion, vilket gynnar ekosystemet.

Historiskt har bäckraviner haft en avgörande funktion för människan, då de ofta var platser för bosättning och jordbruk. De gav tillgång till vatten och skydd, och många av Habo kommuns gamla vägar och gårdar utvecklades nära dessa raviner. Genom att studera dessa geologiska formationer kan vi också få insikt i tidigare klimatförhållanden och människans påverkan.

Slutsats: Bäckraviner i Habo kommun är viktiga både för den biologiska mångfalden och som historiska landmärken.

Jordbruksmark

Jordbruket i Habo kommun har genomgått förändringar under de senaste decennierna och har blivit mer specialiserat och mekaniserat. Trenden är att småskaligt jordbruk minskar till förmån för mer storskalig produktion. I dag finns det cirka 4000 hektar åkermark i kommunen, där den största delen utgörs av slätter- och vallproduktion. Det finns även betydande spannmålsodling, där höstveten och höstkornet är dominerande. Detta kan bero på en förlängd odlingsäsong som möjliggör höstsådda grödor. Det finns också en betydande areal som används för slätter- och betesvall, som utgör foderproduktion till djuren. Det finns fortfarande områden med vallodling, vilket ger livsmiljöer för pollinerande insekter och andra organismer.

Slutsats: Det finns en god variation av grödor som bidrar till att tillgodose djurens foderbehov, samtidigt som den biologiska mångfalden stärks och markens långsiktiga hälsa främjas. Genom att värna om jordbruksmarken och vara restriktiv med exploatering på landsbygden skapar kommunen förutsättningar för att bevara och utveckla den biologiska mångfalden.

Sandmarker

Sandmarkerna i Habo kommun är en av de mest värdefulla naturtyperna och finns främst i erosionsbranter, bäckraviner och längs Vätternstranden. Dessa sandmarker är resultatet av både naturliga processer och människans påverkan. I dessa miljöer trivs en mängd sällsynta arter, såsom vildbin, gaddsteklar och olika örter, som är beroende av den specifika sandjorden och den öppna markstrukturen. De är också viktiga för fågellivet, där bland annat olika insektsätande fåglar trivs.

En inventering av sandtäkter vid Baskarp och Brogårdsand visade att dessa områden rymmer flera sällsynta arter av både vildbin och odlor. För att bevara dessa arter krävs att fler områden med sandblottor skapas och skyddas, för att återskapa de naturliga förhållandena. Vägkanter och slänter har också visat sig vara viktiga för biologisk mångfald genom att skapa sandblottor som insekter och örter kan dra nytta av.

Slutsats: Sandmarkerna vid Vätternstranden och vägkanter är viktiga för hotade arter och kräver åtgärder mot igenväxning och bekämpning av invasiva främmande arter för att bevaras. Kommunen kan genom informationsinsatser till markägare och verksamhetsutövare öka förståelsen för sandmarkernas värdefulla naturtyper.

Skogsmiljöer

Historiskt har Habo kommun präglats av stora och sammanhängande skogsområden, främst tall- och granskogar, som varit viktiga livsmiljöer för många arter. Skogarna användes också för bete, där djur som får och kor släpptes ut för att beta på de öppna ytorna, vilket skapade mer varierade landskap och ökade den biologiska mångfalden. Även idag domineras kommunen av tall- och granskog.

I kommunen finns flera viktiga naturreservat såsom Fiskebäcks Ängar med ädellövskog och alsumpskog. Skämningsfors naturskog, Sveds tallskog och Stora Kärrs bokskog är också viktiga för naturvården. Ett annat stort skogsområde är Hökensås naturvårdsområde, som är ett stort tallskogsområde med sjöar och tjärnar som ligger mellan Habo, Mullsjö och Tidaholm.

Slutsats: Habo kommuns skogar och naturreservat är av stor ekologisk betydelse och spelar en central roll för att bevara den biologiska mångfalden i kommunen. Genom att

skydda och förvalta dessa skogsområden säkerställs både naturens och kulturarvets långsiktiga bevarande för kommande generationer.

Vattenmiljöer i Habo Kommun

Habo kommun har flera viktiga vattendrag som är betydelsefulla både för naturen och för invånarna. Vättern är en av Sveriges största sjöar, har ett unikt ekosystem och är dricksvattentäkt för omkring 300 000 personer. Hökesån, som rinner från Hökesjön till Vättern, är ett av kommunens mest värdefulla vattendrag.

Eftersom dessa miljöer har påverkats av bland annat vattenreglering och utsläpp från jordbruk arbetar kommunen med olika åtgärder för att restaurera och skydda dem. Målet är att bevara och stärka vattenmiljöernas naturvärden och funktioner på lång sikt.

Åtgärder har vidtagits för att förbättra livsmiljöerna för fisk, bland annat genom att ta bort hinder för fiskvandring och återskapa naturliga lekplatser. Restaureringsarbete pågår även i vattendrag som Gagnån och Fiskebäcken, för att förbättra vattenkvaliteten och stödja den biologiska mångfalden.

Slutsats: Trots pågående utmaningar har Habo kommun tagit viktiga steg för att återställa och skydda sina vattenmiljöer, vilket är avgörande för både ekosystemet och samhället.

Våtmarker

Habo kommun har idag cirka 2,5 hektar våtmark. En stor del av de ursprungliga våtmarkerna har försvunnit och de som finns kvar riskerar att försämrats av bland annat igenväxning, dikning, vattenreglering, minskat bete, ökad näringstillförsel och klimatförändringar. Därför är det viktigt att bevara och utveckla dessa områden för att skydda den biologiska mångfalden och de ekosystemtjänster som våtmarkerna bidrar med.

Våtmarker är bland de mest artrika miljöerna i Sverige och är hem för många hotade arter som inte kan överleva i andra typer av habitat. De spelar en central roll för den biologiska mångfalden och erbjuder livsmiljöer för en rad olika arter av växter, fåglar, insekter och amfibier. Dessutom fungerar våtmarker som viktiga ekosystemtjänster, där de bland annat bidrar till vattenrening genom att filtrera bort näringsämnen och föroreningar från vattnet.

Slutsats: Bevarande och restaurering av våtmarker är avgörande för biologisk mångfald, klimat och samhällsskydd. Genom att värna dessa viktiga ekosystem kan Habo stärka motståndskraften mot klimatförändringar och förbättra ekosystemtjänster som vattenrening och översvämningsskydd.

Värdefulla vattenresurser

Vättern och dess tillrinnande vattendrag är unika i regionen och rymmer en hög biologisk mångfald. Sjön är klassificerad som riksintresse för naturvård och friluftsliv, och nästan hela området är Natura 2000-klassificerat. Vättern är hem för minst 28 fiskarter, inklusive flodnejonöga, öring, gädda och abborre. Strandzonerna vid Vättern är också viktiga för växter som sandstarr och strandråg. Vätterbäckarna, med sina höga lutningar, erbjuder unika livsmiljöer för fiskarter som öring och harr.

Slutsats: Vättern och Vätterbäckarna är livsviktiga för den biologiska mångfalden och den lokala vattenförsörjningen. Deras skydd och bevarande är centrala för både natur och samhälle.

Inventeringar och skydd

Naturvärdesinventeringar (NVI) i Habo kommun

Habo kommun genomför naturvärdesinventeringar (NVI) som ett centralt verktyg för att kartlägga, värdera och bevara kommunens natur- och kulturmiljöer. Inventeringarna ger en samlad bild av naturvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster och grönstruktur inom kommunens gränser. Syftet är att skapa ett gediget underlag för planering, prioritering av naturvårdsinsatser och långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

År 2017 tog Habo kommun fram rapporten *"Tätortsnära natur i Habo kommun"*, som fungerat som ett viktigt underlag för arbetet med kommunens grönplan. I denna inventering kartlades kommunala ytor inom Habo tätort samt i Baskarp, Brandstorp, Fagerhult, Furusjö och Västerkärr. Arbetet omfattade naturvård och naturvårdsarter (NVI), ekosystemtjänster (EST), grönstruktur och förslag till skötsel samt notering av lokaler med jätteloka. På övrig mark i Habo tätort beskrevs även ekosystemtjänster och grönstruktur på en mer övergripande nivå.

Resultaten från naturvärdesinventeringarna används som beslutsunderlag i kommunens fysiska planering, tillståndsärenden samt i arbetet med naturvård, friluftsliv och klimatanpassning. Genom NVI kan kommunen prioritera insatser, utveckla gröna samband mellan olika naturområden och säkerställa att skyddsvärda miljöer bevaras. Inventeringarna bidrar också till att stärka den biologiska mångfalden och till att upprätthålla viktiga ekosystemtjänster som vattenrening, pollinering och klimatreglering.

Slutsats: Naturvärdesinventeringarna ger Habo kommun ett heltäckande kunskapsunderlag som stärker arbetet med grönplanen. På så sätt kan kommunen kombinera hållbar samhällsutveckling med långsiktigt skydd och utveckling av naturens resurser och värden.

Invasiva arter

Invasiva främmande arter är arter som introducerats till nya områden av människor, avsiktligt eller oavsiktligt, och som orsakar skada på den biologiska mångfalden men även på infrastruktur och människans hälsa. Invasiva främmande arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald och ett allt större problem. Det kan handla om växter som tränger ut andra växter eller är giftiga, djur som äter upp eller konkurrerar ut andra djurarter eller djur som sprider sjukdomar. När en invasiv främmande art har etablerat sig på en ny plats kan det vara väldigt svårt att bli av med den. I Sverige finns idag mer än 2000 främmande arter, cirka 20 procent av dem är invasiva eller potentiellt invasiva.

Habo kommun arbetar aktivt med att förebygga och bekämpa spridningen av invasiva främmande arter. Vanliga invasiva främmande växter i kommunen inkluderar parkslide, jättebalsamin, jätteloka och blomsterlupin. Kommunen bekämpar de invasiva arter på kommunens mark som vi är skyldiga att bekämpa enligt lagstiftningen¹. I nuläget omfattar det parkslide, jättebalsamin och jätteloka. Det är ett omfattande och krävande arbete att bekämpa dessa obligatoriska arter. När det gäller andra arter, t.ex. blomsterlupin, arbetar kommunen med att uppmuntra till att förebygga och informerar om vikten av att aktivt avstå från att plantera och att försöka förhindra att arterna sprider sig om markägaren har dem på sin mark.

Slutsats: Bekämpningen av invasiva arter är en viktig del i kommunens arbete för att skydda naturvärden, biologisk mångfald och främja en hållbar miljö.

Rödlistade arter i Habo kommun

Habo kommun har genom sina naturvärdesinventeringar identifierat flera rödlistade arter, vilket är viktigt för arbetet med att bevara biologisk mångfald och utveckla hållbara gröna miljöer. Arterna är klassificerade enligt Artdatabankens rödlista, som bedömer deras hotstatus i Sverige, med kategorier som CR (kritiskt hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar) och NT (nära hotad). Inventeringarna har omfattat kommunala ytor inom Habo tätort och samhällena Baskarp, Brandstorp, Fagerhult, Furusjö och Västerkärr.

Exempel på rödlistade arter som förekommer i kommunen är:

- Sexfläckig bastardfjäril (VU)
- Silversandbi (EN)
- Backsmalbi (VU)
- Ljungsandbi (NT)
- Backsippa (VU)
- Mindre hackspett (NT)
- Nattslända (VU)
- Strutbräken (VU)
- Kärrfibbla (VU)
- Hässleklocka (NT)

Slutsats: Genom att identifiera och skydda rödlistade arter i kommunen bidrar Habo kommun till att bevara biologisk mångfald, stärka ekosystemtjänster och skapa hållbara, trivsamma miljöer som gynnar både natur och människor.

Folkhälsovärden

Habo kommun arbetar långsiktigt för att främja folkhälsan och skapa förutsättningar för ett gott och jämlikt liv. Strategiska insatser stärker fysisk aktivitet, mentalt välbefinnande och social sammanhållning, samtidigt som invånarna erbjuds tillgång till natur, rekreation och kultur. Parker, friluftsområden och motionsspår ger möjligheter till återhämtning och möten mellan människor. Kulturhistoriska inslag, som fornlämningar, kyrkbyar och äldre gårdar, förmedlar lokal historia och identitet, vilket stärker samhörighet. Barn och unga stimuleras genom lek, föreningsliv och lärande i naturen, medan vuxna och äldre kan njuta av vila, motion och social samvaro. Genom tillgång till gröna och historiska miljöer minskar stress, samtidigt som kreativitet, koncentration och livskvalitet ökar, vilket gynnar både skola och arbetsliv.

Grön förtätning

Habo kommun arbetar långsiktigt med grön förtätning för att skapa attraktiva, hållbara och levande tätortsmiljöer. Genom att integrera multifunktionella grönytor i bostadsområden och offentliga rum främjas både biologisk mångfald och ekosystemtjänster såsom pollinering, vattenrening, skuggning och temperaturreglering. På så sätt formas en god och trivsamt bebyggd miljö i hela Habo.

Kommunen planerar gröna stråk, parker och rekreationsytor med hög kvalitet för att stärka såväl den estetiska upplevelsen som den sociala sammanhållningen.

Grön förtätning bidrar även till ökad folkhälsa genom att skapa tillgängliga platser för fysisk aktivitet, lek, vila och social samvaro. Barn och unga får möjlighet att upptäcka naturen och leka nära hemmet, medan vuxna och äldre kan hitta utrymme för återhämtning och motion. Samtidigt värnas kulturhistoriska miljöer och gröna inslag som bevarar och förstärker platsens identitet och lokala karaktär.

Slutsats: Genom att förena ekologiska, sociala och estetiska värden skapar den gröna förtätningen i Habo kommun en hållbar och attraktiv livsmiljö för både människor och natur – idag och för framtiden.

Friluftsliv och naturturism

Habo kommun satsar på naturreservat och vandringsleder som erbjuder varierande friluftslivsaktiviteter för alla åldrar. Hökensås och Stora Kärrs bokskog erbjuder lättillgängliga leder. Fiskebäcks naturreservat har tillgänglighetsanpassade stigar. Vandring längs Norra S:t Sigfridsleden och Västra Vätterleden ger motion, naturupplevelser och möjlighet till återhämtning, vilket stärker både kropp och sinne. Friluftsområden i Habo tätort, Fagerhult och Fursjö utvecklas med fokus på säkerhet, tillgänglighet och trivsel, bland annat genom vindskydd, spänger och tydlig skyltning. Naturturism stärker lokal ekonomi, främjar hållbar utveckling och gör Habo kommuns unika natur- och kulturvärden mer synliga. Samtidigt skapas nya samarbeten mellan föreningar, näringsliv och kommun som ger sociala och ekonomiska mervärden.

Slutsats: Friluftsliv och naturturism skapar miljöer som främjar aktivitet, rekreation, återhämtning och social gemenskap, samtidigt som natur- och kulturvärden blir tillgängliga och upplevbara.

Fasta fornlämningar och kulturhistoriska lämningar

Habo kommun synliggör fasta fornlämningar som stensättningar, gravfält och stenkretsar, till exempel Kråkerydsgravfältet från järnåldern, gravar i rad norr om Habo tätort, samt Kyrkestadens hägnad och gravfält. Dessa lämningar visar Habo som en plats med långvarig mänsklig aktivitet och social struktur. Genom att tillgängliggöra lämningarna i grönområden och naturmiljöer får besökare möjlighet att uppleva landskapets historiska dimension samtidigt som de kan njuta av rekreation. Informationsskyltar och stigar gör det enkelt att förstå kulturarvet, vilket skapar pedagogiska och meningsfulla miljöer för både barn och vuxna. Detta stärker kopplingen mellan dåtid och nutid och bidrar till en djupare förståelse för platsens identitet.

Slutsats: Fasta fornlämningar och kulturhistoriska lämningar bidrar till identitet och upplevelse i grönområden och naturmiljöer, samtidigt som de visar människans långvariga påverkan på landskapet.

Kulturmiljö vid vatten

Kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag – där kvarnar, broar, sågar och kraftstationer vittnar om ett historiskt nyttjande – utgör viktiga och karaktärsskapande inslag i Habo kommuns landskap. Genom århundradena har flottning och vattenreglering format dessa miljöer, som idag erbjuder unika möjligheter till rekreation, lärande och upplevelse.

Genom att lyfta fram kulturmiljöerna i grönområden och naturmiljöer skapas tillgängliga platser som både engagerar och inspirerar, samtidigt som de förmedlar lokal identitet och historisk utveckling. Några betydelsefulla exempel i kommunen är Laggaredammen, Spinnets och Aledals nyckelfabrik.

Vattenmiljöerna bidrar därmed till en rik och mångfacetterad upplevelse av landskapet – där natur och kultur möts i en harmonisk helhet.

Slutsats: Kulturmiljöer vid vatten bidrar till identitet, upplevelse och lärande i grönområden och naturmiljöer, samtidigt som de speglar Habo kommuns historiska utveckling.

Kulturhistoriska värden i kyrkbyar och småorter

Habo kommun har tillsammans med Jönköpings länsmuseum inventerat kyrkbyarna Habo, Brandstorp och Gustav Adolf samt småorterna Baskarp, Fagerhult, Furusjö och Västerkärr för att identifiera kulturhistoriska värden. Områdena präglas av kyrkomiljöer, äldre gårdsbebyggelse, fritidshus och historiska vägsträckningar som visar kommunens utveckling från jordbrukssamhällen till industri, rekreation och permanentboende. Kyrkor från medeltid och 1600-tal, klockstaplar från 1700-talet samt bebyggelse från 1800- och tidigt 1900-tal ger orterna ett tydligt kulturhistoriskt djup. Inventeringen ger också ett viktigt kunskapsunderlag för planering, bevarande och utveckling av dessa miljöer.

Slutsats: Kyrkbyarna och småorterna i Habo kommun är centrala för den lokala identiteten och kulturarvet. Genom varsam utveckling kan dessa miljöer bevaras och fortsätta vara attraktiva för invånare och besökare.

Lekmiljöernas gröna kvalitet

Habo kommun har 29 lekmiljöer som ofta är placerade nära naturen som en del av kommunens gröna stråk. Placeringen skapar naturliga kopplingar mellan olika grönområden och bidrar till att stärka den biologiska mångfalden. Växter som gynnar bin och fåglar, tillsammans med insekthotell och fågelholkar, gör naturens funktioner synliga och stimulerar barns fantasi, lärande och rörelse.

Lekplatserna erbjuder både lugna och aktiva miljöer som främjar mental hälsa, återhämtning och social samvaro. Samtidigt speglar lekmiljöerna platsens kulturhistoria och lokala identitet, vilket stärker barnens känsla av samhörighet och förståelse för sin ort. Genom att använda slitstark och årstidssäker vegetation skapas hållbara, trivsamma miljöer som på ett naturligt sätt kombinerar natur, kultur och lek.

Habo kommun har ett lekmiljöprogram som antogs 2020 och gäller fram till 2030, med målet att utveckla och bevara attraktiva och inkluderande lekmiljöer för framtiden.

Slutsats: Lekmiljöer som kombinerar natur, kultur och lek främjar fysisk aktivitet, mentalt välbefinnande, social gemenskap och förståelse för både natur och lokalt kulturarv.

Parkområden

Habo kommun har några mindre parker, såsom Hembygdsparken och Musikparken, som fungerar som centrala, gröna mötesplatser. Parkerna är trygga, lättillgängliga och utformade för att skapa positiva upplevelser för människor i alla åldrar. Här kombineras lek, social samvaro och naturupplevelser med estetiska inslag, historiska element och närhet till andra grönområden. De äldre träden och kulturhistoriska miljöerna förstärker den lokala identiteten och förmedlar ortens kulturarv, samtidigt som öppna ytor och gångvägar uppmuntrar till fysisk aktivitet, tillgänglighet och social interaktion.

Slutsats: Parkerna erbjuder möjligheter till lek, social samvaro, naturupplevelser och kulturhistoriska inslag. De bidrar dessutom till trygghet, tillgänglighet, biologisk mångfald och stärker den lokala identiteten.

Klimatmässigt värde

Habo kommun arbetar målmedvetet för att minska klimatpåverkan och samtidigt stärka sin förmåga att möta klimatförändringar. Genom strategiska och operativa insatser skapas ett mer hållbart samhälle med lägre utsläpp, effektiv resursanvändning och en robust infrastruktur.

Grönplanen är en central del i detta arbete. Genom att bevara och utveckla grönområden, trädplanteringar och sammanhängande gröna stråk binds koldioxid, växthusgaserna dämpas, luft och vatten renas och lokala mikroklimat förbättras. Kommunen stärker också naturliga ekosystem, utvecklar hållbara dagvattenlösningar och planerar för framtida väderförhållanden. På så sätt byggs en robust kommun som skyddar invånarnas livsmiljöer och skapar ett klimatmässigt hållbart samhälle där natur, människor och bebyggelse samverkar för att möta nutida och framtida utmaningar.

Grönplanen – ett verktyg för hållbar samhällsutveckling

Grönplanen är ett av kommunens viktigaste redskap för klimatanpassning och hållbar samhällsutveckling. Genom att planera, utveckla och knyta ihop gröna miljöer ökar kommunens motståndskraft mot klimatförändringar, samtidigt som livskvaliteten för invånarna förbättras.

Planen omfattar bland annat parker, sammanhängande gröna och blå stråk, trädplanteringar och grönområden. Dessa åtgärder bidrar till att:

- dämpa värmeeffekter och minska värmeöar
- förbättra luftkvaliteten
- stabilisera marken och minska risk för ras och erosion
- skapa skuggiga, svalare miljöer som gynnar invånarnas hälsa och välbefinnande
- stärka ekosystemen och den biologiska mångfalden
- erbjuda platser för rekreation och sociala möten

Slutsats: Grönplanen gör klimatanpassningen konkret och skapar en grön struktur som både skyddar miljön, stärker ekosystemtjänster och förbättrar vardagen för invånarna.

Dagvattenhantering och naturbaserade lösningar

En central del av grönplanen är att hantera dagvatten på ett hållbart sätt. Genom öppna dagvattenlösningar och multifunktionella ytor fördröjs och renas regnvatten. Det minskar risken för översvämningar, förbättrar vattenkvaliteten och skapar nya livsmiljöer för växter och djur. Dessa naturbaserade lösningar stärker ekosystemens funktioner och ökar kommunens motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter.

Slutsats: Genom att prioritera naturbaserade lösningar för dagvattenhantering kan Habo kommun både skydda samhällsviktig infrastruktur och stärka ekosystemens funktioner.

Förbättrat mikroklimat i tätorterna

Grön infrastruktur spelar en avgörande roll för tätorternas mikroklimat. Genom fler trädplanteringar, gröna tak och utvecklade grönområden minskar kommunen värmeöar, förbättrar luftkvaliteten och skapar behagliga, hälsosamma miljöer för både människor och

djur. Samtidigt förstärks viktiga ekosystemtjänster som pollinering, vattenrening och temperaturreglering.

Slutsats: Genom att satsa på grön infrastruktur och förbättra mikroklimatet i tätorterna skapar Habo kommun en mer hälsosam och hållbar miljö för invånarna och stärker förmågan att motstå klimatförändringarnas effekter.

Klimatanpassning

Habo kommun arbetar långsiktigt för att minska klimatpåverkan och stärka samhällets förmåga att hantera förändrade klimatförhållanden. Arbetet med klimatanpassning handlar om att förebygga skador på hälsa, egendom och miljö samt bygga robusta strukturer som klarar framtidens utmaningar. Kommunen har genomfört klimat- och sårbarhetsanalyser för att kartlägga risker och behov. De mest prioriterade klimatriskerna är höga temperaturer, ras, skred och erosion samt skyfall och översvämningar.

Slutsats: Klimatanpassning är avgörande för att Habo kommun ska kunna skydda både invånarnas livsmiljöer och samhällsviktig infrastruktur, och skapa ett tryggt samhälle inför nutida och framtida klimatutmaningar.

Inventering och förslag på utveckling för Habo tätort

Kommunen har genomfört en inventering av allmän platsmark i Habo tätort med stöd av Boverkets verktyg Värderosen, som bedömer hur platser bidrar till ekologiska, folkhälsomässiga och klimatrelaterade värden. Syftet är att bibehålla och förstärka positiva inslag samt att identifiera utvecklingsmöjligheter.

Inventeringen omfattar 15 nyckelkodsområden som tillsammans bildar ett sammanhängande blå- och grönt nätverk. Dessa områden stärker den ekologiska funktionen, bidrar till klimatanpassning och skapar attraktiva miljöer för rekreation och välbefinnande. Rödlistade arter som dokumenterades i naturvärdesinventeringen 2017 har tagits med i planeringen, men visas inte i det offentliga dokumentet. Det beror på att arterna behöver skyddas mot insamling, skadegörelse och störning, och för att deras livsmiljöer ska bevaras enligt artskyddsförordningen.

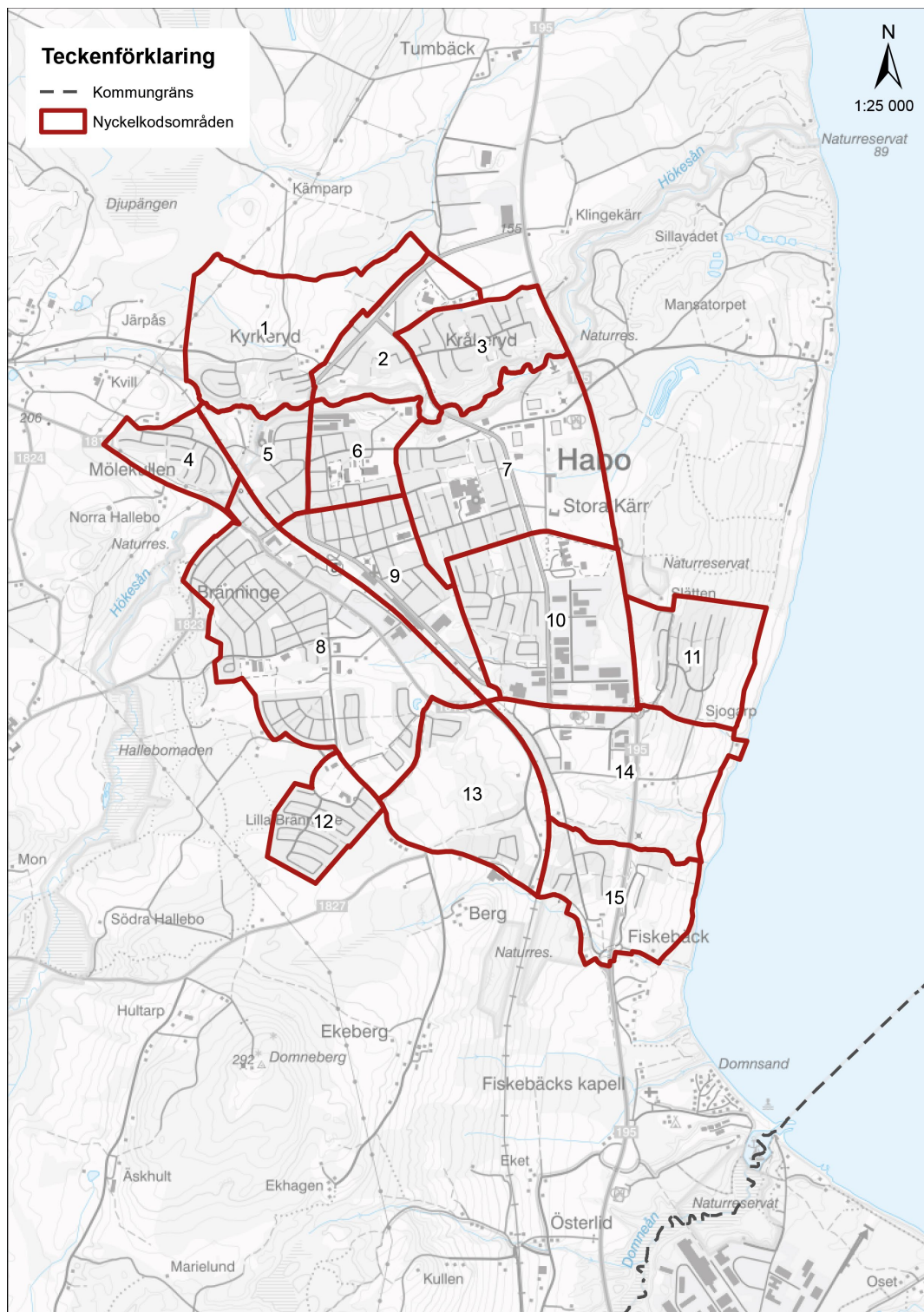

Bild 10: Översikt över de 15 nyckelkodsområdena i Habo tätort.

Ekosystemtjänster enligt värderosen

Värderosen omfattar sex centrala ekosystemtjänster som beskriver hur naturen bidrar till ekologiska, folkhälsomässiga och klimatrelaterade värden:

- Biologisk mångfald – variation av arter och naturmiljöer.
- Vattenrening och reglering – växters och markens förmåga att hantera dagvatten.
- Klimatreglering – vegetation som dämpar värme, binder kol och skyddar mot extremväder.
- Rekreation och aktivitet – möjligheter till lek, rörelse och friluftsliv.
- Mentalt välbefinnande – naturmiljöer som främjar återhämtning och minskar stress.
- Sociala värden – platser som skapar möten, gemenskap och trivsel.

Genom att utveckla dessa värden kan Habo bevara sin gröna karaktär, stärka sin motståndskraft mot klimatförändringar och utveckla en hållbar och trygg tätort för både människor och natur.

Platsidentitet för nyckelkodsområden.

För varje nyckelkodsområde har kommunen utvecklat en platsidentitet som utgår från områdets befintliga kvaliteter och potential. Genom att förstärka det som redan är unikt – exempelvis biologiska värden, kulturhistoriska inslag eller möjligheter till rekreation – skapas tydliga karaktärer som bidrar till ett starkare helhetsintryck av både området och tätorten som helhet.

I känsliga områden används mer detaljerade utvecklingsförslag för att stärka befintliga habitat och skapa rätt förutsättningar för växter och djur. Genom att välja rätt växt på rätt plats bevaras biologisk mångfald och stabila livsmiljöer för arter och insekter främjas.

I mindre känsliga områden behövs inte samma detaljstyrning, vilket ger kommunen större handlingsfrihet utan att naturvärden påverkas negativt. Arbetet bygger på kunskap och samarbete mellan planering, skötsel och naturvård för att utveckla hållbara och artrika miljöer som bidrar till ett starkare och mer resilient ekosystem i Habo tätort.

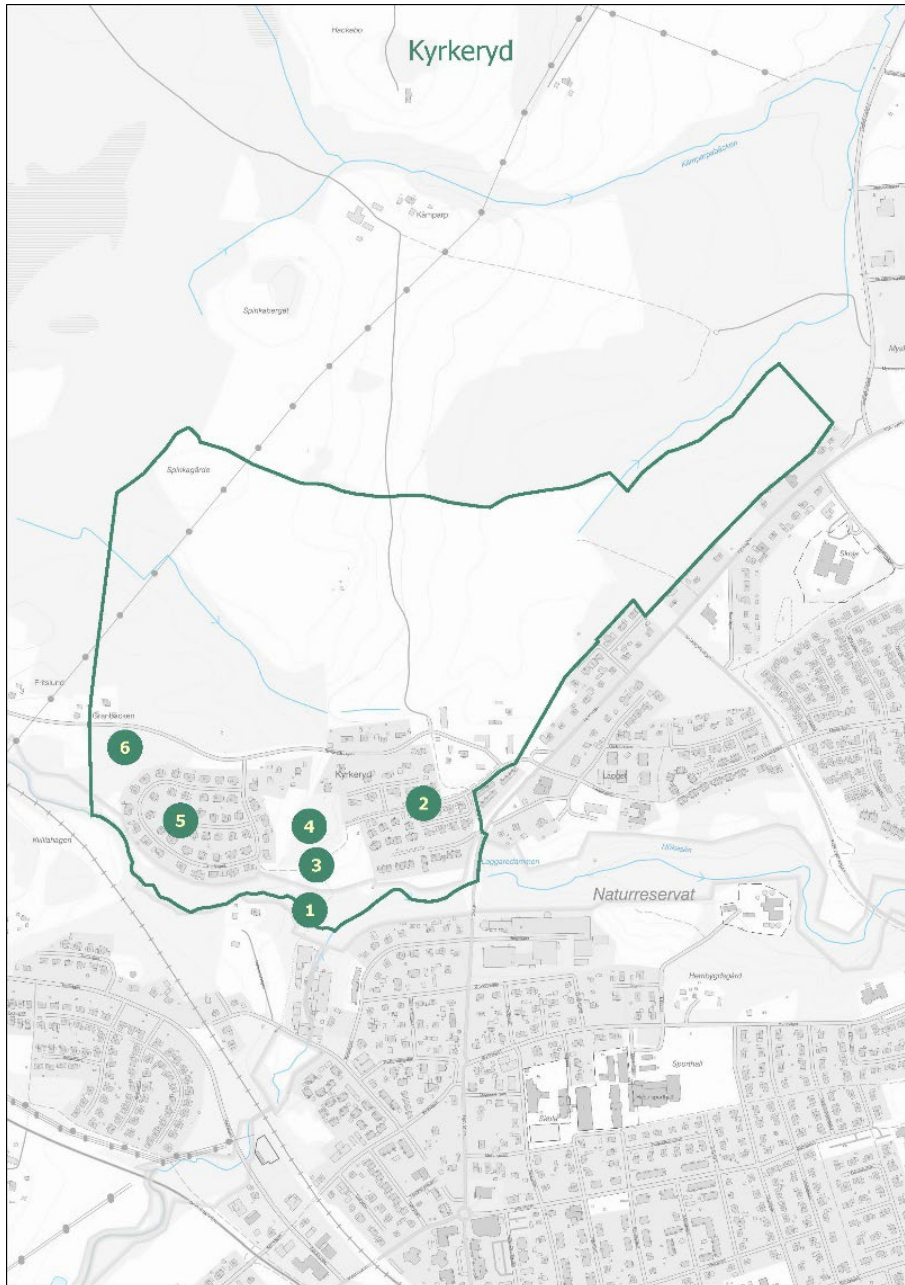
Tillgång, närbarhet och kvalitet

Kommunen har dessutom analyserat varje nyckelkodsområde utifrån tillgång, närbarhet och kvalitet enligt Översiktsplan 2040:

- Tillgång – de flesta bostäder ligger nära grönytor på minst 5 000 m² inom 300 meters gångavstånd.
- Nåbarhet – bedömning av hur väl barn, äldre och personer med nedsatt rörlighet kan nå grönområdena.
- Kvalitet – utvärdering av upplevelsevärden och funktioner för rekreation och naturupplevelse.

Sammantaget utgör Habo tätorts blå- och grönstruktur en värdefull resurs för ekologisk hållbarhet, folkhälsa och klimatanpassning. Genom långsiktig planering kan kommunen fortsätta utveckla en attraktiv och trygg tätortsmiljö för både dagens och framtidens invånare.

1. Kyrkeryd - identitet pedagogiskt naturcenter

Bebyggelse och planer

Nyckelkodsområdet består av två större bostadsområden med enbostadshus, några flerfamiljshus och radhus i den södra delen. Området präglas av ett lågt bebyggelsestryck och omfattar flera gällande detaljplaner. I nordöstra delen gränsar området till Tumbäcks industriområde.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet erbjuder en mångfald av naturtyper som åkermark, betesmarker, lövskog och barrskog, och har höga naturvärden samt orörd natur. Längs Hökesån återfinns Naturreservatet Hökesån-Habo, som utgör en viktig tillgång för området. Vattendragen, såsom Tumbäcken och Hökesån-Pirkåsabäcken, är avgörande för ekosystemet och särskilt viktiga för lokala rödlistade arter som öring och flodnejonöga.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 1: En grön korridor med lövträd som ask, asp, rönn och hassel leder fram till Pirkåsabäckens ravin, som är ett naturreservat. Vid korridorens slut finns ett uteklassrum med grillplats.

Nummer 2: En vacker oxelallé längs Lybäcksvägen fungerar som en grön korridor mellan olika naturmiljöer och är en viktig livsmiljö för insekter, som bin och fjärilar. De täta träden ger skydd och stödjer det lokala ekosystemet.

Nummer 3: Grönområdet består av både långgräs och kortklippt gräs, och erbjuder en fotbollsplan samt en hundrastgård, vilket förbättrar rekreativsmöjligheterna för besökare.

Nummer 4: En vacker björkdunge med varierad växtlighet som enar, asp och gran, som berikar det lokala ekosystemet och främjar biologisk mångfald.

Nummer 5: Storhagens lekmiljö består av en välskött gräsyta med lekredskap samt en gräsbeklädd fotbollsplan. Lekmiljön har begränsat naturvärde.

Nummer 6: En barrskog dominerad av tall, med inslag av gran, innehåller även lövträd som sälg och rönn. Denna skog är delvis naturligt etablerad, gynnar pollinatörer och berikar det lokala ekosystemet.

Reglering av lokalklimat,

Kommunens markområden har goda förutsättningar att hantera effekterna av ett förändrat klimat. Området är inte klassificerat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Träd och annan vegetation bidrar till att sänka temperaturen under sommarmånaderna och jämna ut temperaturvariationerna, vilket förbättrar livsmiljön för människor, växter och djur. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns goda förutsättningar till fördröjning och filtrering i området. Samtliga fastigheter är påkopplade till kommunens dagvattensystem. Recipienten för dagvattensystemet är Hökesån- Pirkåsabäcken. Stora arealer av kommunens grön- och skogsområden bidrar till att dagvatten infiltreras och renas från föroreningar, vilket även förebygger översvämnningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Nyckelkodsområdet erbjuder utmärkta möjligheter för fysisk aktivitet och rekreation. Inom naturreservatet Hökesån-Habo finns både naturliga och anlagda gångstigar, medan den gröna hälsoslingan ger bra möjligheter till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#). Dessutom främjar fotbollsplanerna och lekmiljön fysisk aktivitet för både unga och vuxna.

Mentalt välbefinnande

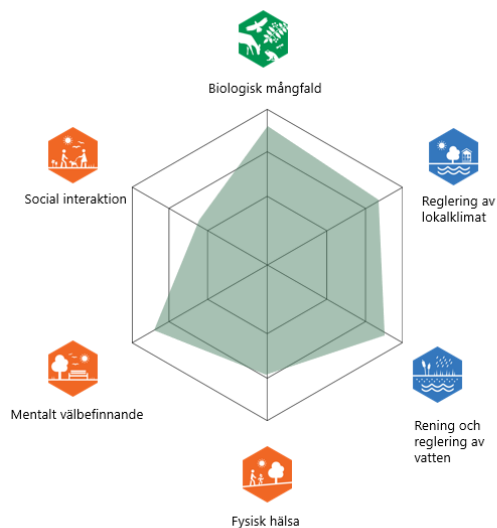
Stora delar av grönområdena i Kyrkeryd erbjuder en tyst och lugn miljö med fågelkvitter och porlande vatten. I södra delen finns sittplatser för avkoppling. Området främjar rekreation och skapar en trivsamt atmosfär för både invånare och besökare.

Social interaktion

Hundrastgården fungerar som en naturlig mötesplats för områdets hundägare. Den rymliga lekmiljön på Storhagen lockar yngre barn och skapar en samlingspunkt för familjer. Uteklassrummet vid Spinnat, som ligger i Hökesåns naturreservat, erbjuder en inspirerande plats för lärande och samarbete. Här kan både barn och vuxna stärka sina band och tillsammans skapa en känsla av gemenskap.

Bedömning av området

Förslag på utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 3: Så ängsblommor i grönområdet och i långgräset för att stödja vilda pollinatörer.

Nummer 5: Plantera fler träd och buskar vid Storhagens lekmiljö för att gynna det lokala ekosystemet och förbättra solskyddet i lekmiljön.

Nummer 6: Etablera lövträd för att främja ökad artrikedom och biologisk mångfald.

Social interaktion

Nummer 1: Uteklassrummet vid Hökesån är en inspirerande plats för lärande och gemenskap. Ett naturcenter vid uteklassrummet skulle stärka den sociala interaktionen och lyfta fram naturvärden.

Föreslagna åtgärder för att skapa en inbjudande atmosfär vid uteklassrummet inkluderar:

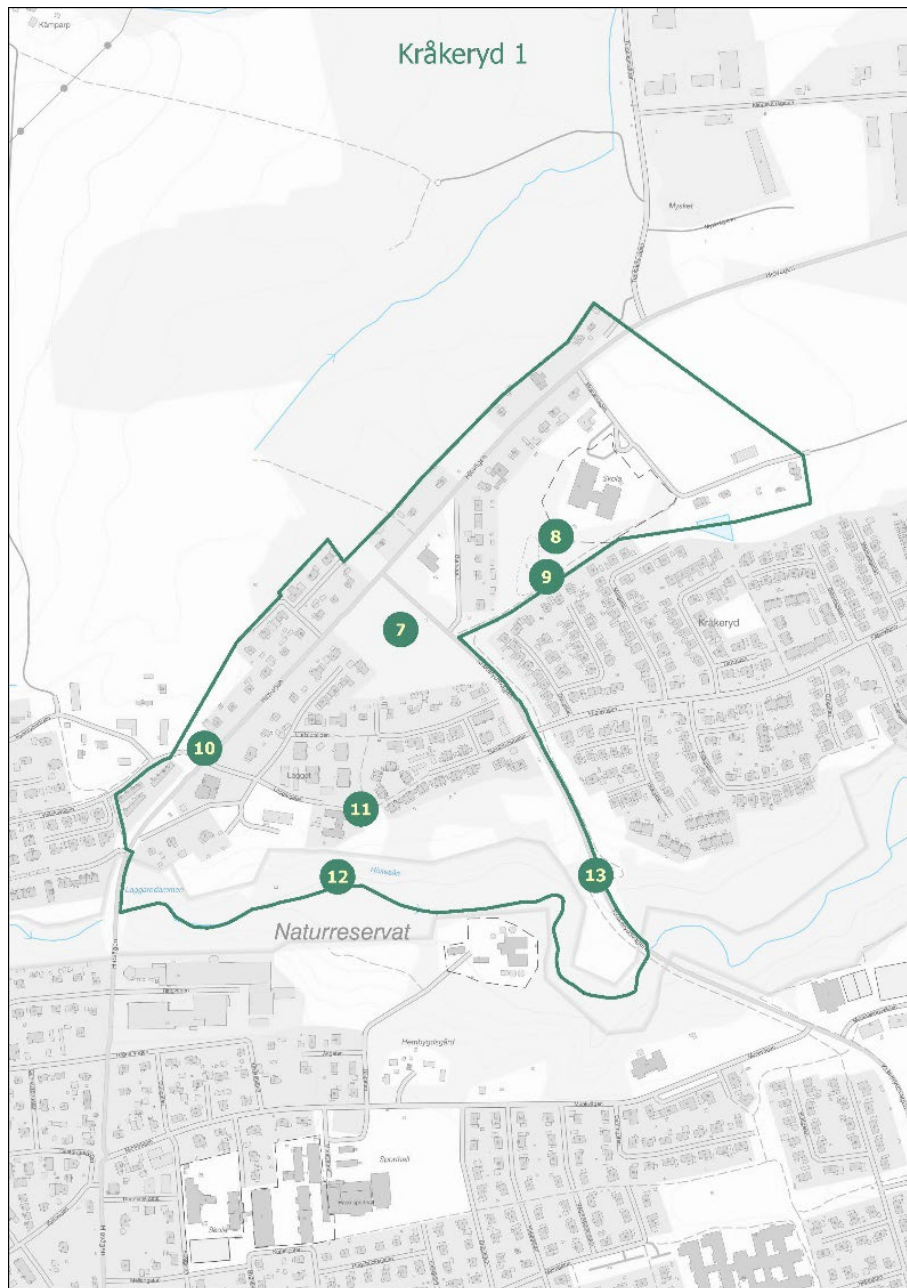
- Sänka väggarna så att man ser utsikten och mer ljus kommer in.
- Installera belysning för öka tryggheten
- Tillgänglighetsanpassa gångstigen till uteklassrummet
- Bygg en spång till Hökesån för säker gångväg till vattnet
- Skapa en plattform i Hökesån för att observera vattnets djurliv
- Sätt upp informationsskyltar om naturvärdena
- Tillgänglighetsanpassad parkeringsplats

Nummer 3: Skapa sittplatser och bord samt några parkeringsplatser nära hundrastgården. Sätt upp en informationsskylt vid Hjovägen som visar vägen dit.

Fysisk hälsa

Nummer 4: Vid Björkkullen föreslås en naturlig hinderbana som är tillgänglig och utmanande för alla åldrar. Med stationer för klättring, balansering och hopp främjas fysisk aktivitet, rörelseglädje och gemenskap i Storhagen.

2. Kråkeryd 1 - blandskog med integrerad lekmiljö

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet domineras av enbostadshus, parhus och några flerfamiljshus. Här finns en skola, en kyrka och två förskolor. Laggkärlsfabriken planeras omvandlas till lokaler för barn- och ungdomsverksamhet i Haga kyrkans regi. Det finns ett barrskogsområde mellan Kråkerydsvägen, Hjovägen och Tunnbindargatan. Området omfattas av flera detaljplaner. I översiktsplanen nämns ett område nordöst om Kråkerydsskolan som kan vara aktuellt för bostadsbebyggelse.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor om minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet har en varierad landskapsbild och rymmer flera naturtyper som främjar artrikedom och ekologisk mångfald, med åkermark och barrskog, främst dominerad av tall. I söder gränsar området till Hökesån-Habo naturreservat, en lövskog med höga naturvärden. Hökesån är särskilt viktig för fisk och ekosystem, med en artrik fiskfauna, och fungerar som lek- och uppväxtområde för bland annat vätteröring. Under hösten och våren kan man se lekande öring, harr och flodnejonöga, vilket skapar ett fascinerande naturskådespel. Den djupa dalgången kring Hökesån skapar en skuggig och fuktig miljö. Kommunen förvaltar naturreservatet.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 7: Barrskogen har dominans av tall med inslag av gran. Träden fungerar som en naturlig avskärmning mot vägen för bostäderna och stärker ekosystemtjänster i området. Delar av området är planerat för bostäder.

Nummer 8: En tallskog med självsådd säl, ek och björk som bidrar till att höja naturvärdet i området. Skogen är viktig tillgång för skolan och skapar en naturlig avgränsning mot bostäderna.

Nummer 9: En grön korridor sträcker sig parallellt med gång- och cykelvägen, där björk, ek och säl dominerar på södra sidan, medan tall är vanlig på den norra sidan.

Nummer 10: Grönytor med finklippta gräsytor och solitära kastanjeträd, som bidrar till att förbättra mikroklimatet.

Nummer 11: En grön korridor med finklippta gräsytor som löper parallellt med gång- och cykelvägen. Området har spridda björkar, en äldre ek och en gräsbeklädd fotbollsplan, som tillsammans erbjuder både skugga och rekreationsmöjligheter.

Nummer 12: Hökesån-Habo naturreservat rymmer trädarter som al, ask, lönn, sälg, hägg, hassel, bok, ek och fågelbär. Hökesån är ett viktigt vattendrag med höga naturvärden.

Nummer 13: Slänterna består av långgräs och små sandpartier, kantade av lind, björk, rönn, sälg och gran. I söder, nära Hökesån, finns en grillplats.

Reglering av lokalklimat

Kommunens markområden har goda förutsättningar för att på olika sätt hantera en del av de effekter som kan uppstå till följd av ett förändrat klimat. Området är inte klassificerat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Träd och vegetation i området bidrar också till att reducera klimatförändringarna genom inbindning av kol. Vegetationen i området bidrar till att sänka temperaturen under sommarmånaderna och utjämna temperaturvariationer vilket förbättrar livsmiljön för människor, växter och djur. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns goda förutsättningar för fördröjning och filtrering av dagvatten i området. Samtliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, vars recipient är Hökesån. Stora arealer av kommunens grön- och skogsområden spelar en viktig roll i att infiltrera och rena dagvattnet från föroreningar. Detta bidrar inte bara till att förebygga översvämnings och erosion, utan också till att motverka torka i området.

Fysisk hälsa

Naturreservatet Hökesån - Habo erbjuder natursköna gångstigar för promenader och utforskning. Det finns två stycken hälsoslingor, blå och grön, som ger utmärka möjligheter

till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#)

Mentalt välbefinnande

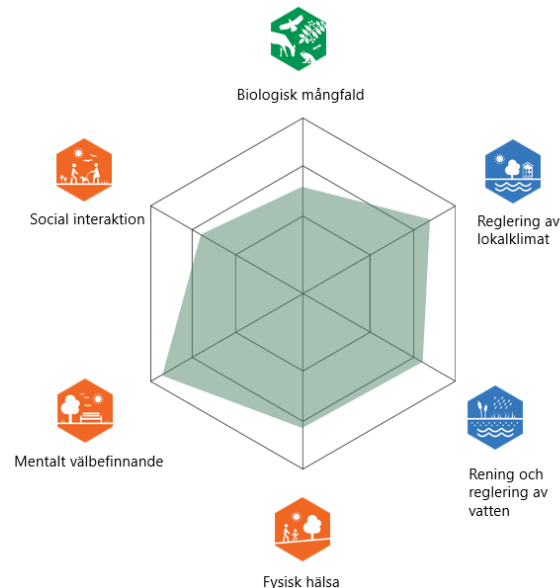
Hökesån – Habo naturreservat erbjuder en tyst och lugn miljö för avkoppling. Längs ån finns sittplatser där besökare kan njuta av den vackra naturen och det rika fågellivet. Detta område ger en chans att uppleva naturens årstider på nära håll.

Social interaktion

Längs Hökesån ligger en stolplada där besökare kan grilla och koppla av. För den som föredrar en soligare plats finns en öppen grillplats vid Kråkerydsvägen (plats 13).

Samlad bedömning

Förslag till utveckling

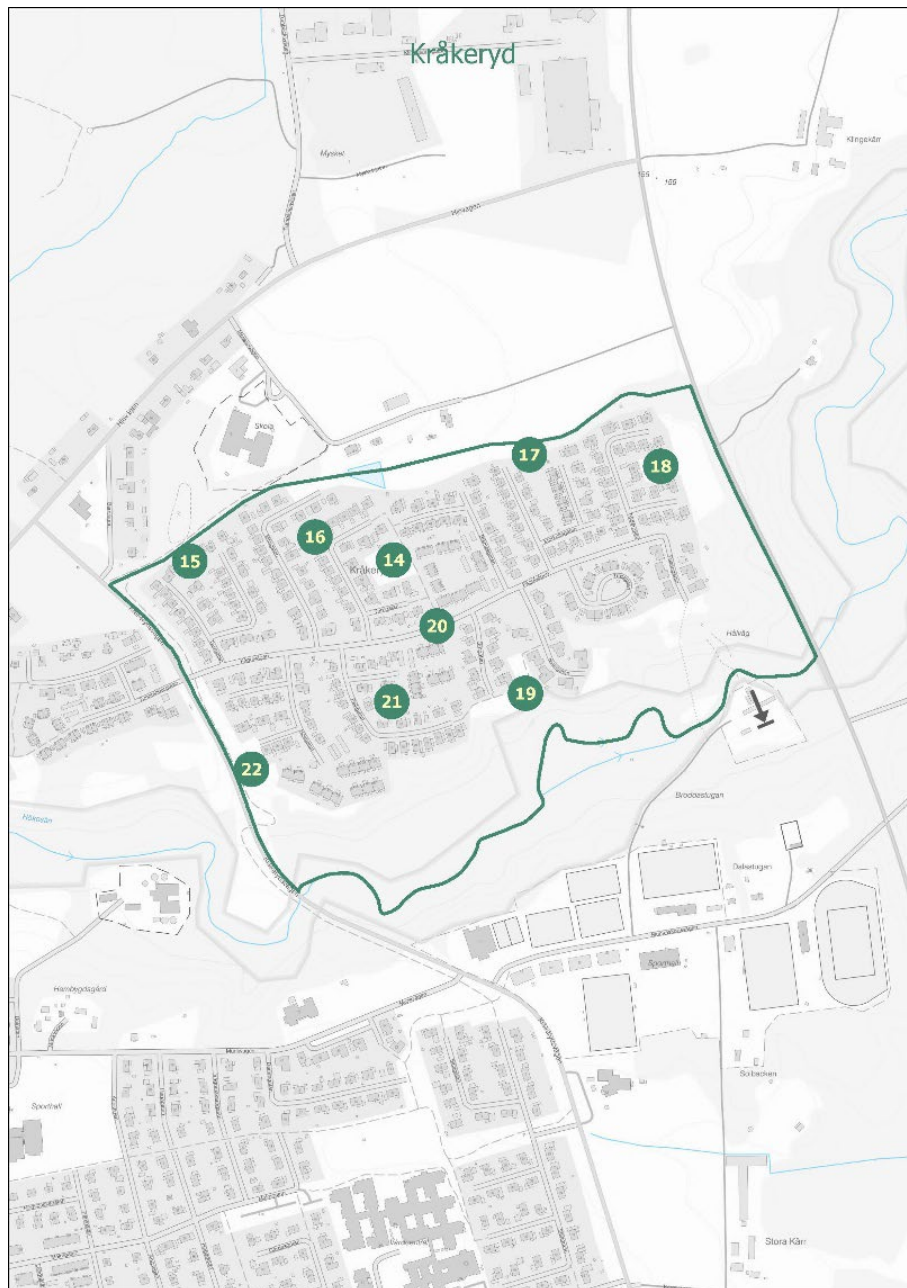
Biologisk mångfald

Nummer 7: Barrskogen behöver gallras för att öka ljusinsläppet och ge utrymme för lövträd och undervegetation att etablera sig. Olika lövträd främjar biologisk mångfald och berikar rekreationen i området.

Social interaktion

Nummer 7: Delar av skogen är i detaljplanen avsatta som naturområde, och lekmiljön ska utformas som en integrerad del av skogen. Genom att skapa en mångsidig och attraktiv miljö främjas sociala möten och gemenskap.

3. Kråkeryd - ny områdeslek miljö

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet domineras av enbostadshus, radhus och kedjehus och omfattas av flera detaljplaner. I översiktsplanen är inga bostads- eller verksamhetsområden föreslagna. Inom området finns flera lekmiljöer som gradvis kommer att avvecklas för att ge plats åt en större lekmiljö.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor om minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet har en varierad landskapsbild och rymmer flera naturtyper som främjar artrikedom och ekologisk mångfald, bland annat åkermark och ängsmark. I söder gränsar området till Hökesån-Habo naturreservat, en lövskog med höga naturvärden. Vid Hökesån- Habo trivs många insekter och svampar. Den djupa ravinen i södra delen av området skapar en fuktig och skuggig miljö som gynnar mossor som rutlungmossa och bågpraktmossa, samt fuktälskande växter som kärrfibbla och skärmstarr.

Naturområdet på allmän platsmark

Nummer 14: En större grönyta med finklippt gräs, omgiven av björkar och sälgar, med relativt låga naturvärden. Området rymmer en pulkabacke och en fotbollsplan. Kommunen planerar att skapa en ny lekmiljö.

Nummer 15: Duvгатans övre lekmiljö är en mindre yta som består av en finklippt gräsyta och lekredskap. Området saknar träd och har begränsade naturvärden. Lekmiljön är planerad för avveckling, men den gröna ytan kommer att bevaras.

Nummer 16: Tärngatans lekmiljö är en mindre lekmiljö som planeras att avvecklas. Den består av lekredskap och omges av en grönyta med finklippt gräs. Även om området inte har några särskilt höga naturvärden, erbjuder det ändå potential för framtida användning och utveckling.

Nummer 17: Morkullegatans lekmiljö, en mindre yta med lekredskap som planeras avvecklas, omges av finklippt gräs, pulkabacke och en skogsridå med asp, lönn, körsbär, ek, ask, sälg och vårtbjörk. Den öppna ytan bevaras för spontanlek.

Nummer 18: Tjädergatans lekmiljö består av en rymlig gräsyta med lekredskap, men den är planerad att avvecklas. Intill lekmiljön ligger en vidsträckt gräsäng med höga naturvärden. Området har stor potential att utvecklas för att stärka och förbättra dessa värden över tid.

Nummer 19: Örngatans lekmiljö, med lekredskap, fotbollsplan och pulkabacke, omges av större finklippta gräsytor för spontanlek. Lekmiljön planeras avvecklas, men den gröna ytan och pulkabacken bevaras.

Nummer 20: Längs Fågelvägen finns finklippta gräsytor, som inte har några särskilt höga naturvärden.

Nummer 21: Falkgatans lekmiljö, som planeras avvecklas, består av finklippta gräsytor och lekredskap. Den gröna ytan bevaras för framtida bruk.

Nummer 22: Slänterna är gräsbeklädda med långgräs och har inslag av små sandpartier som är viktiga för vilda pollinatörer. En björkallé längs gång- och cykelvägen stärker ekosystemtjänsterna i området.

Reglering av lokalklimat

Det finns goda förutsättningar att hantera effekter av ett förändrat klimat. Området är inte klassificerat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Träd och vegetation bidrar till lägre temperaturer och jämnar ut temperaturvariationer, vilket förbättrar livsmiljön för människor, djur och växtlighet. Ett område är utpekad som ett ras- och skredområde (2019) enligt Statens Geotekniska Institut (SGI) vid Falkgatan och längs med ravinen.

Rening och reglering av vatten

Det finns goda förutsättningar till fördröjning och filtrering i området. Samtliga fastigheter är påkopplade till kommunens dagvattensystem. Recipienten för dagvattensystemet är Hökesån- Pirkåsabäcken. Stora arealer av kommunens grön- och skogsområden bidrar till att dagvatten infiltreras och renas från föroreningar, vilket även förebygger översvämnningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

I naturreservatet Hökesån-Habo finns gångstigar som ger möjlighet att njuta av naturen, men de är inte tillgänglighetsanpassade. Den framtida lekmiljön kommer att främja fysisk hälsa. I västra delen finns blå och gröna hälsoslingor för promenader och motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#). Nyckelkodsområdet har även flera fotbollsmål, vilket ökar områdets attraktionskraft.

Mentalt välbefinnande

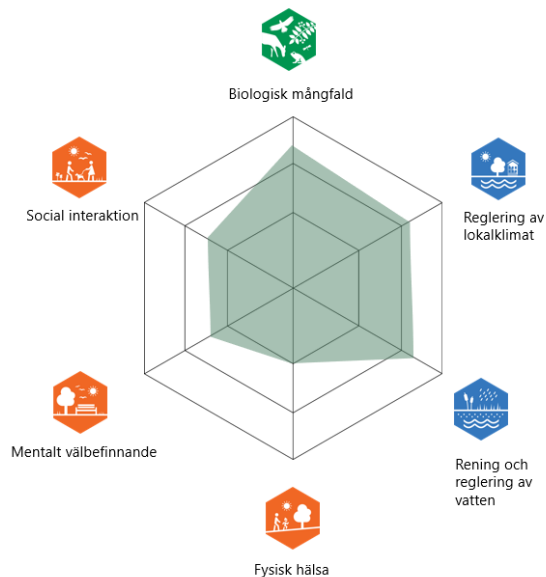
Nyckelkodsområdet erbjuder naturupplevelser inom naturreservatet.

Social interaktion

När den större lekmiljön är färdigställd kommer den att främja social interaktion i området.

Samlad bedömning

Förslag på åtgärd på allmän platsmark

Biologisk mångfald

Nummer 14: Plantera växter som främjar biologisk mångfald och som blommar under olika årstider kan naturvärdet i lekmiljön ökas, samtidigt som ekosystemet stärks.

Nummer 15,16, 17, 18, 19 och 21: Plantera träd och buskar, som körsbär, oxel, rönn, lönn, hägg och syren, vid befintliga grönytor för att stärka den biologiska mångfalden och skapa långsiktigt värde.

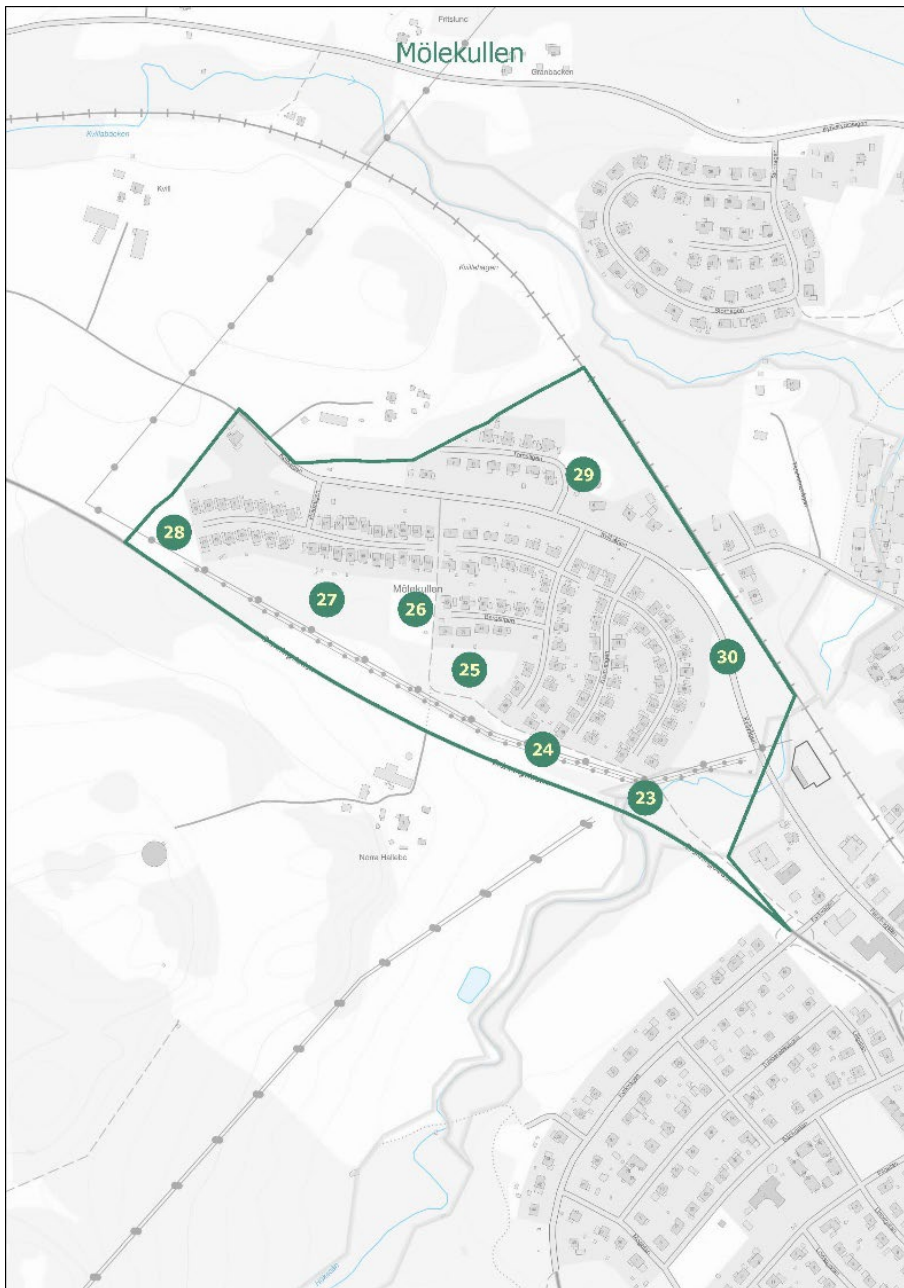
Nummer 18: Gräsängen bör utvecklas och bevaras, då den bidrar till höga naturvärden.

Nummer 20: Anlägga en trädallé med lövträd längs Fågelvägen för att skapa en grön korridor.

Social integration

Nummer 14: Vid planering av en ny lekmiljö bör kommunen särskilt beakta ungdomars behov och skapa aktiviteter som främjar gemenskap och social sammanhållning.

4. Mölekullen - hällpartiet med strömmande vatten

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet består enbart av enbostadshus och präglas av låg bebyggelsestryck. Området omfattar flera gällande detaljplaner. I översiktsplanen anges ingen ny bostads- eller verksamhetsbebyggelse. Jönköpingsbanan löper genom östra delen av området vilket medför bullerstörningar.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd utan större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet präglas av ett varierat landskap och en mångfald av naturtyper, såsom ängsmark, blandskog med höga naturvärden och åkermark som angränsar till området. Längs Hökesån ligger naturreservatet Hökesån-Habo, en värdefull tillgång för området. Hökesåns botten består främst av sand, med stora stenar och block som ger viloplatser och gömställen för både fiskar och småkryp. Den fuktiga ravinen med sina äldre träd stärker ekosystemtjänsterna i nyckelkodsområdet.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 23: Hökesån rinner över stenhällor och sträcker sig genom lummig naturmark med tät och vildvuxen vegetation längs ån. Området präglas av en rik biologisk mångfald.

Nummer 24: En grön korridor bestående av både finklippt gräs och långgräs leder ut till en trädridå med lövträd som björk, sälg och lönn. Korridoren stärker ekosystemtjänsterna i området.

Nummer 25: En skogsdunge på en vidsträckt kulle, bestående av en, björk, sälg, ek, rönn, lönn, asp, körsbär och tall, skapar en grön oas som berikar det lokala ekosystemet. I anslutning till kullen finns även berghällar, vilket ytterligare ökar landskapets variation.

Nummer 26: Bergstogens lekmiljö är rymlig och omgiven av lövträd som ek, asp, fågelbär och al. Den består av lekredskap, finklippta gräsytor, en fotbollsplan samt en grillplats.

Nummer 27: En djup ravin med blandad lövskog utgör en orörd natur med gamla träd, vilket bidrar till höga naturvärden.

Nummer 28: Ett öppet grönområde med finklippt gräs och långgräs, omgiven av träd som asp, ek, björk och rönn, vilket skapar en lummig atmosfär. Området är planerat för framtida exploatering.

Nummer 29: Ängsmark omgiven av skog och berghällar, med höga naturvärden. Ängen rymmer en varierad flora, inklusive klöver, prästkrage, vallmo och nysört, som gynnar vilda pollinatörer.

Nummer 30: En grön korridor längs Kvillvägen, som björk, sälg, fågelbär och hassel, samt både lång- och kortgräs, förbättrar mikroklimatet i området.

Reglering av lokalklimat

Kommunens markområden har goda förutsättningar att hantera flera av de effekter som kan uppstå till följd av ett förändrat klimat. Området är inte klassificerat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskarteringar. Träd och vegetation i området spelar en viktig roll i att motverka klimatförändringarna genom att bidra till lägre temperaturer under sommarmånaderna och utjämna temperaturvariationer. Detta skapar en bättre livsmiljö för både människor och djur samt gynnar den lokala växtligheten. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns goda förutsättningar till fördröjning och filtrering i området. Samtliga fastigheter är påkopplade till kommunens dagvattensystem. Recipienten för dagvattensystemet är Hökesån. Stora arealer av kommunens gröns- och skogsområden bidrar till att dagvatten infiltreras och renas från föroreningar, vilket även förebygger översvämningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Höjdstigens lekmiljö uppmuntrar till spontan lek och fotboll, vilket bidrar till ökad fysisk aktivitet. Det finns en blå hälsoslinga som ger utmärkt möjlighet till motion. Habo

kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#)

Mentalt välbefinnande

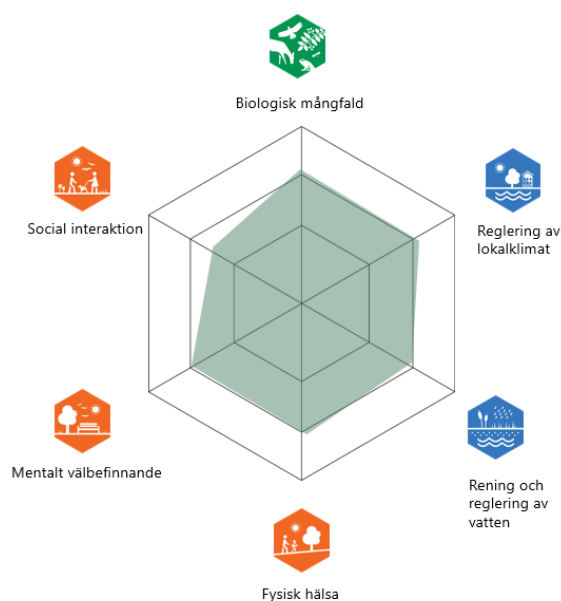
Hökesåns vattendrag erbjuder en lugnande miljö med porlande vatten vid hållpartiet och lummig vegetation.

Social interaktion

Höjdstigens lekmiljö är en naturlig mötesplats för familjer, där både barn och vuxna kan samlas för lek och gemenskap.

Samlad bedömning

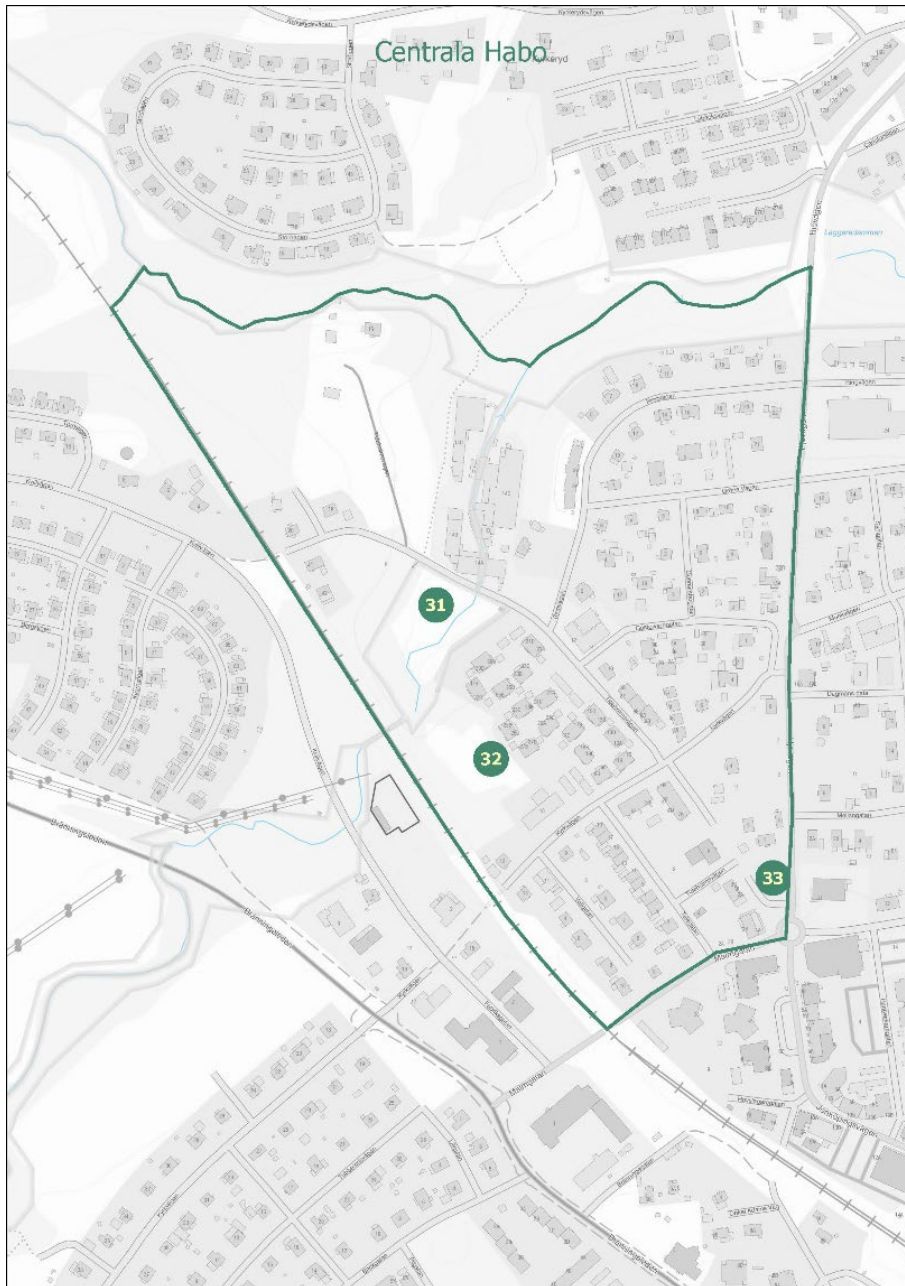

Förslag till utveckling

Social interaktion

Nummer 23: Förbättra tillgängligheten vid hållpartiet och skapa sittplats för att möjliggöra vilo- och mötesplats.

5. Centrala Habo - Blå ängen vid spinnet

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet domineras av enbostadshus och inkluderar även parhus, flerfamiljshus, serviceboende, kulturskola samt olika verksamheter. Här ligger även Spinnets, ett gammalt ullspinneri. Detta är en kulturhistorisk mötesplats för konst, kultur och kreativitet i Habo. Delar av Spinnets byggnader är skyddade mot rivning i detaljplan. Området har lågt bebyggelsetryck och omfattar flera gällande detaljplaner. Översiktsplanen anger att inga nya bostadsområden eller verksamhetsytor är planerade inom nyckelkodsområdet, men att en fortsatt förtätning ses som möjlig och positiv. Jönköpingsbanan, som löper längs den västra delen av området, medför viss bullerstörning.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet har barriärer i form av bostadshus som begränsar utvecklingen till att skapa gröna korridorer i området. Befintliga trädgårdar i nyckelkodsområdet bidrar till att stärka ekosystemtjänsterna.

Hökesån-Habo naturreservat i norr är en stor tillgång för den biologiska mångfalden i nyckelkodsområdet. Hökesån och Pirkåsabäcken hyser ett rikt fågelliv, där bland annat strömstare, långstjärtad forsärla och kungsfiskare häckar. Hökesån som rinner genom en djup ravin med hög fuktighet, gynnar fuktälskande växter som strutbräken, kärrfibbla, skärmstarr och gullpudra.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 31: Spinnets kraftverksdam, som numera är torrlagd, består av både finklippt gräs och långgräs. Området har ett rikt växtliv med bland annat asp, alm, ek, ask, lönn, sälg, körsbär och rönn, samt hassel, ormbär, kaprifol, bergklint och vitsippa. Detta ger området ett högt naturvärde och en viktig plats för rekreation. Ingår i Hökesån Habo naturreservat och ägs av Naturvårdsverket.

Nummer 32: Grönområdet, täckt med finklippt gräs och omgiven av björk, al och sälg, avskiljs från järnvägen av en buskridå. Området erbjuder även sittplatser och grillmöjligheter.

Nummer 33: Grönområdet är i gällande detaljplan utpekad som parkmiljö. Ytan domineras av gräsmatta med enstaka solitärträd, främst alm. Grönområdet är privatägd.

Reglering av lokalklimat

Det finns utmaningar i nyckelkodsområdet när det gäller att hantera effekterna av ett förändrat klimat. Området är inte klassificerat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Vegetationen bidrar till lägre temperaturer och jämnar ut temperaturvariationer, vilket förbättrar livsmiljön för människor, djur och växter. Vid Ringvägen finns ett område som är klassificerat som ras- och skredområde (2019) enligt Statens Geotekniska Institut (SGI).

Rening och reglering av vatten

Det finns förutsättningar till fördröjning och filtrering i området. Samtliga fastigheter är påkopplade till kommunens dagvattensystem. Recipienten för dagvattensystemet är Hökesån-Pirkåsabäcken samt Malmabäcken. Stora arealer av grön- och skogsområden bidrar till att dagvatten infiltreras och renas från föroreningar, vilket även förebygger översvämnningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Området vid Hökesån erbjuder flera möjligheter för motion och rekreation. Det finns tre stycken hälsoslingor, blå, grön och röd, som ger utmärka möjligheter till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#). Den torrlagda Spinnnetdammen är populär för spontan lek, brännboll och fotboll. Hökesåns naturreservat erbjuder också en naturskön miljö för fysisk aktivitet och avkoppling.

Mentalt

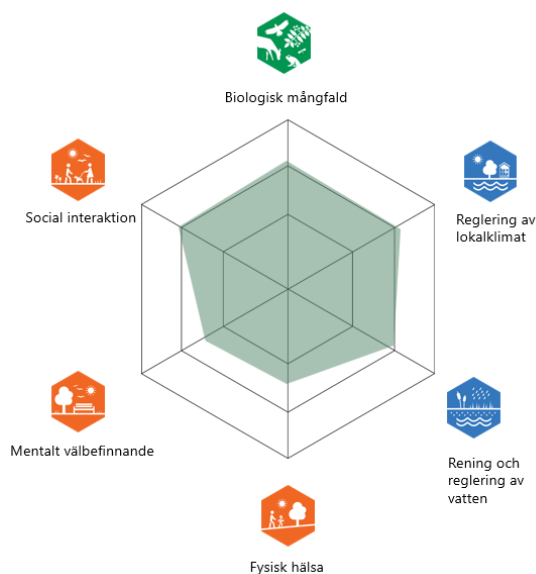
Reservatet erbjuder en tyst och fridfull miljö, där fågelkvitter och porlande vatten kan höras från vissa delar av området. Besökarna bjuds på naturskådespel i form av lekande öring, harr och flodnejonöga under hösten respektive våren i Hökesån och Pirkåsabäcken. Den västra delen av nyckelkodsområdet gränsar mot Jönköpingsbanan, vilket kan leda till bullerstörningar. Trots detta erbjuder miljön vid Spinnets en inbjudande plats för rekreation, avkoppling och en trivsamt upplevelse i natursköna omgivningar.

Social interaktion

Grönytan vid den torrlagda dammen är en populär mötesplats för förskolor, skolor och allmänheten för aktiviteter, lek och picknick.

Samlad bedömning

Förslag till utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 31: Genom att plantera blå ängsblommor kan man skapa en symbolik med den tidigare vattenspegeln vid Spinnnet. Blommorna kommer att gynna den biologiska mångfalden och stärka platsens historiska identitet. Eftersom området omfattas av skyddsföreskrifter behöver kommunen samråda med länsstyrelsen.

Nummer 33: Genom att plantera fler ädelträd och säsongsbloommande växter kan den biologiska mångfalden gynnas förstärkas.

Social interaktion

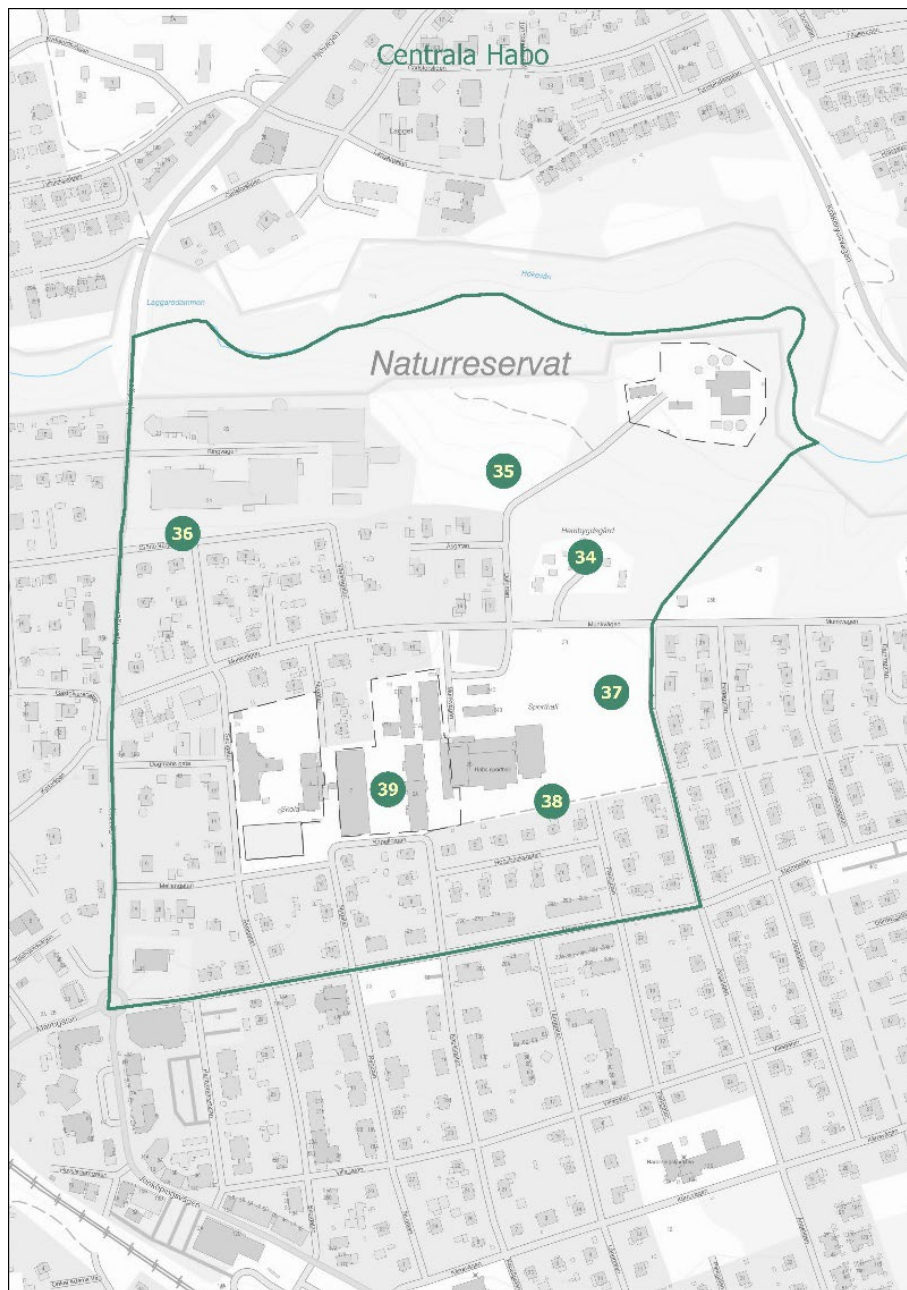
Nummer 31: Genom att skapa en inbjudande entré till Spinnnet och säkerställa en trygg trafikpassage över Tidaholmsvägen förbättras förbindelsen till Spinnnet och dammen. Genom ett antal enklare åtgärder kan Spinnnet kopplas ihop med uteklassrummet vid Hökesån (se nyckelkodsområde 1 Kyrkeryd nummer 4).

- Måla damm-muren med rödlistade fiskarter för att belysa hotade arter och skapa en koppling till naturcentret.
- Installera informationsskyltar om flora och fauna för att öka kunskapen om växt- och djurliv, inklusive rödlistade arter i Hökesån.
- Förbättra sittmöjligheter och grillplatser med funktionella möbler i hållbara material som integreras in i naturen.
- Skapa en inbjudande entré till naturcentret och säkerställ en trygg trafikpassage över Tidaholmsvägen för att förbättra förbindelsen till Spinnnet och dammen.

Dessa åtgärder skulle inte bara höja områdets värde som mötesplats utan också stärka Habo tätorts identitet. Förslagen är i linje med områdets skyddsföreskrifter och bidrar till att bevara och lyfta fram dess unika naturvärden.

Åtgärderna behöver samrådas med Länsstyrelsen.

6. Centrala Habo - hembygdens naturpark

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet omfattar ett större bostadsområde med huvudsakligen enbostadshus och ett fåtal flerbostadshus. Här finns två skolor, en anpassad grundskola, en sporthall, verksamheter, detaljhandel och en hembygdsgård med historiska byggnader. Området präglas av låg bebyggelsestryck och fler gällande detaljplaner. Enligt översiktsplanen planeras inga nya bostadsområden eller verksamhetsytor inom nyckelkodsområdet men att en fortsatt förtätning ses som möjlig och positiv.

Habo reningsverk ligger i den nordöstra delen av området, och en ny detaljplan har tagits fram för att öka kapaciteten och förbättra reningen. Detta innebär att cirka 4 000 kvadratmeter ny mark kommer att behöva tas i anspråk.

I den sydvästra delen av området finns en mindre yta som inte uppfyller kravet på 300 meters avstånd till en 5 000 kvadratmeter stor grönyta.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet omfattar flera naturtyper som lövskog, blandskog och ängsmark, alla med höga naturvärden. Hembygdsparken bidrar med viktiga ekosystemtjänster och angränsar till Musikparken (nyckelkodsområde 7). De södra delarna av området domineras av bostadsbebyggelse, vilket skapar barriärer för utveckling av gröna korridorer och för att stärka befintliga ekosystemtjänster. Dock bidrar befintliga trädgårdarna i området till ökad biologisk mångfald.

Skogen kring Hökesån består huvudsakligen av lövsumpskog och gransumpskog med höga botaniska värden. Här finns också gott om död ved, vilket gynnar svampar och insekter. Insektsrikedomen bidrar i sin tur till ökad närvaro av insektätande fåglar som hackspettar. Träd som faller ner i vattnet skapar gömställen för småfisk och insekter, och den döda veden tillför även mat till ekosystemet.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 34: Hembygdsparken rymmer äldre byggnader från 1600- till 1800-talet och gränsar till Musikparken. Parken präglas av grönytor med både finklippt gräs och långgräs, samt äldre ekar, en och björkar med inslag av rönn. Den omgivande skogen, som består av

ask, ek, lönn och bok, bidrar till den frodiga gröna miljön. Området har höga naturvärden, men dess begränsade storlek sätter gränser för dess utvecklingspotential.

Nummer 35: Koabacken är en vidsträckt äng, rik på hundkex, klöver, vallmo, prästkraze och timotej. Ängen omges av en skogsridda där säl, björk, lönn, gran och ask växer. Inom ängen finns även en pulkabacke. Området gynnar vilda pollinatörer och stärker ekosystemtjänsterna i området.

Nummer 36: En grön korridor med finklippt gräs och långgräs, samt björk, säl, lönn och rönn, löper parallellt med Gröna vägen. Korridoren främjar den biologiska mångfalden i området.

Nummer 37: En större grönyta med finklippt gräs, som har begränsat naturvärde.

Nummer 38: Längs gång- och cykelvägen finns en grön korridor med finklippt gräs, området har ett begränsat naturvärde.

Nummer 39: Hagabodaskolans utemiljö har ett fåtal träd, såsom körsbär och lönn. Gården erbjuder få ekosystemtjänster, då den huvudsakligen består av hårdgjorda ytor.

Reglering av lokalklimat

Området är klassat som översvämningsområde enligt skyfallskarteringen. Södra och centrala delar med tät bebyggelse behöver fler träd och grönområden, medan andra delar kan fördröja och rena dagvatten. Hagabodaskolan är utsatt för värme på grund av hårdgjorda ytor. Enligt SGI:s förstudie 2019 finns inga risker för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns utmaningar när det gäller fördröjning och filtrering av dagvatten i området. Alla fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, med Hökesån och Malmabäcken som mottagare. Genom att förbättra de naturliga lösningarna kan förbättra hanteringen och skydda både bebyggelse och miljö.

Fysisk hälsa

Kommunens markområde erbjuder flera fysiska aktiviteter som främjar hälsa och gemenskap. Det finns tre stycken hälsoslingor, gul, grön och röd, som ger utmärka möjligheter till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#)

Mentalt välbefinnande

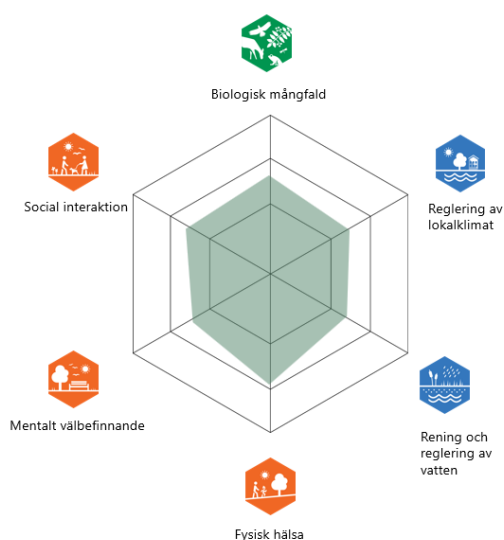
Hembygdsparken erbjuder naturupplevelse i historisk miljö. Vid Hökesån finns en fridfull plats med porlande vatten som förhöjer mentalt välbefinnande.

Social interaktion

I Hembygdsparken anordnas många sociala arrangemang. Parken har bänkar och bord strategiskt placerade för att främja gemenskapen för hela familjen. Koabacken är en populär plats för pulkaåkning.

Samlad bedömning

Förslag till utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 34: En sammanslagning av Hembygdsparken och Musikparken (som ligger i nyckelkodsområde 7) till en större naturpark kan öka både biologisk mångfald och rekreationsmöjligheter. Se nyckelkodsområde 7 för mer information.

Nummer 37 och 38: Plantera lövträd som körsbär, rönn, lönn, björk, kastanj, lind och ek, samt så ängsblommor på vallen och placera död ved för att gynna vilda pollinatörer och stärka ekosystemtjänsterna i området. Nedanför vallen mot gång- och cykelvägen kan det anläggas ytor för fördröjning av dagvatten. Detta kan utformas som ett slingrande grunt dike kantat med vegetation.

Social interaktion

Nummer 34: En sammanslagning av Musikparken och Hembygdsparken till en större naturpark skulle kunna främja den social interaktionen, se nyckelkodsområde 7.

Nummer 35: Bord, sittplatser och grillplatser kan anläggas för att skapa en naturlig mötesplats, med placering nära pulkabacken för god överblick och trygghet för både barn och vuxna.

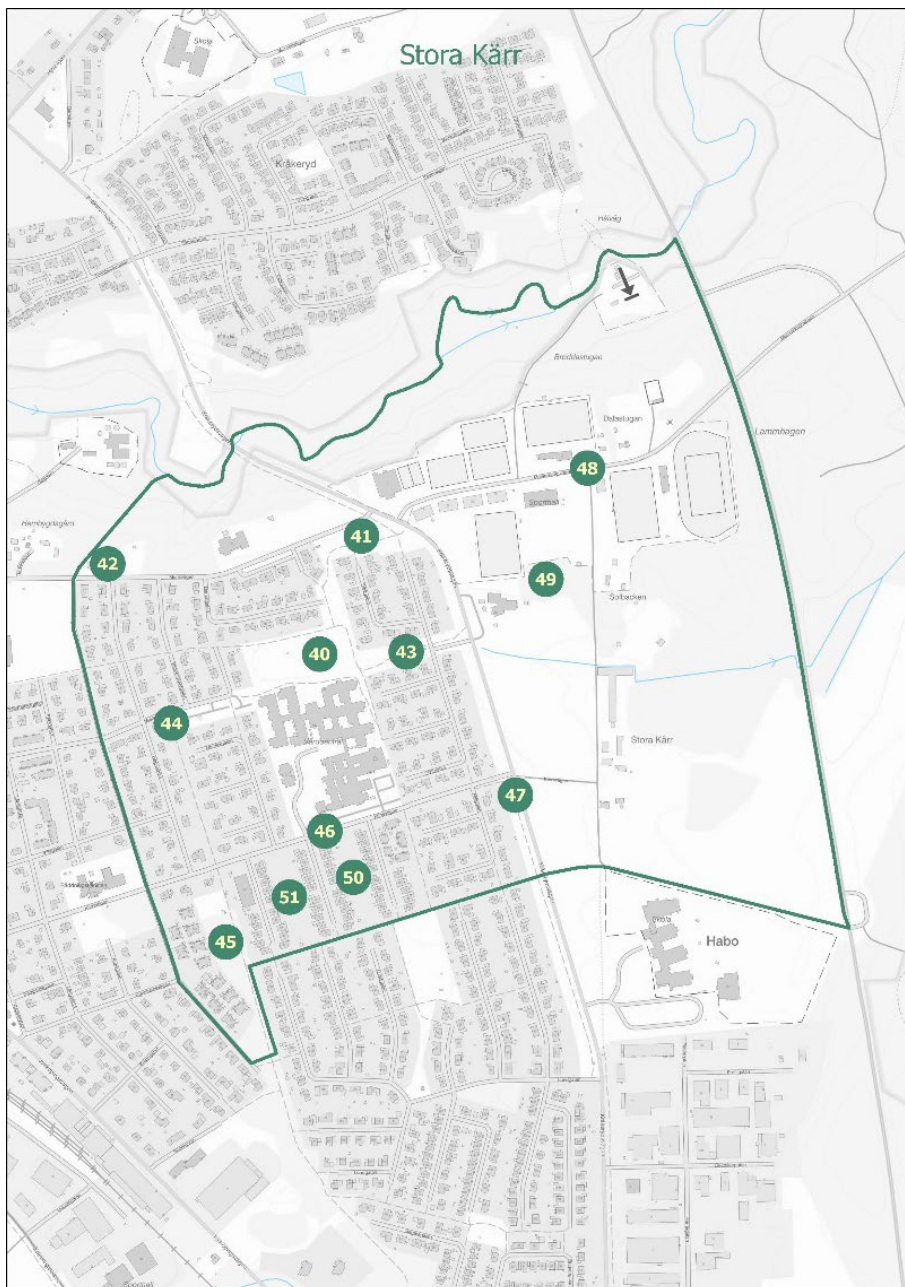
Nummer 37 och 38: För att skapa naturliga mötesplatser kan det placeras sittplatser och bord i området.

Nummer 39: Sittmöjligheter tillsammans med högre träd nära mötesplatserna och perennrabatter, skulle höja det estetiska värdet och skapa sociala rum på skolgården. Samtidigt bör överblick och trygghet bevaras. Större hammockar i naturmaterial kan främja gemenskap och rörelse på skolgården.

Reglering av lokalklimat

Nummer 39: För att minska solens och dagvattnets påverkan samt förbättra det estetiska värdet kan kommunen plantera träd som körsbär, oxel, rönn och blommande buskar. Dessa växter skapar skugga, främjar ett bättre mikroklimat och höjer skolgårdens estetiska kvalitet. Detta ökar även den biologiska mångfalden.

7. Stora Kärr - utflyktslek miljö med tema vatten

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet består främst av enbostadshus, med några parhus och flerfamiljshus. I området finns vårdcentrum, två förskolor, en kyrka och några få verksamheter. Det finns flera gällande detaljplaner för nyckelkodsområdet. I nordöstra delen ligger Slättens idrottsplats.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor om minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet erbjuder ett varierat landskap med blandskog, lövskog, barrskog och åkermark, vilket ger höga naturvärden. Hökesån - Habo naturreservat bidrar till den biologiska mångfalden, där lövskogen bland annat består av ek, körsbär, fågelbär, asp, lönn och säl, samt al i de blötare partierna. Reservatet förvaltas av kommunen. En större barrskog, dominerad av tall börjar vid Slättens idrottsplats och fortsätter ner mot Munkaskog.

Bostadsområdena inom nyckelkodsområdet omges av gröna korridorer som kopplas samman för att stärka ekosystemtjänsterna. De befintliga trädgårdarna bidrar också till den biologiska mångfalden. Hökesån är ett viktigt vattendrag som erbjuder uppväxtmiljö för flera av Vätterns fiskarter. Malmabäcken rinner genom centrala Habo, där den delvis är kulverterad och har ett lägre naturvärde, men längs bäcken växer ändå intressanta växter.

Naturområde på allmän platsmark

Nummer 40: Ett större parkområde med lekredskap och träd, där glasbjörk dominerar, med inslag av ek och lönn. Kommunen planerar att utveckla en mer omfattande utflykts- och lekmiljö för att öka områdets attraktivitet och tillgänglighet.

Nummer 41: En trädallé av lind, poppel och körsbär löper parallellt med Munkvägen.

Nummer 42: Musikparken består av en öppen gräsyta med finklippt gräs och lekredskap som kommunen planerar att utveckla. Området omges av tät, frodig skog bestående av ek, lönn, al, rönn, bok, ask och alm. Den begränsade ytan påverkar parkens funktionalitet och upplevelse.

Nummer 43: En grön korridor med finklippt gräs löper parallellt med gång- och cykelvägen och har begränsade naturvärden. I den norra delen rinner ett vattendike som hanterar dagvatten och är rikt på rönn, sälg och fågelbär, vilket främjar biologisk mångfald.

Nummer 44: En grön korridor består av finklippt gräs och ger en lummig atmosfär tack vare den frodiga växtligheten i de intilliggande trädgårdarna. I den norra delen finns pelarträd som bidrar till områdets rekreativvärde.

Nummer 45: Grönområdet består av trädslag som ek, björk, rönn, sälg och asp. Området utgör en värdefull biotop som berikar det lokala ekosystemet.

Nummer 46: Trädallén längs Kärrsvägen, bestående av lind, ek och lönn, behöver delvis förnyas med nya lövträd och fungerar som en viktig grön korridor i området.

Nummer 47: En nyligen planterad lindallé längs Kråkerydsvägen främjar den biologiska mångfalden och skapar en trivsamt inramning till villatomterna.

Nummer 48: Slätten idrottsområde består av öppna ytor med finklippt gräs och omges av en skogsridå med både löv- och barrskog.

Nummer 49: Ett mindre skogsparti, där en stolplada med grillmöjlighet finns tillgänglig. Området präglas av blandskog med trädslag som rönn, björk, tall, gran och ek, vilket främjar den biologiska mångfalden.

Nummer 50 och 51: Två större gröna korridorer löper parallellt mellan bostadsområdet, båda bestående av finklippt gräs. I den södra delen växer stora ekar och aspar som gynnar den biologiska mångfalden, medan den norra delen erbjuder en öppen gräsyta som främjar rekreation i området.

Reglering av lokalklimat

Detta nyckelkodsområde påverkas av klimatförändringar och är klassat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Marken bakom vårdcentralen är mycket sankt och kan ge översvämnings. Kärrs vårdcentrum och Slättens idrottsområde är känsliga för värme på grund av få träd och begränsad skugga. Träd och vegetation hjälper till att sänka temperaturer och förbättra livsmiljön för människor och djur. Enligt SGI:s förstudie 2019 finns inga risker för ras eller skred i området.

Rening och reglering av vatten

Det finns utmaningar när det gäller fördröjning och filtrering av dagvatten i området. Samtliga befintliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, där Hökesån och Malmabäcken fungerar som recipienter. Kommunens grönytor och skogsområden spelar en avgörande roll för infiltrering och reglering av dagvattnet. Genom att stärka de naturliga lösningarna kan vi effektivt hantera dagvattnet och skydda både bebyggelse och miljö.

Fysisk hälsa

På Slätten i Habo finns en stor idrottsplats som erbjuder stort utbud inom olika sporter och som drivs av olika föreningar. Här erbjuds aktiviteter för alla åldrar, vilket gör platsen attraktiv för hela familjen. Musikparken har rymliga grönytor för bollspel och lek, medan Vårdcentrums lekmiljö har lekredskap och öppna ytor för barnens aktiviteter.

Det finns fyra stycken hälsoslingor, blå, grön, gul och röd, som ger utmärka möjligheter till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#)

Mentalt välbefinnande

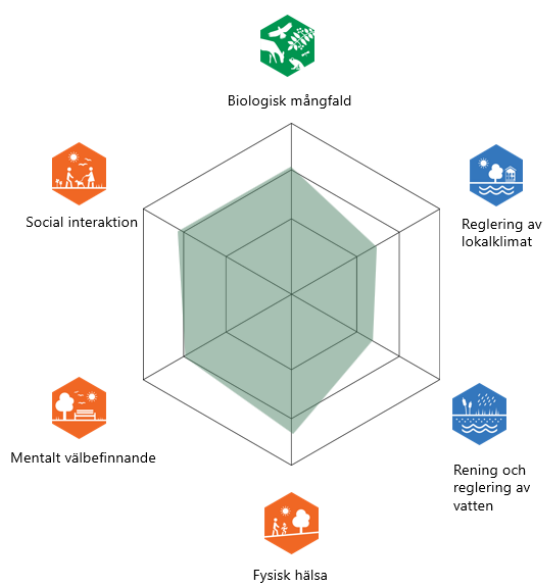
Skogen vid Musikparken erbjuder en lugn atmosfär med fågelsång och vackra lövträd, perfekt för promenader och stilla stunder. Musikparkens öppna ytor ger utrymme för picknickar och aktiviteter i naturen. Grönområdet nära Kärrs förskola främjar också rekreation och välbefinnande. Slättens idrottsområde, med möjligheter till fysisk aktivitet, bidrar till ökat fysiskt och mentalt välbefinnande.

Social interaktion

Slätten, Musikparken och parken bakom vårdcentrum fungerar som viktiga mötesplatser för människor i alla åldrar. Dessa parker spelar en avgörande roll i att stärka banden mellan generationer och skapar naturliga och inbjudande miljöer för socialt samspel.

Samlad bedömning

Förslag på utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 40: Plantera perenna rabatter samt träd och buskar som inte bara är vackra utan också bidrar till höga naturvärden och stödjer pollinering under olika årstidsväxlingar.

Nummer 42: En sammanslagning av Musikparken och Hembygdsparken till en större naturpark skulle inte bara främja den biologiska mångfalden utan även erbjuda utökade möjligheter till rekreation. Genom att plantera fler lövträd, buskar och ängsgräs kan naturvärdet i området höjas och skapa en ännu mer inbjudande miljö för avkoppling och naturupplevelser.

Nummer 41, 43, 44 och 46: Plantera fler lövträd för och skapa gröna korridorer som förbättrar mikroklimatet.

Social interaktion

Nummer 40: Vid anläggningen av lekmiljön vid vårdcentralen bör kommunen skapa inspirerande och generationsöverskridande miljöer som inbjuder till både rekreation och aktiviteter. Eftersom både äldreboendet och högstadiet ligger i närheten är det viktigt att involvera såväl äldre som ungdomar i utformningen, exempelvis genom dialogmöten och enkätundersökningar. Gungsoffor kan till exempel bidra till gemenskap och möten mellan olika generationer.

Nummer 42: För att främja social integration och förbättra upplevelsen i den framtida naturparken föreslås följande åtgärder:

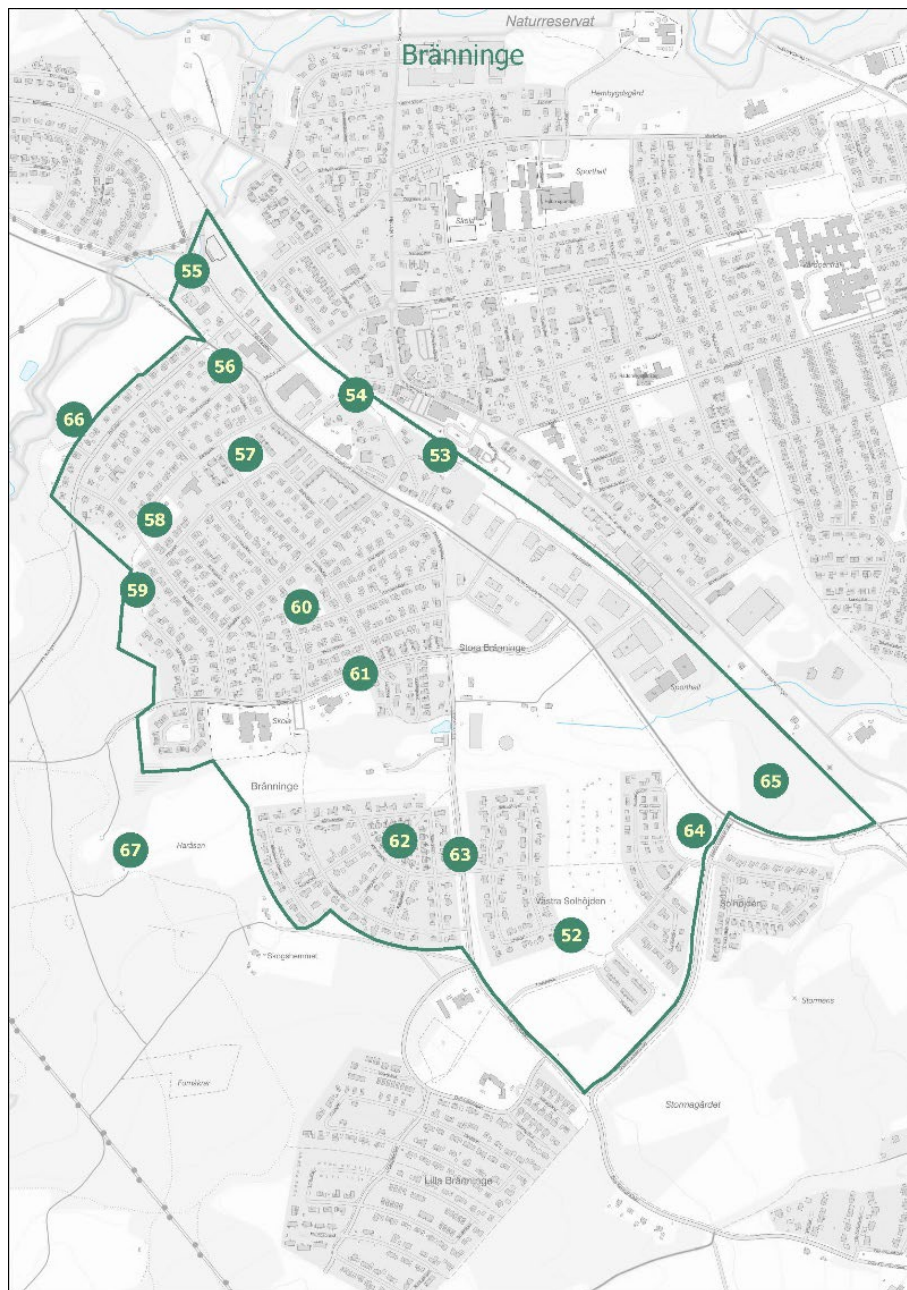
- Trädgårdscafé: Skapa en mötesplats för besökare.
- Tillgänglighetsanpassade gångstigar: Bredare stigar med spänger för ökad tillgänglighet.
- Ny musikscen och dansbana: Ersätt musikpaviljongen för större kultur- och dansevenemang.
- Informationsskyltar: Placera skyltar om lokal historia i samarbete med Hembygdsgården.
- Förbättrad belysning: Integrera belysningen med Hembygdsparkens design.
- Naturlig hinderbana i skogen: En rolig och utmanande bana för alla åldrar.
- Djurspår: Spår för gemensam aktivitet där barn och vuxna kan gissa djurens spår.
- Förlängd gårdsgård: För att rama in den framtida naturparken.

Rening och reglering av vatten

Nummer 40: Kommunen bör överväga att anlägga multifunktionella ytor som kan hantera dagvatten. Eftersom området är utpekad som riskzon för översvämning föreslås det att översvämningsytor integreras i den framtida utflykts- och lekmiljön. Kommunen bör även skapa vattenspeglar i parken för att förbättra lokalklimatet och öka rekreationsvärdet.

Nummer 42: För att effektivt hantera det dagvatten som rinner genom parken och utnyttja det som en resurs, kan kommunen anlägga ett öppet slingrande dagvattendike som kan bidra till ett bättre lokalklimat och en naturlig dagvattenavledning.

8. Bränninge - utflyktslekmiljö Solparken

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet domineras av enbostadshus, men här finns även kedjehus, parhus och flerfamiljshus. Området rymmer en grundskola, två förskolor, ett gruppböende och ett mindre industriområde. Flera detaljplaner är aktuella och exploateringsstrycket är högt. I

översiktsplanen är två centrala områden föreslagna för bostadsbebyggelse.

Nyckelkodsområdet avgränsat av Jönköpingsbanan, vilket medför en viss bullerstörning.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor om minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet utgör en värdefull del av det lokala landskapet och omfattar betes- och jordbruksmark samt ett mindre skogsområde. Den nyetablerade bostadsbebyggelsen och de nyligen anlagda trädgårdarna har hittills haft begränsad påverkan på den biologiska mångfalden. Däremot bidrar de gröna korridorerna med lövträd till att förbättra mikroklimatet och stärka ekosystemtjänsterna.

Området angränsar till större skogspartier, bestående av både blandskog med gran och tall samt ängsmark. Denna variation i naturtyper höjer områdets samlade naturvärden och främjar rekreationsmöjligheter. Ängsmarken är särskilt viktig för pollinatörer och bidrar därmed till den biologiska mångfalden.

Bränningebäcken sträcker sig från OK-Gränsen friluftsområde ner mot Bränninge Gård, vidare längs Bagaregatan och vidare mot Kärrs industriområde. Även om bäcken inte uppvisar särskilt höga biologiska värden generellt, fungerar den som en viktig livsmiljö för groddjur.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 52: Solparken är en större utflyktslekpark där perenner som stäppsalia, kransveronika, höstanemoner samt trädslag som lönn, kopparhäggmispel och bergtall har planterats. Lökväxter som gynnar vilda pollinatörer har också satts. När området har vuxit till sig kommer det att bli en värdefull resurs för både natur och människor, och skapa en ännu mer attraktiv miljö för rekreation och samvaro.

Nummer 53: Stationsparken rymmer stora uppvuxna träd som lind och lönn och rustades upp 2025. Nya träd som körsbär, näverhägg, bergsek och hästkastanj har planterats för att förnygra beståndet. Här finns även den sällsynta habomaskrosen, ängsytor samt en större

perennplantering med prydnadsbuskar. Blommande perenner och tidigblommande träd, som körsbärsträd, gynnar parkens pollinerande insekter.

Nummer 54: Ett grönt stråk med lummiga lövträd som björk, asp och tall skapar en inbjudande atmosfär. Längs gång- och cykelvägen finns lökväxter, urnor med sommarblommor samt insektshotell, fågel- och fladdermusholkar, vilket främjar biologisk mångfald och ökar rekreativt värde i området.

Nummer 55: Området vid Hökesån ligger inom naturreservatet här finns friväxande naturskog med trädslag som ek, sälg, rönn och lönn, vilket ger höga naturvärden.

Nummer 56: En rymlig grönyta med nyplanterade körsbärsträd, häggmistel och lind, som när de vuxit till sig kommer att bli en värdefull tillgång för området och skapa en vacker, grönskande miljö.

Nummer 57: En grönyta som domineras av björk och ek. Träden ger en naturlig skugga och försänkningar i marken ger förutsättningar för en naturlig fördröjning av dagvatten. Det finns en blandning av finklippta gräsytor och områden med långgräs mellan träden.

Nummer 58: Ett långt grönt stråk med större alar, björkar, ekar och ett vattendike sträcker sig längs Bäckgatan och förbättrar mikroklimatet i området.

Nummer 59: En grön korridor med finklippt gräs på ena sidan och en skogsridå av asp, björk, sälg och körsbär på andra sidan skapar höga naturvärden och en grönskande atmosfär.

Nummer 60: Hermansvägens lekmiljö består av lekredskap omgiven av finklippt gräs, inramad av buskar samt stora björkar och rönn, vilket ger en naturnära känsla. Planen är att utveckla lekmiljön till en områdeslekmiljö i framtiden.

Nummer 61: En allé med kastanjträd längs Skyttevägen bidrar till att förbättra mikroklimatet i området och gynnar den biologiska mångfalden.

Nummer 62: Klövergatans lekmiljö har en mindre grönyta med finklippt gräs och lekredskap. Lekmiljön planeras att avvecklas, men grönytorna bevaras för fortsatt användning.

Nummer 63: En grön korridor med finklippt gräs med begränsat naturvärde sträcker sig från Bränningegård via Anders Larssons väg ner till Bränningeleden.

Nummer 64: Ett grönområde med nyplanterade trädslag som lärk, ek, körsbär, al och poppel. Det finns även en pulkabacke och ett torrlagt dagvattenmagasin med finklippt gräs. När området har vuxit till sig blir det en värdefull resurs i området.

Nummer 65: Ett större grönområde med en skogsdunge av gamla ekar och intilliggande beteshage. Här finns betande djur som främjar biologisk mångfald och höjer naturvärdena. Grönområdet är privatägt.

Utanför nyckelkodsområdet – Naturområden på allmän platsmark

Nummer 66: En större grönyta med ängsmark omges av en lummig trädridå bestående av björk, hassel, fläder och al som sträcker sig längsmed Hökesån som har höga naturvärden och bidrar till rekreationsmöjligheter. Området ligger i en naturlig sänka som gör att grundvattennivån ligger högt och gör delar av marken lite sank. Området närmast Bränningeleden är detaljplanerat som en idrottsplats.

Nummer 67: Friluftsområdet OK-Gränsenstugan består av en större blandskog med dominans av tall och gran, samt inslag av björk, rönn, asp och sälg, vilket bidrar till att höja naturvärdena. Stora delar av området är privatägt och är ett populärt friluftsområde.

Reglering av lokalklimat

Kommunens mark inom nyckelkodsområdet påverkas av klimatförändringar. Två större fördröjningsmagasin och en mindre dagvattendamm har anlagts för att avlasta nedströms. Området är klassat som översvämningskänsligt enligt kommunens skyfallskartering. De träd och den vegetation som planterats i området bidrar till att sänka sommartemperaturerna samt förbättra den lokala livsmiljön, särskilt i närheten av dammarna. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns utmaningar när det gäller fördröjning och filtrering av dagvatten i område. Samtliga befintliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, där Bränningebäcken fungerar som recipient och vidare leder vattnet nedströms till Malmabäcken.

Kommunens gröna och skogliga områden spelar en avgörande roll i infiltreringen och regleringen av dagvattnet. Dessa områden bidrar till att förebygga översvämningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Kommunens markområde erbjuder många möjligheter för fysiska aktiviteter. Vid Hermansvägen finns en lekmiljö för yngre barn, medan Solparken erbjuder många olika aktiviteter för barn och ungdomar, såsom fotbollsplan, klätterväggar och streetbasket.

Det finns två stycken hälsoslingor, blå och röd, som ger utmärka möjligheter till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#).

OK-Gränsen, nära nyckelkodsområdet, har motionsspår för gång, cykling och ridning, samt elljusspår för skidåkning vintertid. För mer information, besök kommunens webbplats.

Mentalt välbefinnande

Utanför området, vid OK-Gränsenstugan, finns närheten till natur med grillmöjligheter och promenadstråk i skogen som kan bidra till lugn och rekreation.

Efter ombyggnationen av stationsparken kommer vackra gröna stråk med lövträd, buskar och perennrabatter att erbjudas i ett centralt läge.

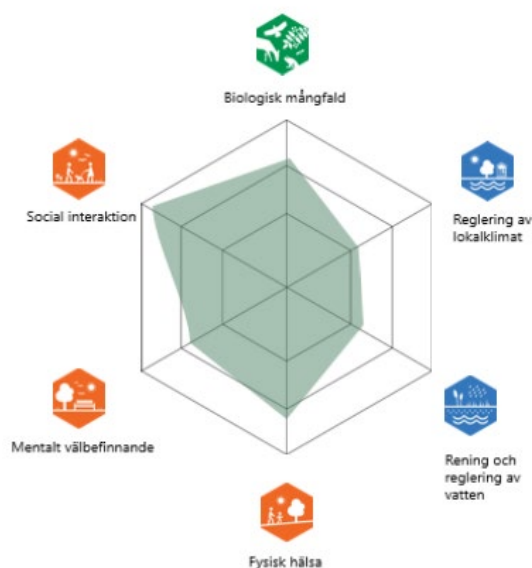

Social interaktion

På Bränninge finns stora möjligheter till social integration, tack vare områdets två lekmiljöer. Särskilt utflyktsmiljön Solparken, som är utformad som ett familjevänligt

utflyktsmål, erbjuder rymliga ytor för picknick och grillning. Här finns även väderskydd för både skugga och regn, samt en offentlig toalett.

Samlad bedömning

Förslag på utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 62: Plantering av lövträd och buskar som gynnar den biologiska mångfalden och blommar vid olika tider på året skulle stärka ekosystemtjänsterna på lokal nivå och berika den naturliga miljön.

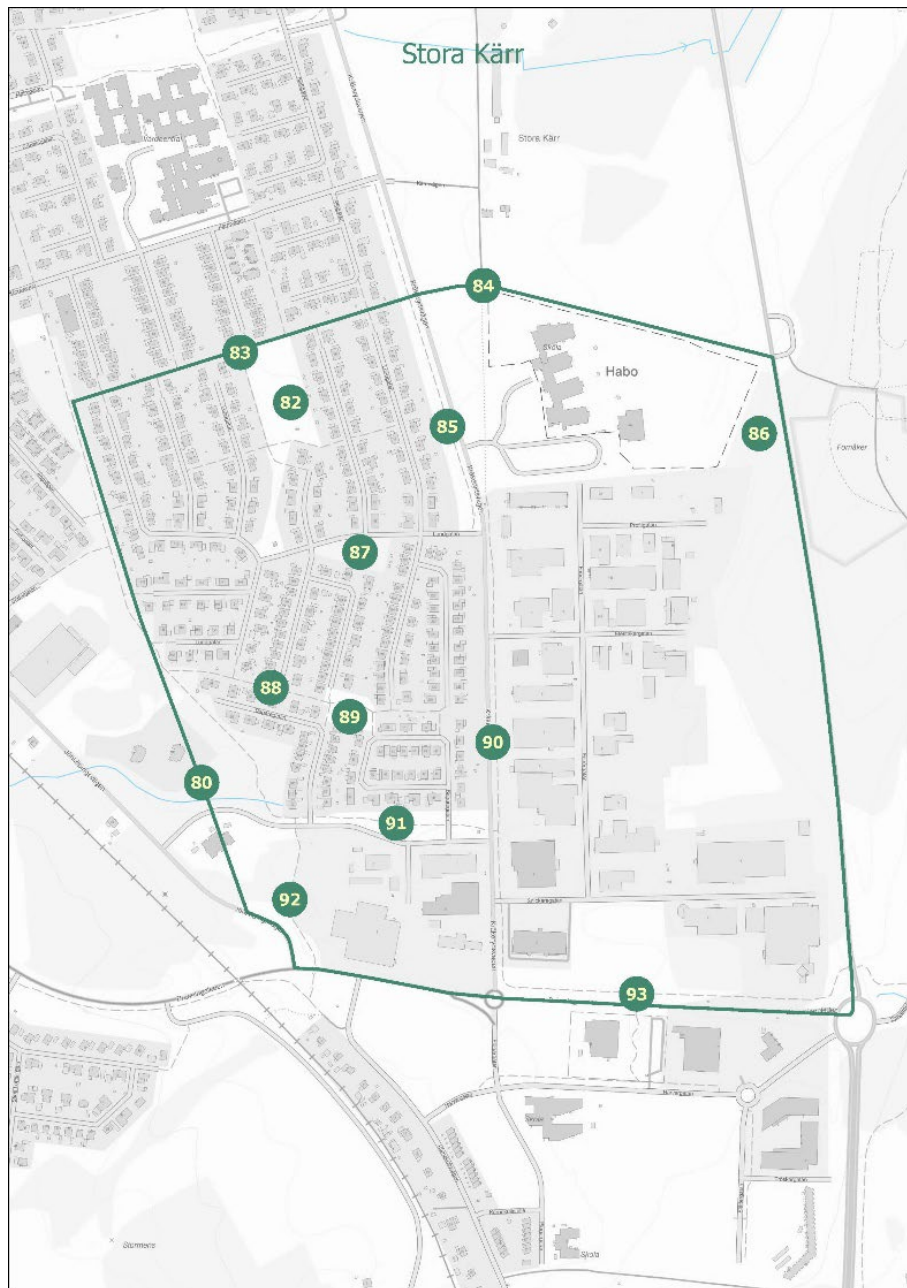
Nummer 63: En längre trädallé, bestående av ek, bok, lind och lönn, från Bränninge Gård via Anders Larssons väg ner till Bränningeleden, skulle både främja den biologiska mångfalden och förbättra mikroklimatet i området.

Rening och reglering av vatten

Tre dagvattendammar har anlagts på Västra Solhöjden med fokus på funktionalitet. Damarna bör utvärderas för att se om de kan bli positiva inslag i landskapet och

samtidigt förbättra både naturvärden och rekreation, utan att förlora sin funktion. Det är också viktigt att granska hela avrinningsområdet för Bränningebäcken. Genom att inspireras av naturens egna lösningar kan både funktion och utformning optimeras, vilket kan förbättra de befintliga dammarna och ge möjlighet att anlägga nya lösningar för dagvattenhantering.

9. Centrala Habo - Stationsområdet

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet domineras av enbostadshus, med några få flerbostadshus. Här finns även en förskola, kyrka och räddningstjänst. I området återfinns kontor, detaljhandel och lager, vilket ger ett brett och varierat serviceutbud. Flera detaljplaner gäller för området. Jönköpingsbanan löper längs den västra kanten och orsakar viss bullerstörning.

Vid stationsområdet (nummer 68) planeras en ny detaljplan, vilket kan komma att påverka områdets framtida utveckling.

I den nordvästra delen av nyckelkodsområdet har bostadsområdena inte tillgång till kommunala gröna ytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan hinder.

Biologisk mångfald

Det här nyckelkodsområdet har få naturtyper och erbjuder färre ekosystemtjänster än närliggande nyckelkodsområden. Området innehåller flera små grönytor och trädalléer, men bostadsbebyggelsen skapar barriärer som hindrar utvecklingen av sammanhängande gröna strukturer som skulle kunna stödja den biologiska mångfalden. Vitsippeskogen är särskilt värdefull på grund av sin lundartade miljö och den naturrika, fuktiga marken. Bränningebäcken spelar en viktig roll och bäcken mynnar ut i Malmabäcken, som i sin tur leder ut i Vättern. Trots att bäckarna inte har höga naturvärden, utgör de viktiga livsmiljöer för bland annat groddjur.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 68: Stationsområdet består av flera klippta gräsytor. Längs Jönköpingsvägen löper en trädrad med ekar, och mellan Stationsgatan och Jönköpingsvägen finns en mindre björkdunge. Vid busstorget finns även säsongsplanteringar som bidrar till en grönare miljö.

Nummer 69: En större rabatt med bland annat ölandstok, benved, spirea och rönträdd, som har ett begränsat biologiskt värde.

Nummer 70: En trädallé av lindar och körsbärsträd sträcker sig längs Jönköpingsvägen, där perennerna nävor och salvia blommar under träden. Blomsterarrangemang placeras ut under större delen av året, vilket tillsammans stärker ekosystemtjänsterna.

Nummer 71: Två säsongsanpassade rabatter med lökar och sommarblommor. Rabatterna innehåller även hortensia och stamsyren, vilket bidrar till ekosystemtjänster.

Nummer 72: En grön korridor med långgräs längs gång- och cykelvägen samt banvallen har ett begränsat biologiskt värde.

Nummer 73: En trädallé med körsbärsträd och lindar längs med Malmgatan, skapar en grön korridor och höjer naturvärdet i centrum.

Nummer 74: Körsbärsträd, vårlökar och en grönyta med finklippt gräs, samt ampelstativ med säsongsbetonade växter, bidrar till att höja det biologiska värdet i centrumrondellen.

Nummer 75: En kort trädallé bestående av fem lindar bidrar till ett bättre mikroklimat.

Nummer 76: Malmgatans lekmiljö har lekredskap omgivna av finklippt gräs, konstgräs och träd som körsbär och lind. Konstgräset påverkar den biologiska mångfalden negativt.

Nummer 77: Ett grönområde med finklippt gräs, präglad av stora träd som kraftiga oxlar, lindar och mindre rönnar stärker ekosystemtjänsterna.

Nummer 78: Ett grönområde med finklippt gräs, där björk och ek växer bidrar till att höja naturvärdet i området.

Nummer 79: Hjortaparkens lekmiljö har lekredskap, finklippta gräsytor och gränsar till en skogsdunge med ekar och björkar. Vitsippor och ormbunkar i markvegetationen stärker ekosystemtjänsterna. Kommunen planerar att utveckla delar av området till en större lekmiljö.

Nummer 80: Vitsippskogen består av ek, rönn, björk, al, hassel, fläder och asp, samt en markvegetation med bland annat vitsippor och vätteros. Skogen har högt naturvärde.

Nummer 81: Ett större skogsparti med orörda lövträd med bland annat al, asp och ek stärker ekosystemtjänsterna i området.

Reglering av lokalklimat

Kommunens mark i nyckelkodsområdet påverkas av klimatförändringar och är klassat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Det finns även en privatägd dagvattendamm i området. De planterade träden och vegetationen hjälper till att sänka sommartemperaturer och förbättra livsmiljön runt bebyggelsen. Enligt SGI:s förstudie 2019 finns inga risker för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns utmaningar när det gäller fördröjning och filtrering av dagvatten i området. Befintliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, där Bränningebäcken och Malmabäcken fungerar som recipienter och leder vattnet vidare till Vättern. Kommunens gröna ytor och skogsområden spelar en viktig roll genom att infiltrera och reglera dagvattnet, vilket bidrar till att förebygga översvämningsar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Kommunens markområde erbjuder möjligheter för fysiska aktiviteter. Det finns två stycken hälsoslingor, röd och gul, som ger utmärka möjligheter till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#). De båda lekmiljöerna i nyckelkodsområdet erbjuder fysisk aktivitet för yngre barn.

Mentalt välbefinnande

Vitsippskogen bjuder på fågelkvitter, porlande vatten och en stillsam atmosfär. Kommunens blomsterarrangemang i centrum under vår, sommar och höst bidrar till ökat välbefinnande och rekreation.

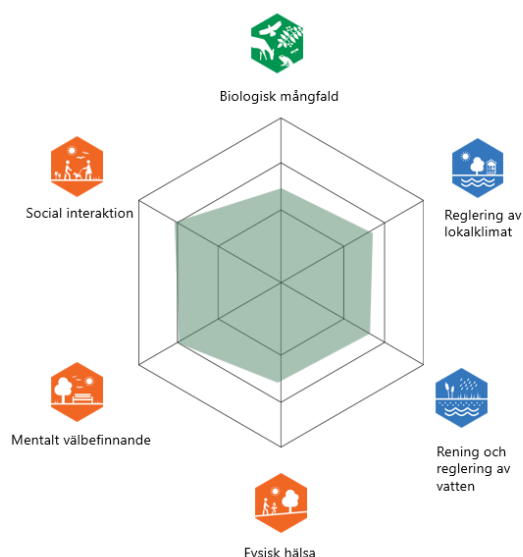

Social interaktion

I centrum finns naturliga mötesplatser med utomhusschackspel samt bänkar och bord, strategiskt placerade för att skapa trivsel. De två lekmiljöerna skapar naturliga mötesplatser

för familjer med yngre barn. Stationsparken är en naturlig mötesplats för resande och många sittplatser finns i form av sittmurar.

Samlad bedömning

Förslag till utveckling

Biologisk mångfald.

Nummer 69: Ta bort det befintliga staketet och föryngra växtligheten i rabatten med växter som främjar biologisk mångfald och ökar trivseln i området.

Nummer 72: Så ängsfrön längs järnvägsbanken för att öka den biologiska mångfalden och ge allmänheten möjlighet att plocka vackra ängsblommor.

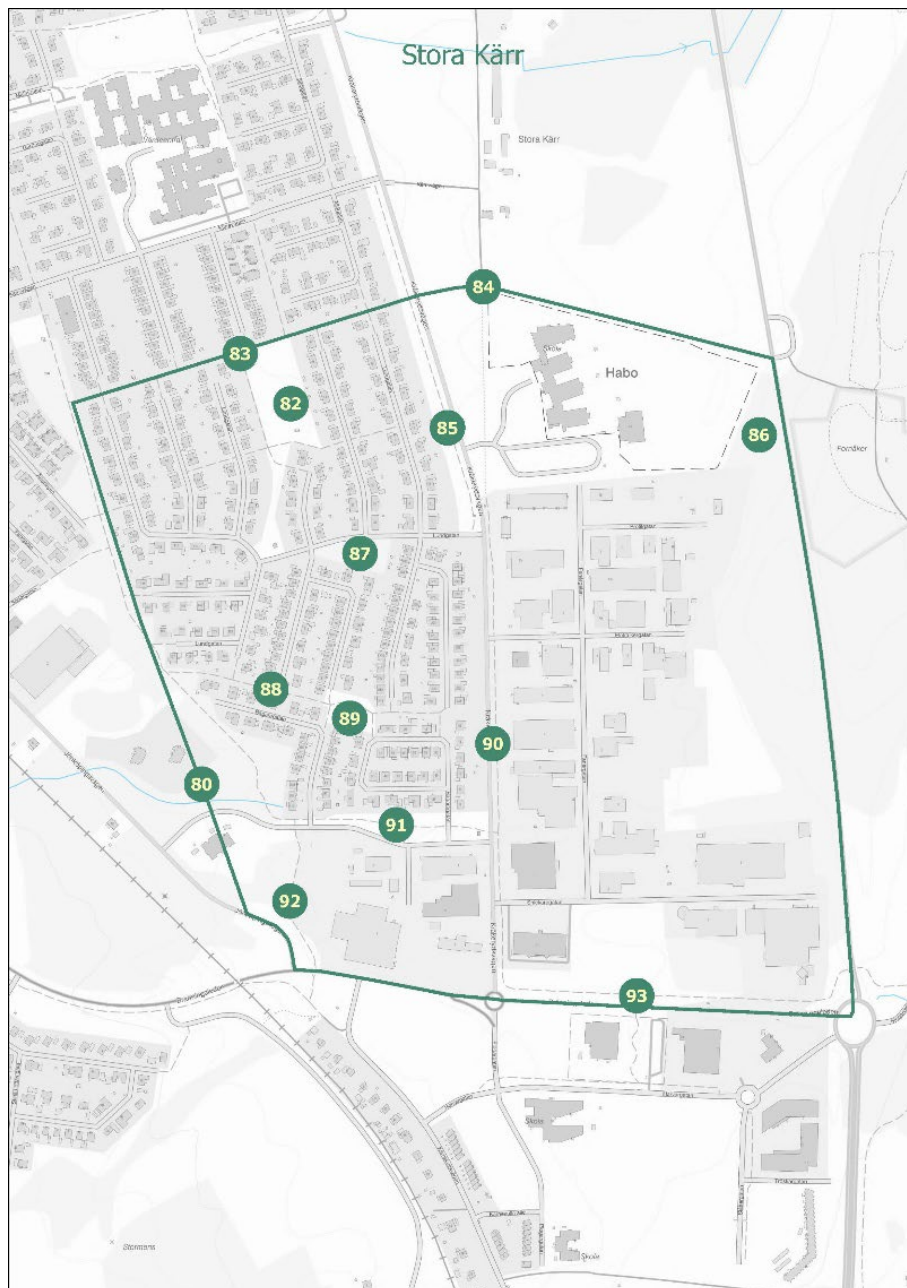
Nummer 76: Plantera fler lövträd och buskar för att avskärma lekområdet, samt att konstgräs ersätts med naturliga material. Detta höjer naturvärdet och skapar en mer trivsam miljö.

Nummer 79: Plantera fler lövträd, buskar och perennrabatter för att stärka ekosystemtjänsterna och öka trivseln i området.

Social interaktion

Nummer 79: Skapa sittplatser, bord och grillplats för att främja social interaktion.

10. Stora Kärr - Lundgatans temalekmiljö

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet domineras av enbostadshus, men rymmer även verksamheter som grundskola, industri och partihandel. Området har ett lågt bebyggelsetryck och omfattas av flera detaljplaner. Enligt översiktsplanen är ett mindre område i den norra delen föreslagen för ny bostadsbebyggelse. Längs områdets östra gräns löper länsväg 195, vilket medför viss bullerstörning.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala grönytor om minst 5000 kvadratmeter, belägna inom ett gångavstånd på 300 meter utan större hinder.

Biologisk mångfald

Detta nyckelkodsområde har färre naturtyper än de närliggande områdena, men omfattar ändå viktiga ekosystem, såsom lövskog och blandskog. Området innefattar också sammanlänkade gröna korridorer med trädalléer, vilket bidrar till att stödja och främja den biologiska mångfalden. Det befintliga industriområdet utgör en barriär som begränsar utvecklingen av biologisk mångfald.

Bostadsområdena inom nyckelkodsområdet omges av rymliga trädgårdar som ytterligare stärker mångfalden och erbjuder livsmiljöer för olika arter.

Området gränsar till både jordbrukslandskap och lövskog, som båda är viktiga för ekosystemtjänster. Bränningebäcken, som har ett relativt lågt naturvärde, mynnar i Malmabäcken, vilken i sin tur leder ut i Vättern. Trots de begränsade naturvärdena utgör bäckarna viktiga livsmiljöer för växter som trivs i fuktiga miljöer.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 82: Lundgatans lekmiljö rymmer stora, öppna grönytor med finklippt gräs, lekredskap, pulkabacke, bandyrink och fotbollsplan. Trädbeståndet är glest, men området pryds av ett fåtal ståtliga ekar, björkar, rönnar och körsbärsträd, vilket skapar en naturnära atmosfär.

Nummer 83: En trädallé bestående av björk och ek sträcker sig längs gång- och cykelbanan. Denna allé kopplas samman med flera andra gröna korridorer i området, vilket stärker ekosystemtjänsterna.

Nummer 84: En äldre trädallé bestående av bland annat ask, ek och lönn pryder området. Denna trädallé är belägen på privat mark.

Nummer 85: En grön korridor med finklippt gräs och en trädallé av lind sträcker sig längs Kråkerydsvägen vilket förbättrar mikroklimatet.

Nummer 86: En rymlig finklippt gräsyta med sittplatser och grillmöjligheter mynnar ut i en bokdominerad blandskog med höga naturvärden. Tillsammans skapar gräsyterna och blandskogen ett grönt stråk längs länsväg 195 och bidrar till minskat trafikbuller.

Nummer 87: Ett grönområde med finklippt gräs och långgräs, där al, asp, sälg, glasbjörk och ek dominerar, medan fläder förekommer som ett inslag. Området fungerar som en grön avskärmning och bidrar till att stärka den lokala biologiska mångfalden.

Nummer 88: En trädallé av björk och ek kopplar samman flera gröna korridorer i området, vilket stärker ekosystemtjänsterna.

Nummer 89: En mindre lekmiljö med få lekredskap, omgiven av finklippt gräs och träd, där ek och björk dominerar. Kommunen planerar att utveckla lekmiljön framöver.

Nummer 90: En grön korridor med finklippt gräs och trädallé bestående av lind, och lönn, som bidrar till att stärka den biologiska mångfalden.

Nummer 91: En grön korridor med finklippt gräs, långgräs och stora alar och björkar som ökar lummigheten. Ett parallellt vattendike höjer naturvärdet.

Nummer 92: En skogsdunge dominerad av ek, al, björk och hassel, med fuktig mark och rik växtlighet som vitsippor. Grönområdet stärker ekosystemtjänsterna.

Nummer 93: Grönstråket, med en kort allé av rönn, mynnar ut i ett skogsparti bestående av bland annat björk, ek och lönn, vilket höjer naturvärdet.

Reglering av lokalklimat

I detta område står kommunen inför stora utmaningar på grund av det förändrade klimatet. Området är klassat som översvämningsområde enligt kommunens kartläggning av skyfall.

De låglänta markområdena vid Kärrs industriområde, Bagaregatan och Alléskolan är särskilt utsatta för översvämningar. I den nordöstra delen av Vitsippsparken finns ett mindre dagvattenmagasin som hjälper till att ta hand om dagvattnet.

Träd och annan vegetation i området är viktiga för att motverka effekterna av klimatförändringar. De sänker temperaturen under sommaren och jämnar ut temperaturvariationer, vilket gör miljön bättre för människor, växter och djur.

Enligt en förstudie från Statens geotekniska institut (SGI) 2019 finns det inga risker för ras eller skred i området.

Rening och reglering av vatten

Det finns utmaningar när det gäller fördröjning och filtrering av dagvatten i området. Alla befintliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, där Malmabäcken fungerar som recipient.

Kommunens gröna och skogliga områden spelar en avgörande roll för infiltrationen och regleringen av dagvattnet. Dessa naturområden hjälper till att förebygga översvämningar, erosion och torka. Genom att stärka och vårda dessa naturliga lösningar kan vi effektivt hantera dagvattnet och samtidigt skydda både bebyggelsen och den omgivande miljön.

Fysisk hälsa

Två lekmiljöer för yngre barn främjar både fysisk aktivitet och social interaktion.

Blandskogen (nummer 86) är populär för discgolf, och nyckelkodsområdet erbjuder även plats för spontanlek och fotboll.

Det finns tre stycken hälsoslingor, blå, orange och röd, som ger utmärka möjligheter till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#)

Mentalt välbefinnande

I blandskogen kan besökare njuta av fågelkvitter och träden skapar en skyddad och harmonisk miljö där naturens lugn ger utrymme för avkoppling och reflektion.

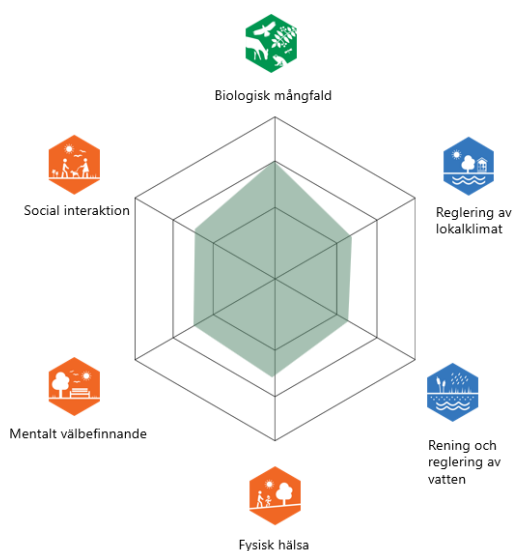
Nyckelkodsområdet erbjuder flera gång- och cykelvägar, omgivna av grönskande landskap, som inbjuder till lugna promenader.

Social interaktion

I nyckelkodsområdet vid (nummer 86) finns en grillplats och sittmöjligheter som främjar social interaktion. De två lekmiljöerna erbjuder en naturlig samlingsplats för barnfamiljer.

Samlad bedömning

Förslag på utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 82: Skapa en park med en integrerad lekmiljö, där varierad plantering av lövträd höjer naturvärdet. Blommande buskar som syren och hägg, samt perenna blomsteranläggningar, bidrar till en inbjudande och naturnära miljö som ökar områdets attraktionskraft.

Nummer 86: Plantering av träd som björk, al och pil kan höja naturvärdet. Träden förbättrar mikroklimatet och bidrar till att reducera översvämningar.

Nummer 90: Plantera fler lövträd som lind, oxel och lönn som bidrar till att stärka ekosystemtjänster.

Rening och reglering av vatten

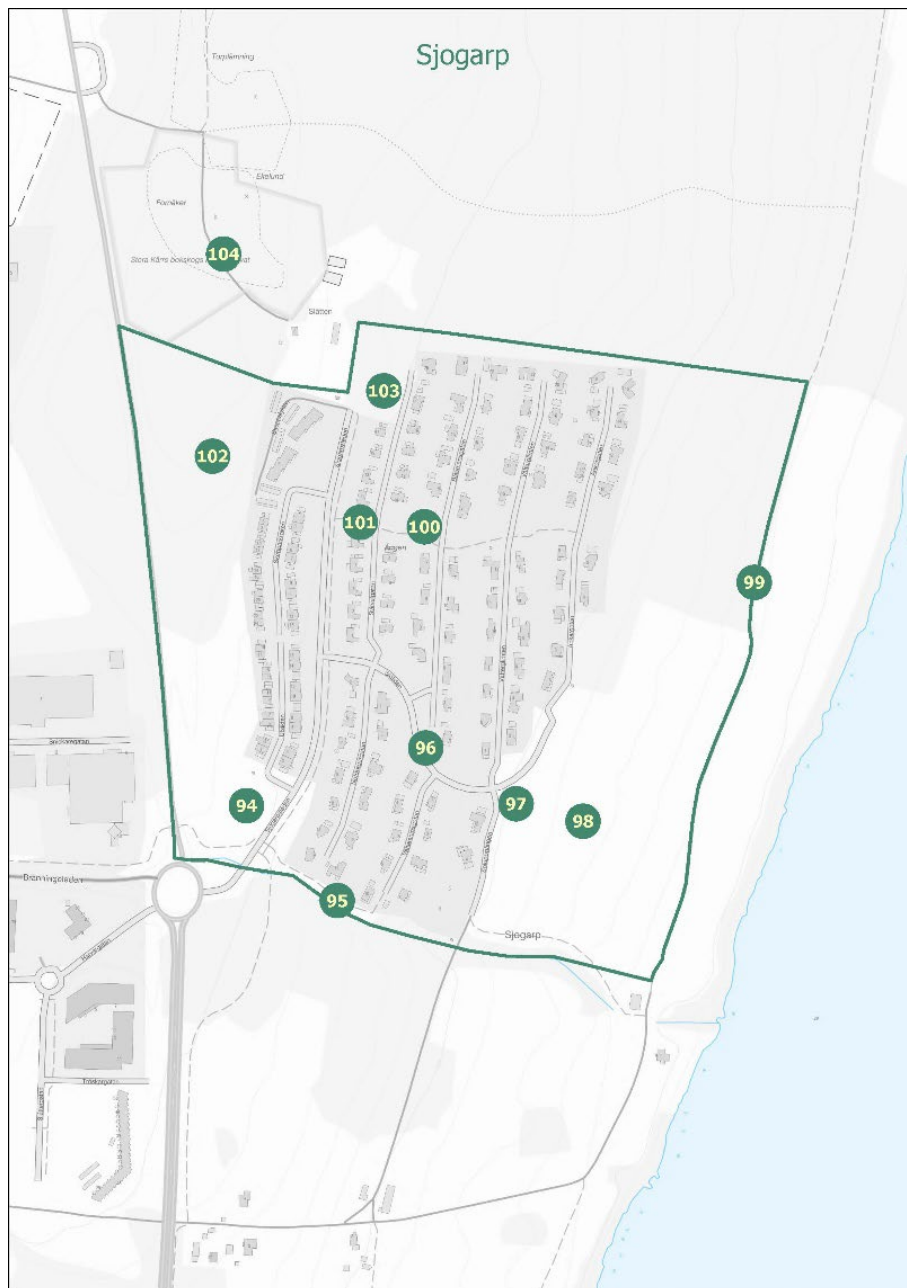
Effektiv dagvattenhantering är avgörande i det lågt belägna området som tidigare drabbats av översvämningar. Delar av ytan i norr (nr 82) kan förslagsvis användas som översvämningssyta och fördröjning av dagvatten. Öppna och tröga lösningar bör utvecklas för att möta klimatförändringar och ta hänsyn till hela Bränningebäckens och Malmabäckens avrinningsområde. Dessa lösningar kan med fördel anpassas till det lokala landskapet för att stärka både naturvärden och områdets attraktionskraft.

Social interaktion

Nummer 82: Temalekmiljö med fokus på vildmark för att stärka områdets attraktionskraft.

Temat kan integreras i den framtida parken med djurskulpturer i naturliga material som lyfter fram svensk natur och skapar en lärande miljö. Grillplatser med bänkar och bord uppmuntrar social interaktion. Eftersom området har många ungdomar bör miljön även erbjuda aktiviteter som tilltalar denna målgrupp och främjar deras engagemang.

11. Sjogarp – Vättervy

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet består främst av bostadsområden med några få flerfamiljshus, samt radhus och enbostadshus. Området har ett lågt bebyggelsetryck och omfattar flera gällande detaljplaner. Enligt översiktsplanen är ingen ny bostadsbebyggelse föreslagen för området. Länsväg 195 löper längs den västra sidan och medför vissa bullerstörningar.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala gröna ytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd utan några större hinder.

Biologisk mångfald

Området präglas av en varierad landskapsbild med hög biologisk mångfald och betydande naturvärden. Här finns livsmiljöer som ängsmark, ekskog och björkdunge, vilket bidrar till områdets ekologiska rikedom. Ängsmarkerna är särskilt viktiga för pollinatörer och stärker ekosystemtjänsterna. Skogsstyrelsen har identifierat ekskogen som en nyckelbiotop.

Vid gränsen till nyckelkodsområdet ligger Kärrs bokskog, ett privat naturreservat, samt Natura 2000-område. Bokskogen är hem för fåglar som kattuggla och nötväcka, samt flera sällsynta insekter.

Vättern, som gränsar till området, har en stor biologisk mångfald med ovanliga växt- och djurarter. Sjön är en näringsfattig och klarvattensjö, och nästan hela Vättern är skyddad som Natura 2000- och vattenskyddsområde. I Vättern finns cirka 28 fiskarter, samt signalkräfta. Vanliga arter är röding, öring, harr, sik, siklöja och hornsimpa.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 94: En större ängsmark omges i norr av ett dike och en bullervall, vilka pryds av solitära träd såsom björk, ek och ask. Längs länsväg 195 löper en skogsridda med liknande trädslag, vilket bidrar till en sammanhängande grönstruktur.

Nummer 95: En grön korridor med orörd lövskog, som björk, fågelbär, rönn och ek, löper parallellt med gångvägen. Den privatägda skogen är viktig för områdets höga naturvärden.

Nummer 96: En grön korridor med finklippt gräs och en rönnallé stärker ekosystemtjänster i området.

Nummer 97: Lekmiljön vid Soluppgången erbjuder en variation av lekredskap, finklippta gräsytor och en fotbollsplan. Området gränsar till en björkdunge med inslag av en, vilket skapar en naturnära miljö. Död ved har lämnats kvar för att gynna pollinatörer genom att erbjuda boplatser och skydd. Frukträd har planterats för att både berika landskapsbilden och främja rekreation.

Nummer 98: Vidsträckta ängsmarker som hyser en artrik flora med bland annat blåklocka, rödklint, ängsvädd, prästkraze, rödven, timotej och smörblomma vilket bidrar till biologisk värdefullmiljö.

Nummer 99: En grusväg omgiven ängsmark, solitära träd och barrskog, sträcker sig längs Vättern.

Nummer 100: Båtmans lekmiljö erbjuder lekredskap, finklippt gräs och gränsar till ett dike. Kommunen planerar att avveckla lekmiljön men behålla grönytorna för spontanlek.

Nummer 101: En grön korridor med finklippt gräs och solitära träd som rönn och björk, stärker ekosystemtjänsterna.

Nummer 102: Ekskog med inslag rönn, lönn och bok bidrar till höga naturvärden som också dämpar ljudet från trafiken längs länsväg 195.

Nummer 103: En björkdunge med inslag av ek och bok, tall och en fungerar som en naturlig förlängning av Kärrs bokskogs naturreservat. En del av grönytan har privatiserats.

Utanför Nyckelkodsområdet

Nummer 104: Kärrs bokskog, ett naturreservat och Natura 2000-område som har självföryngrat sig, har mycket höga naturvärden. Reservatet gränsar till nyckelkodsområdet. Naturreservatet ligger på privat mark,

Reglering av lokalklimat

Kommunens markområden har förutsättningar för att på olika sätt hantera en del av de effekter som kan uppstå till följd av ett förändrat klimat. Området är inte klassificerat som

översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Träd och vegetation i området bidrar till att reducera klimatförändringarna genom inbindning av kol. Vegetationen i området bidrar till att sänka temperaturen under sommarmånaderna och utjämna temperaturvariationer vilket förbättrar livsmiljön för människor, växter och djur. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Området erbjuder goda förutsättningar för fördröjning och filtrering av dagvatten. Samtliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, vars recipienter är Övre Kockabäcken och små diken. Ett öppet dagvattendike sträcker sig från den västra till den östra delen av Sjogarps bostadsområde, vilket bidrar till att fördröja dagvattnets flöde i området.

Stora arealer av kommunens grön- och skogsområden spelar en viktig roll i att infiltrera och rena dagvattnet från föroreningar.

Fysisk hälsa

Kommunens grönområden inom området erbjuder flera möjligheter för fysiska aktiviteter och rekreation. Naturliga gångstigar leder till en angränsande bokskog, och befintliga lekmiljöer med klätterställningar och en boulebana uppmuntrar till spontanlek och social samvaro. En mindre naturstig sträcker sig mellan Munkaskog och Domsand, vilket främjar både fysisk hälsa och friluftsliv.

Mentalt välbefinnande

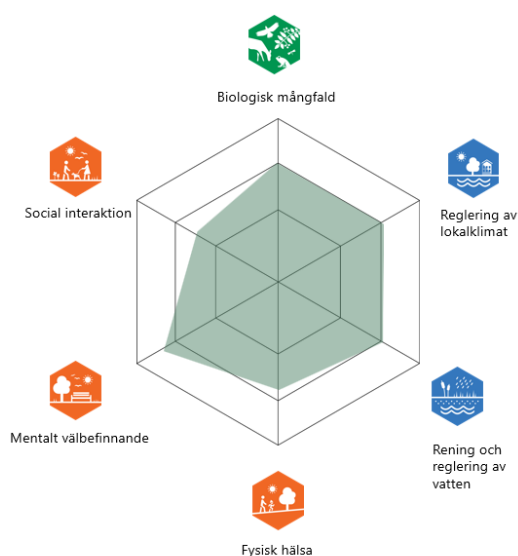
Stora delar av de kommunägda grönområdena i Sjogarp erbjuder tysta, lugna miljöer med fågelkvitter. Skogsidån längs länsväg 195 dämpar bullret mot det intilliggande bostadsområdet. Området har en fantastisk utsikt mot Vättern som bidrar till avkoppling och kan ge en avslappnande miljö.

Social interaktion

Lekmiljöerna erbjuder aktiviteter för både barn och vuxna, med boulebana, fotbollsplan, lekredskap, grillplats och lusthus för social samvaro.

Samlad bedömning

Förslag till utveckling

Biologisk mångfald

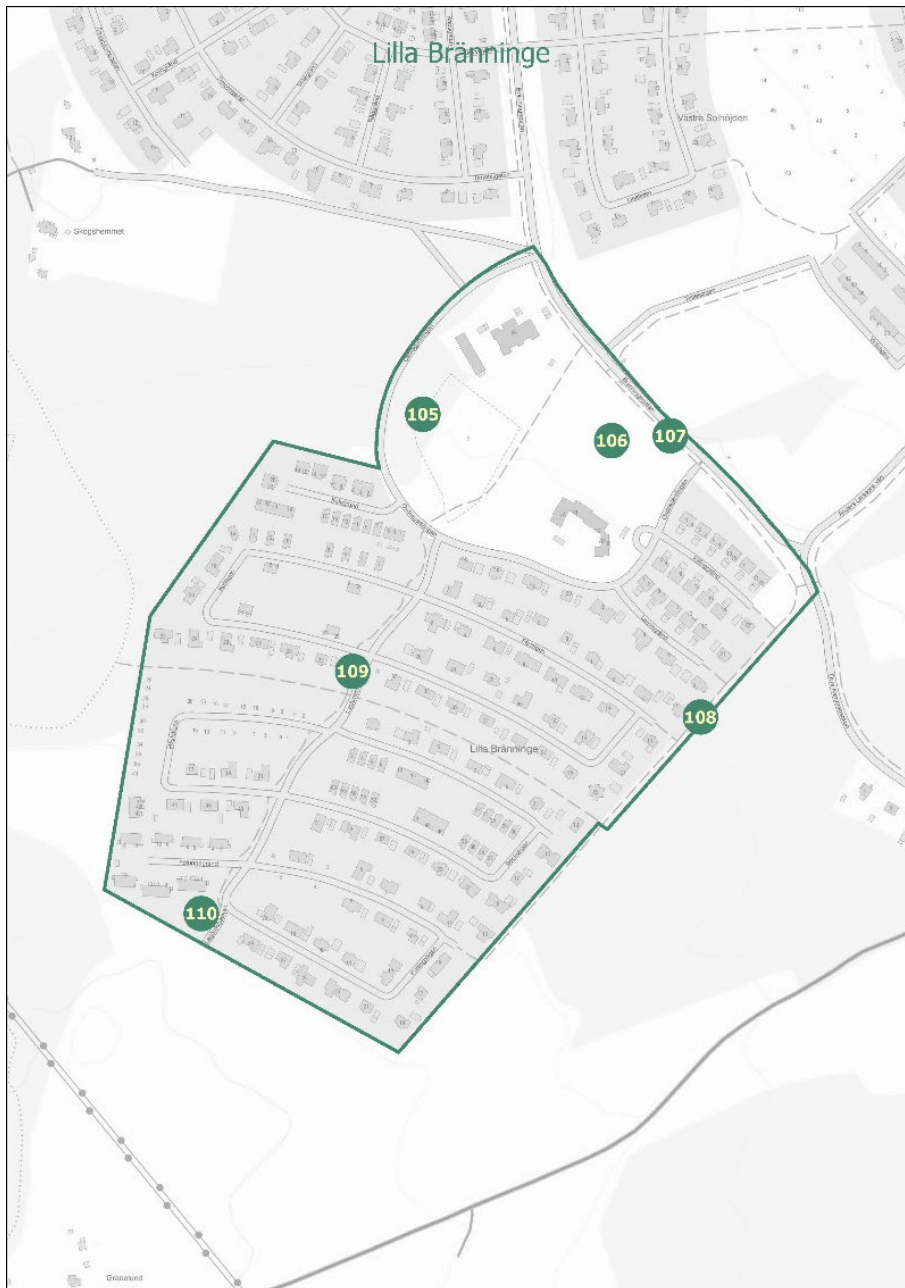
Nummer 94: Plantera fler lövträd och så ängsfrön i långgräset. Större stenar kan placeras ut för att skapa naturliga sittplatser med utsikt över Vättern. Dessa åtgärder skulle tillsammans bidra till att stärka de höga naturvärdena, främja rekreation och öka områdets attraktionskraft.

Nummer 100 och 101: Plantera in mer träd och buskar för att gynna pollinerande insekter, gärna mer naturlika miljöer. Delar av de kortklippta gräsyrtorna skulle kunna ersättas med långgräs.

Fysisk hälsa

Nummer 99: Grusvägen längs Vättern kan förbättras och förlängas både norrut mot Munkaskog och söderut mot Domsand, vilket skapar bättre förbindelser och främjar friluftsliv och rekreation.

12. Lilla Bränninge – Granskog

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet domineras av enbostadshus, men här finns även parhus och kedjehus. Området har två förskolor och omfattas av flera detaljplaner. Enligt översiktsplanen är inget specifikt område utpekade för nyckelkodsområdet. En ny lekmiljö (nummer 110) har anlagts under 2025.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala gröna ytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd utan några större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet rymmer flera naturtyper, såsom granskog, ängsmark och gröna korridorer. Ängsmarken stödjer vilda pollinatörer, vilket är viktigt för den biologiska mångfalden. De gröna korridorerna har ett lägre naturvärde då de främst består av gräsbeklädda ytor utan träd eller varierad vegetation.

Den nyetablerade bostadsbebyggelsen och de nyanlagda trädgårdarna bidrar ännu inte till den biologiska mångfalden. Däremot erbjuder den täta granskogen viktiga ekosystemtjänster och rekreation.

De angränsande områdena, med granskog, blandskog och åkermark, stärker ekosystemtjänsterna i nyckelkodsområdet och ökar den biologiska mångfalden genom sin variation av landskapstyper.

Naturområden på allmän platsmark

Nummer 105: En tät granskog är etablerad, och i anslutning till den finns en dagvattendamm. Tillsammans bidrar de till viktiga ekosystemtjänster i området. Marken är idag privatägd men ligger med i ett exploateringsavtal att kommunen ska ta över allmänplatsmark.

Nummer 106: Större ängsmark breder ut sig och pryds av smörblomma, klöver, vallmo, blåklint och prästkrage, vilket bidrar till att gynna pollinatörer. Ytan är reglerad som skola men inte bebyggt än.

Nummer 107: Den gröna korridoren längs Bränningegatan har finklippt gräs. I sin nuvarande form har den inte höga naturvärden, men bidrar till grönskan i området.

Nummer 108: En grön korridor sträcker sig längs gång- och cykelvägen, där en privatägd lövskog löper parallellt. Skogen spelar en viktig roll för områdets ekosystemtjänster och ökar områdets attraktionskraft.

Nummer 109: Längs Ladugårdsbacken finns flera grönytor med finklippt gräs, som bidrar till grönska i bostadsområdet men saknar höga naturvärden i sin nuvarande form.

Nummer 110: En ny lekmiljö för mindre barn ska etableras.

Reglering av lokalklimat

Kommunens markområden i nyckelkodsområdet står inför utmaningar relaterade till det förändrade klimatet och har klassificerats som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskartering. Hanteringen av dagvattnet i området utgör en utmaning. För att fördröja vattnet och minska översvämningsrisken har en dagvattendamm anlagts, men dess funktionalitet är begränsad.

De planterade träden och vegetationen i området bidrar till att sänka sommartemperaturerna och förbättra livsmiljön kring dammarna. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns utmaningar när det gäller fördröjning och filtrering av dagvatten i området. Befintliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, där Malmbäcken fungerar som en recipient och leder vattnet vidare till Vättern. Kommunens gröna ytor och skogsområden spelar en viktig roll genom att infiltrera och reglera dagvattnet, vilket bidrar till att förebygga översvämningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Den framtida lekmiljön kommer att främja fysisk aktivitet för yngre barn. OK-gränsen, som angränsar till nyckelkodsområdet, är ett populärt friluftsområde. Se nyckelkodsområde nummer 8 Bränninge.

Mentalt välbefinnande

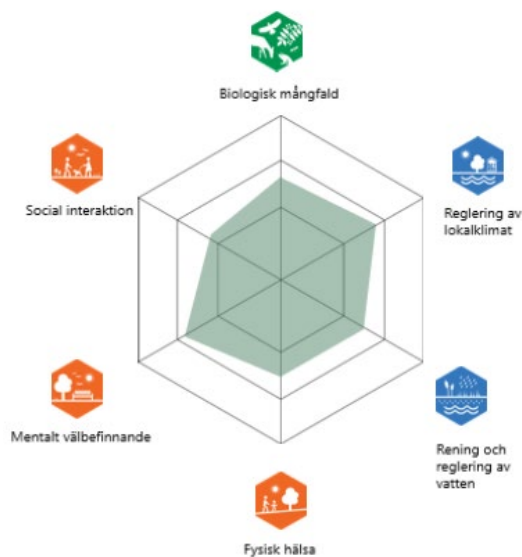
Närheten till friluftsområdet OK-gränsen bidrar till ökat välbefinnande.

Social interaktion

Den framtida lekmiljön kommer att främja social interaktion i området.

Samlad bedömning

Förslag till utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 107: Plantera trädallé som ek, bok, lind och lönn längs Bränningegatan skulle förstärka ekosystemtjänster.

Nummer 109: Plantera en trädallé med ek, bok, lind, rönn, oxel och körsbär längs Ladugårdsbacken för att förbättra mikroklimatet och den biologiska mångfalden.

Nummer 110: Plantering av träd som rönn, kastanj, körsbär och ek, samt växter som syren och hägg, kommer att bidra till ökad biologisk mångfald och årstidsvariation.

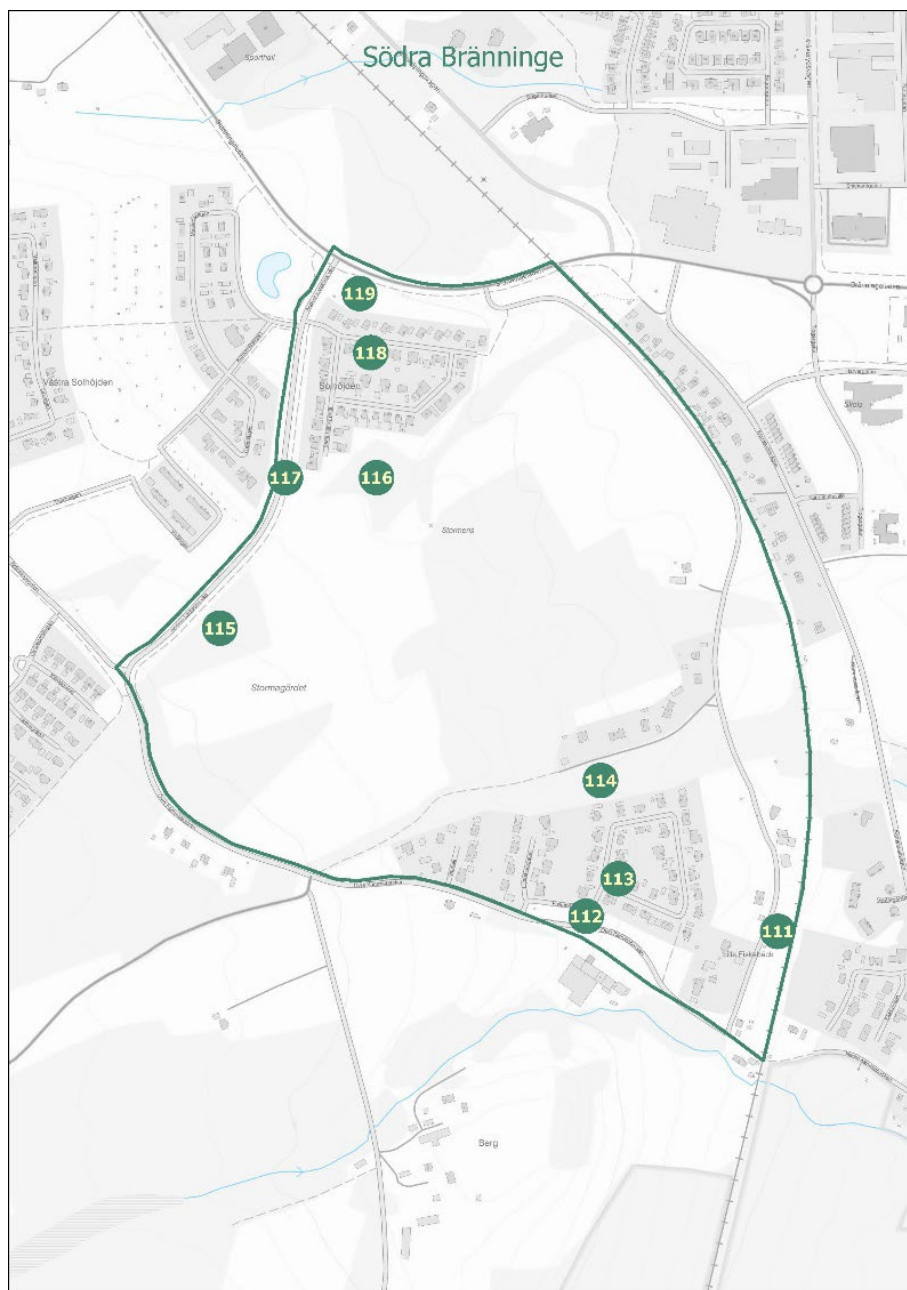
Rening och Reglering

Nummer 105: Dammens funktionalitet behöver ses över, och vid en eventuell omformning av dagvattenssystemet bör landskapet beaktas för att även främja rekreation.

Social interaktion

Nummer 109: Placera sittplatser längs Ladugårdsbacken för att skapa naturliga mötesplatser.

13. Södra Bränninge – Ängen

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet består enbart av enbostadshus. Flera detaljplaner är gällande, och en stor del av området är för närvarande under exploatering. Området närmast järnvägen har lyfts fram som ett möjligt framtida bostadsområde i översiktsplanen. Jönköpingsbanan löper genom den östra delen av nyckelkodsområdet, vilket medför vissa bullerstörningar och begränsningar till hur området kan bebyggas.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala gröna ytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd utan några större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet kännetecknas av en varierad natur med både odlingsmark som dominerar och skogsbeklädda ytor. Området har också grunda raviner som, under större delen av året, är vattenförande och utgör en tydlig landskapsform. Här finns en rik fauna med vilda djur som älg, rådjur, räv och hare. Terrängen är kuperad och lutar åt öster. Norra och södra Kockabäcken samt Fiskbäcken i söder utgör viktiga blå strukturer som bidrar till landskapets naturliga värde. Området är rikt på biologisk mångfald och erbjuder en mängd olika ekosystemtjänster.

Allmän platsmark

Nummer 111: Området är en gammal betesmark som idag används som ängsmark, präglad av växter som smörblomma, klöver, timotej, vallmo samt trädslag som körsbär och sälg. Ängen har ett högt naturvärde.

Nummer 112: En rymlig gräsyta som övergår i en bullervall mot bostadsområde. Området präglas av varierad växtlighet som kattsura, körsbär och hägg, samt lökväxter som stärker ekosystemtjänster och ökar områdets attraktionskraft.

Nummer 113: Fiskebäckslidens lekmiljö består av lekredskap omgivna av finklippt gräs och har ett lågt naturvärde. Kommunen planerar att utveckla området till en mer omfattande lekmiljö.

Nummer 114: Bäckravin norr om Fiskebäcksliden med rinnande vatten, källflöden och uppvuxen, ogallrad askog. Området präglas av hög fuktighet och inslag av död ved som bidrar till stor biologisk mångfald.

Nummer 115: Grön ridå av yngre ek med inslag av asp mellan Anders Larssons väg och Stormagärdet. Marken planeras att tas över av Habo kommun.

Nummer 116: Bäckravin med lövskog och rik örtrik vegetation som idag fungerar som översvämningsyta. I ravinen växer bland annat vitsippa, humleblomster och älggräs.

Nummer 117: En grön korridor med långgräs, som gränsar till ett dike, har ett lågt naturvärde.

Nummer 118: Stina Lottas lekmiljö består av lekredskap och finklippt gräs med lågt naturvärde. Lekmiljön kommer att avvecklas, men grönytan kommer att behållas.

Nummer 119: En grön korridor med långgräs och dike, med inslag av björk, ek och asp. På en gräsbeklädd slänt växer lupin, en invasiv art, under försommaren.

Reglering av lokalklimat

Kommunens markområden i sin nuvarande form har goda förutsättningar att hantera flera av de effekter som kan uppstå till följd av ett förändrat klimat. Området är inte klassificerat som översvämningsområde enligt kommunens skyfallskarteringar. En dagvattendamm ligger i nära anslutning till nyckelkodområdet, och kommunen ansvarar för skötseln av dammen, medan marken ägs av en privat fastighetsägare. Träd och vegetation i området spelar en viktig roll i att motverka klimatförändringarna genom att bidra till lägre temperaturer under sommarmånaderna och utjämna temperaturvariationer. Detta skapar en bättre livsmiljö för både människor och djur samt gynnar den lokala växtligheten. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns goda förutsättningar för fördröjning och filtrering av dagvatten i området i dess nuvarande form. Samtliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, där Norra Kockabäcken fungerar som recipient. Stora arealer av kommunens grön- och

skogsområden bidrar till att dagvattnet infiltreras och renas från föroreningar, vilket samtidigt förebygger översvämningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Nyckelkodsområdet erbjuder gångstigar i en naturnära miljö, men området är under exploatering. Det finns en orange hälsoslinga som ger utmärkt möjlighet till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#)

Mentalt välbefinnande

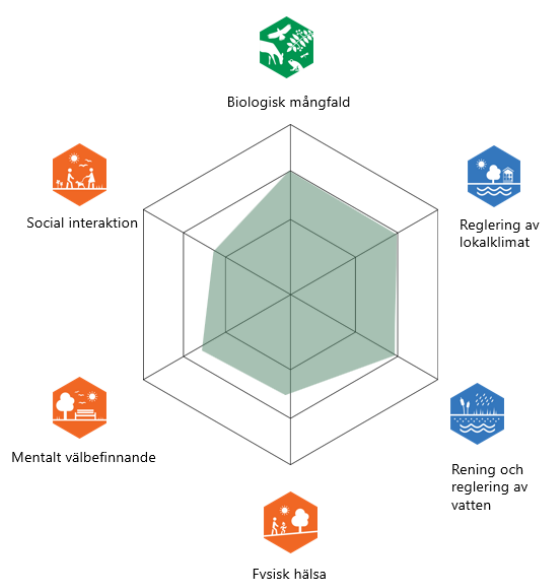
Nyckelkodsområdet erbjuder i sin nuvarande form en naturnära upplevelse och frodig grönska.

Social interaktion

Nyckelkodsområdet erbjuder i sin nuvarande form social interaktion för yngre barnfamiljer genom de befintliga lekmiljöerna.

Samlad bedömning

Förslag på utveckling

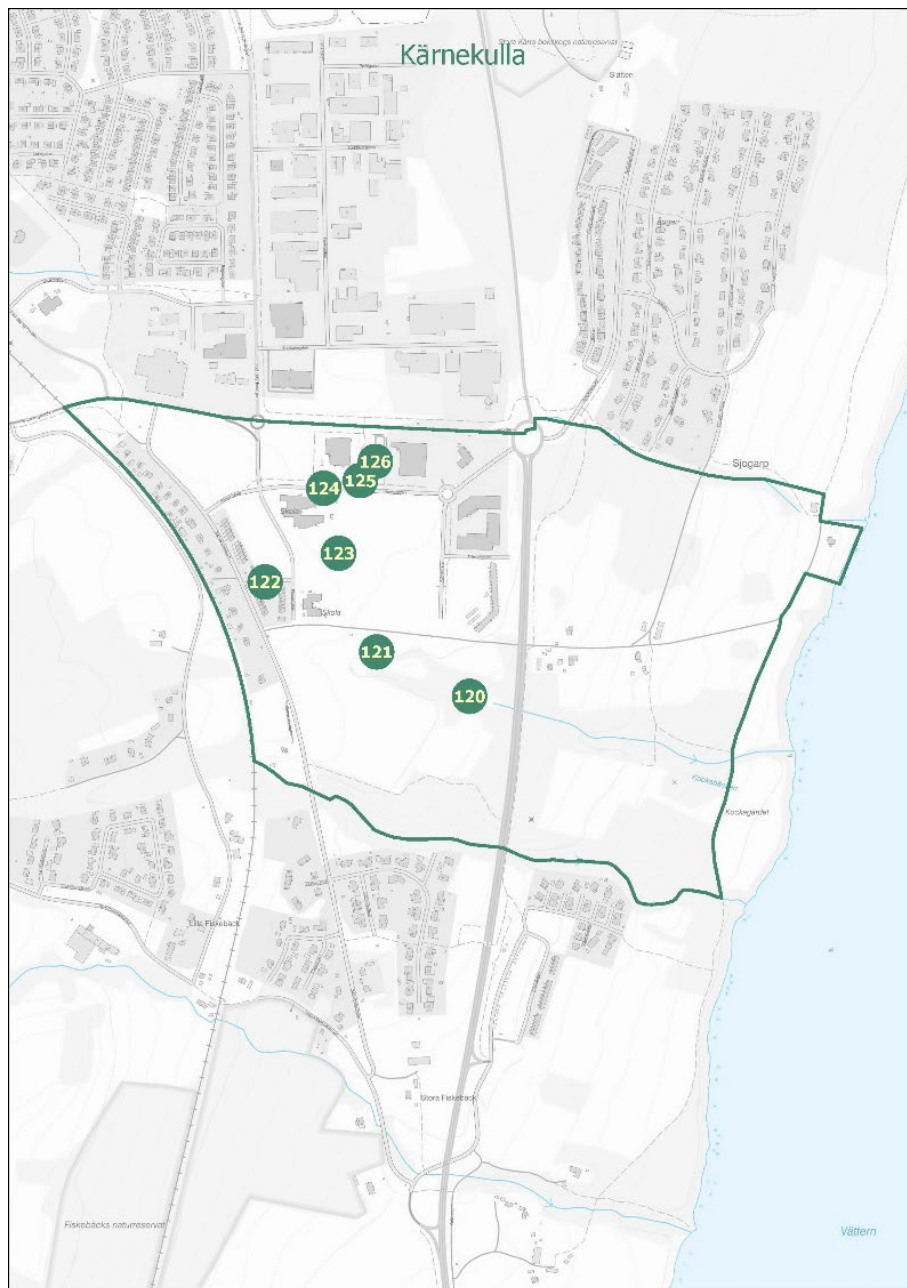
Biologisk mångfald

Nummer 112: Plantera träd och buskar som körsbär och hägg, samt lökväxter, för att höja naturvärdet.

Nummer 117: En trädallé planteras med ek, bok, lind och lönn längs med Anders Larssons väg. Detta förbättra mikroklimatet.

Nummer 118: Plantera körsbär och en häck för att avskilja grönområdet från vägarna.

14. Kärnekulla – Ravinen

Bebyggelsestruktur och planer

Den norra delen av nyckelkodsområdet rymmer flerfamiljshus, skola, förskola, sporthall, handel, gym, restauranger och café. De västra delarna består främst av enbostadshus och kedjehus. Flera detaljplaner har redan antagits, och stora delar av området är för närvarande under exploatering. I östra och södra delen av nyckelkodsområdet är områden föreslagna för framtida bostadsbebyggelse enligt översiktsplanen. Jönköpingsbanan löper genom den västra delen av området, vilket medför bullerstörningar.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala gröna ytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd utan några större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet präglas av en varierad natur med åkermark, betesmarker, skogspartier, raviner och ängsmark, vilket gynnar en rik fauna med bland annat älg, rådjur, räv och hare. Norra och södra Kockabäcken utgör viktiga blå strukturer som stärker landskapets ekologiska värde.

Vid utbyggnaden av Kärnekulla har träd av olika arter återplanterats för att stödja biologisk mångfald och mikroklimat. På obebyggda åkrar har ängsfröer såtts för att skapa en trivsamt miljö för både djur och människor. Ravinen rymmer värdefulla naturmiljöer med vattendiken, äldre träd och blommande ängar. Kommunens trädplantering stärker den långsiktiga ekologiska balansen.

Nummer 120: En vacker ravin där Kockabäcken rinner, omgiven av gamla träd som ek, björk, al och hassel. Ravinen har höga naturvärden och erbjuder en mängd olika ekosystemtjänster.

Nummer 121: En ny lek miljö med lekredskap omges av al, tall och lönn. En intilliggande björkallé skapar skugga, lummighet och stärker ekosystemtjänsterna.

Nummer 122: En äldre allé bestående av lind och lönn sträcker sig mellan Kärnekullavägen och Plogargatan och främjar den biologiska mångfalden i bostadsområdet.

Nummer 123: Det gröna stråket ramas in av solitära träd som björk, ask, al och körsbär. En öppen dagvattendamm med fontän håller vattnet i cirkulation. En imponerande ask med ett stamomfång på drygt 6,5 meter i bidrar till den biologiska mångfalden.

Nummer 124: Längs Harvargatan, Plogargatan och Slåttergatan sträcker sig trädalléer med bland annat björk, svarttall, klibbal, lönn, lind och kastanj. Undervegetationen består av gräs och lökväxter, vilket höjer naturvärdet och skapar lummighet i området.

Nummer 125: En upphöjd rabatt med klotkörsbär, hortensia, rudbeckia, solhatt, kantnepeta, tovsippa och lökväxter främjar pollinatörer. Intill löper en grön korridor med björkar och gräsytor längs gång- och cykelvägen, vilket skapar en lummig och trivsamt miljö.

Nummer 126: Sex upphöjda rabatter mellan parkeringsplatser fungerar som gröna oaser och bidrar till att minska dagvattenavrinningen. De är planterade med björkar och perenner, vilket stärker områdets naturvärden.

Reglering av lokalklimat

Kommunens markområden har goda förutsättningar att hantera effekterna av ett förändrat klimat i sin nuvarande form. En dagvattendamm med vattenspegel är belägen nedanför skolan, och kommunen ansvarar för skötseln av dammen. Gångstråket som nedanför skolan fungerar som en översvämningssyta. Fördröjningsdamm finns längst ner i ravinen. Delar av området har hög markfuktighet, vilket bör beaktas vid den pågående exploateringen. Träd och vegetation spelar en central roll i att motverka klimatförändringar genom att sänka temperaturerna under sommaren och utjämna temperaturvariationer, vilket förbättrar livsmiljöerna för både människor och djur samt gynnar den lokala växtligheten. Enligt Statens geotekniska institut (SGI) förstudie från 2019 är området inte klassificerat som riskområde för ras eller skred.

Rening och reglering av vatten

Det finns förutsättningar för fördröjning och filtrering av dagvatten i området i dess nuvarande form. Öppna diken löper utmed de flesta gatorna och leder dagvattnet mot Norra och Södra Kockabäcken. Samtliga fastigheter är anslutna till kommunens dagvattensystem, där Norra och Södra Kockabäcken fungerar som recipienter. Grön- och

skogsområden bidrar till att infiltrera och rena dagvattnet från föroreningar, vilket förebygger översvämningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Nyckelkodsområdet erbjuder gångstigar i en naturnära miljö. Här finns även en lekmiljö som främjar fysisk aktivitet för de yngre barnen samt ett utegym som både utmanar och stimulerar den fysiska hälsan. Skolgårdarna inom området uppmuntrar till fysisk aktivitet. Likaså torgytan utanför sporthallen där det bland annat finns basketplan och olika träningsredskap.

Mentalt välbefinnande

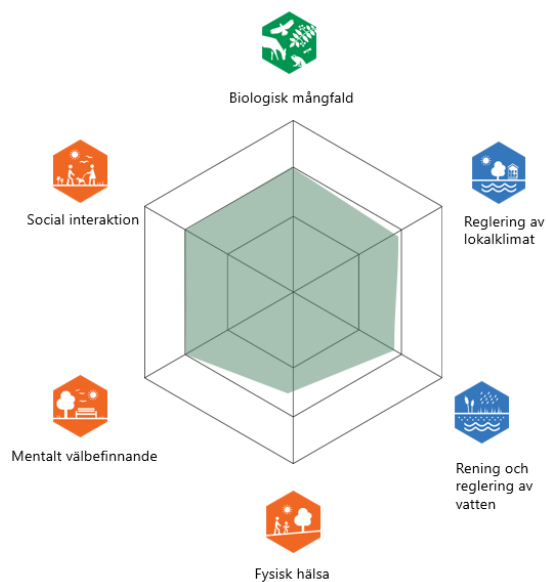
Nyckelkodsområdet erbjuder en naturnära upplevelse med fågelkvitter och frodig grönska. Den öppna vattenspegeln och sittmöjligheten under den stora asken inbjuder till avkoppling. Ravinen ger en lugn atmosfär med fågelkvitter och en mindre bäck, vilket skapar en mångsidig och rofylld naturupplevelse.

Social interaktion

Nyckelkodsområdet främjar social interaktion för yngre barnfamiljer genom den befintliga lekmiljön, som inkluderar grillplats och sittmöjligheter. Området har även inomhusfaciliteter, men för att skapa fler möjligheter till gemenskap och lek bör naturliga mötesplatser utomhus vidareutvecklas i takt med exploateringen. I anslutning till nummer 122 finns också sittplatser.

Samlad bedömning

Förslag på utveckling

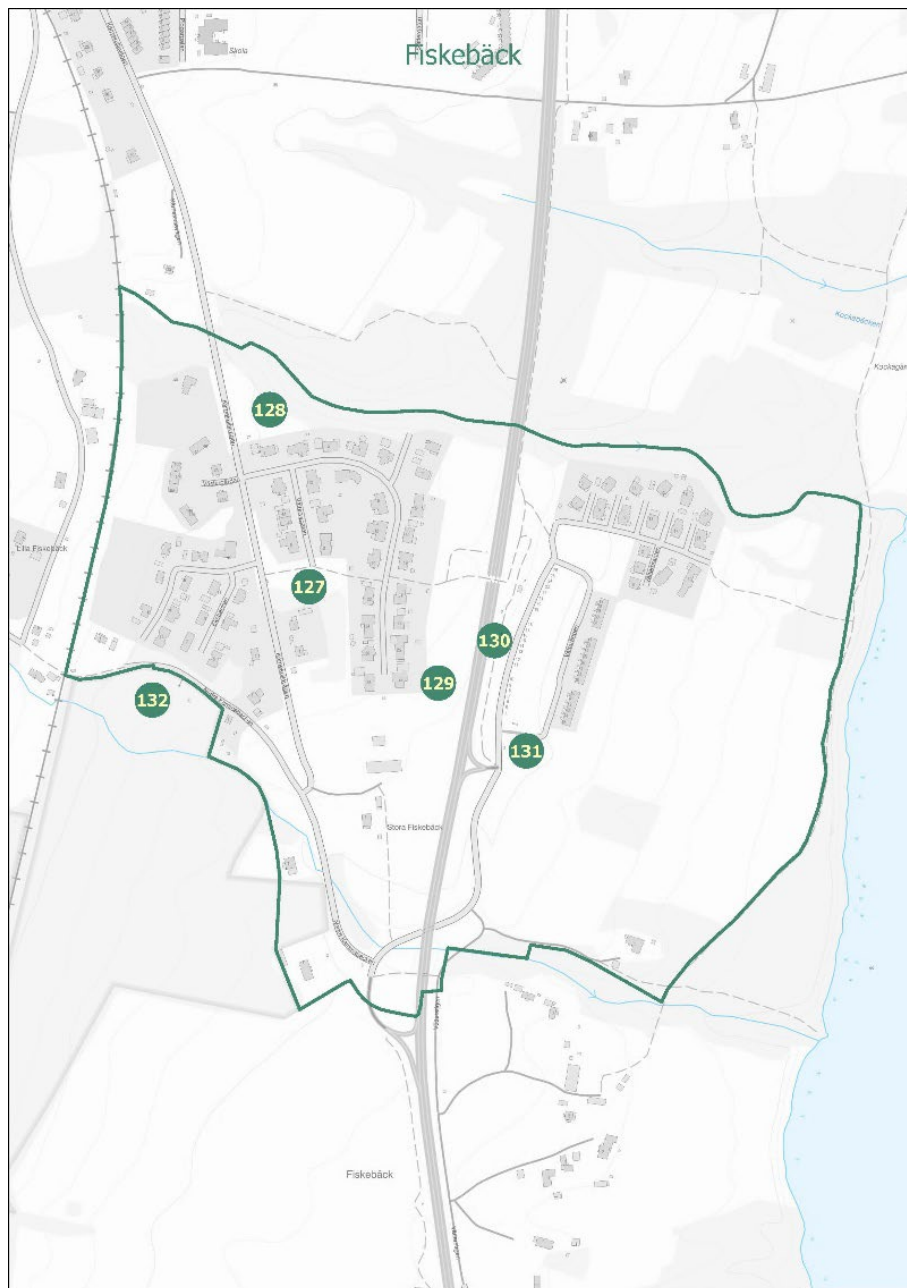
Biologisk mångfald

Nummer 120: För att bevara det öppna landskapet och skapa tillgänglighet kan får beta på området, vilket samtidigt bidrar till höga naturvärden.

Social interaktion

Nummer 120 och 123: Erbjuder fler sittmöjligheter för att skapa naturliga mötesplatser inom området.

15. Fiskebäck - Vättervy lekmiljö

Bebyggelsestruktur och planer

Nyckelkodsområdet består av bostadsområden med enbostadshus och radhus. Området omfattar flera gällande detaljplaner, och en del av den centrala delen är för närvarande under exploatering. Enligt översiktsplanen är nya bostäder föreslagna för den södra delen av området.

Västgöte rastplats erbjuder en fantastisk utsikt över Vättern. Länsväg 195 löper genom nyckelkodsområdet och medför en viss bullerstörning.

Bostadsområdena har tillgång till kommunala gröna ytor på minst 5000 kvadratmeter inom 300 meters gångavstånd, utan några större hinder.

Biologisk mångfald

Nyckelkodsområdet erbjuder en mångfald av naturtyper. I öster domineras området av åkermark, medan den södra delen består av betesmark och den norra delen präglas av skogspartier.

Den sydvästra delen av nyckelkodsområdet gränsar till naturreservatet Fiskebäcks ängar, som även är ett Natura 2000-område. Här finns gamla ekar med stort biologiskt värde, samt andra lövträd som ask, rönn, lönn och björk. På våren slår vitsipporna ut och förgyller området. Fiskebäcken rinner genom naturreservatet.

I den norra delen breder ett långsmalt skogsområde ut sig, bestående av ek, björk och gran. Detta skogsområde bidrar till ökad biologisk mångfald, absorberar vatten och ger skugga under sommaren.

Fiskebäcken och norra Kockabäcken rinner genom nyckelkodsområdet och mynnar ut i Vättern, vilket ytterligare bidrar till den biologiska mångfalden i området.

Allmän platsmark

Nummer 127: Vätterygats lek miljö har lekutrustning, pulkabacke och fotbollsplan omgiven av gräsytor. I anslutning till området finns en lövskog med ek, körsbär, asp och björk som främjar biologisk mångfald. Dagvatten leds bort genom ett dike.

Nummer 128: I norra delen av Vättervågatan breder en lövskog med ek, lönn, ask och björk ut sig. Skogen längs den fuktiga ravinen höjer naturvärdet och bidrar med viktiga ekosystemtjänster.

Nummer 129: En långsmal äng med timotej, klöver, vallmo och prästkrage gynnar vilda pollinatörer. I söder bidrar en dagvattendamm till ökad biologisk mångfald.

Nummer 130: En grön bullervall av björk, rönn och tall dämpar ljud från länsväg 195 och avskiljer den från villorna, samtidigt som den gynnar den biologiska mångfalden.

Nummer 131: Vättervågsparken är en rastplats med gräsytor och äldre björkar skapar ett gynnsamt mikroklimat. Häckar av ölandstök och syren stärker både biologisk mångfald och platsens attraktivitet.

Utanför nyckelkodsområdet

Nummer 132: Naturreservatet Fiskebäckensängar är beläget utanför nyckelkodsområdet och rymmer ett rikt växtliv med ek, hassel, ask och alm. Den tidigare lövängen har vuxit igen och är nu värdefull för sin lundmiljö och fuktiga marker. Naturvårdsverket äger naturreservatet.

Reglering av lokalklimat

Kommunens markområden har goda förutsättningar att hantera effekter av ett förändrat klimat. En del av området är klassificerat som översvämningsområde enligt länsstyrelsens skyfallskartering. En dagvattendamm nära nummer 126, som kommunen sköter på allmän platsmark, kan behöva utredas för att bedöma dess effektivitet. Träd och vegetation bidrar till lägre temperaturer och jämnar ut temperaturvariationer, vilket förbättrar livsmiljön för människor, djur och växtlighet. Området är även klassificerat som ras- eller skredområde enligt SGI:s kartläggning från 2019.

Rening och reglering av vatten

Det finns goda förutsättningar för fördröjning och filtrering av dagvatten i området. Alla fastigheter är anslutna till kommunens system, där Södra Kockabäcken fungerar som recipient. Kommunens grön- och skogsområden bidrar också till infiltration och rening av dagvatten, vilket förebygger översvämnningar, erosion och torka.

Fysisk hälsa

Vätterröyns lekmiijö för yngre barn främjar fysisk aktivitet och social interaktion. Det finns en orange hälsoslinga som ger utmärkt möjlighet till motion. Habo kommuns fritids- och kulturförvaltning erbjuder totalt fem hälsoslingor i centrala Habo. För mer information, besök kommunens webbsida, [Habo kommun — Naturkartan](#). Angränsande naturreservat har stigar för promenader och terränglöpning.

Mentalt välbefinnande

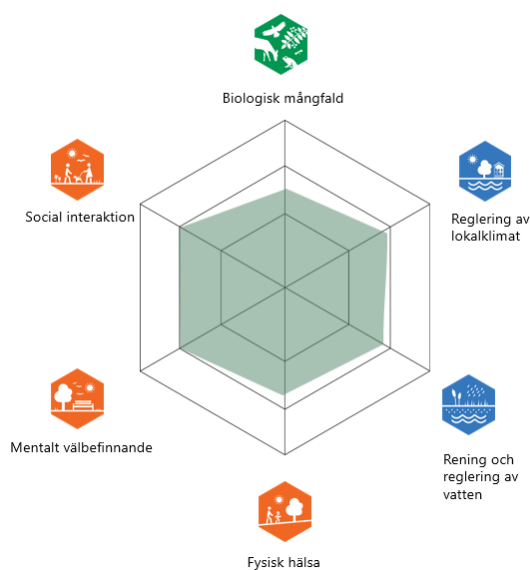
I angränsning till nyckelkodsområdet finns Fiskebäcks ängar som erbjuder en tyst och naturnära miljö, där man kan höra fåglar sjunga och vattnet porla. Det är en plats för återhämtning och ett tillfälle att njuta av det mentala välbefinnandet.

Social interaktion

Rastplatsen fungerar som en naturlig mötesplats för både kommuninvånare och förbipasserande resenärer. Vätterröyns lekmiijö främjar social interaktion för familjer, särskilt för yngre barn och deras föräldrar.

Samlad bedömning

Förslag på utveckling

Biologisk mångfald

Nummer 127: Vätterns lek miljö kan förbättras genom att plantera fler träd och buskar, som körsbär, hägg, oxel och syren, vilket skulle öka både trivselen och den biologiska mångfalden.

Nummer 129: Plantering av olika buskar och träd för att öka den biologiska mångfalden.

Nummer 131: Plantering av fler träd och buskar för att skapa mer rumskänsla och avgränsning mot bostadsområdet.

Rening och reglering av vatten

Nummer 128: Kommunen bör utreda dammens funktion i området.

Fysisk hälsa

Nummer 131: Möjliggöra till en aktiv paus genom att erbjuda rörelse för att stimulera balans och motorik.

Samtliga värderingar är hämtade hos Boverket.

Remiss: Grönplan 2040 Habo kommun

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom barn- och utbildningsförvaltningens yttrande gällande Grönplan 2040 för Habo kommun.

Beskrivning av ärendet

Kommunens Översiktsplan 2040 (ÖP 2040) pekar ut natur- och vattenområden som har stor betydelse på lokal nivå. Grönplan 2040 är en fördjupning av inriktningarna i ÖP 2040.

Grönplan 2040 skall synliggöra och stärka värdena i Habos blå och gröna miljöer. Planen skall vara ett strategiskt planeringsunderlag för en långsiktig hållbar och attraktiv livsmiljö.

Habo har värdefulla natur- och vattenmiljöer som utgör viktiga resurser i kommunens utveckling. Grönplanen utgår från dagens förutsättningar: kommunen växer, trycket på naturområden ökar och behovet av rekreation, biologisk mångfald och klimatanpassning blir allt större. Planen presenterar konkreta förslag för att skapa attraktiva miljöer och integrera naturvärden i samhällsplaneringen.

Yttrande

Barn- och utbildningsförvaltningen anser att man i planen skall behandla de grönområdena som finns inom förskolornas och skolors lekgårdar respektive skolgårdar. Dessa områden används inte bara av förskolans och skolans verksamheter. Gårdarna används av allmänheten på tider när ingen förskole- eller skolomsorg bedrivs.

Per Sandberg, biträdande utbildningschef

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2026-02-03

Diarienummer
BU26/27

Sida
2 (2)

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen